

วารสารยุโรปศึกษา

ปีที่ 24 ฉบับที่ 1

มกราคม-มิถุนายน 2559

ณัฐนันท์ คุณมาศ

บรรณาธิการ

ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มิถุนายน 2559

วารสารยุโรปศึกษา ปีที่ 24 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2559)

ศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISSN 0858-7795

บรรณาธิการที่ปรึกษา	จาริต ตึงศภัทัย ตุลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
บรรณาธิการ	ณัฐนันท์ คุณมาศ
บรรณาธิการผู้ช่วย	วรดร เลิศรัตน์ อภิชัย กุญชรชัย
พิสูจน์อักษร	วรดร เลิศรัตน์
ออกแบบรูปเล่ม	วรดร เลิศรัตน์
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ

Journal of European Studies 24 (1) (January-June 2016)

Centre for European Studies at Chulalongkorn University

ISSN 0858-7795

Advisory Editors	Charit Tingsabadh Tul Israngura Na Ayudhya
Editor	Natthanan Kunnamas
Assistant Editors	Voradon Lerdrat Apichai Gunchorchai
Proofreader	Voradon Lerdrat
Book Designer	Voradon Lerdrat
Printed at	Chulalongkorn University Printing House, Bangkok, Thailand

บทบรรณาธิการ

ด้วยศูนย์ยุโรปศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีพันธกิจสำคัญในการเสริมสร้าง พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านยุโรปศึกษาให้แก่สาธารณชน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาด้านยุโรปศึกษาในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศูนย์ฯจึงได้จัดทำและเผยแพร่ “วารสารยุโรปศึกษา” (Journal of European Studies) สำหรับให้นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไปในวงกว้าง สามารถใช้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และความคิดเห็นในสาขาวิชา อย่างต่อเนื่องมายาวนานกว่าสองทศวรรษ

ในโอกาสการตีพิมพ์วารสารปีที่ 24 นี้ (พ.ศ.2561) กองบรรณาธิการวารสารยุโรปศึกษาได้จัดทำและเริ่มดำเนินแผนพัฒนาวารสารรอบใหม่ โดยเริ่มเปลี่ยนแปลงรูปแบบรูปแบบให้มีมาตรฐาน อ่านง่าย มีการอ้างอิงที่ชัดเจนและได้มาตรฐาน สวยงาม และทันสมัยยิ่งขึ้น ดังที่ผู้อ่านได้จะเห็นในวารสารฉบับนี้ ก่อนที่จะมีการปรับปรุงเกณฑ์และกระบวนการการพิจารณาบทความที่ส่งเข้าตีพิมพ์ รวมถึงพัฒนาช่องทางการเข้าถึงวารสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในอนาคตอันใกล้ต่อไป เพื่อยกระดับวารสารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลมากขึ้น

สำหรับบทความในวารสารฉบับนี้ กองบรรณาธิการได้พิจารณาเลือกตีพิมพ์บทความคุณภาพยอดเยี่ยมรวมทั้งสิ้น 5 บทความ ซึ่งครอบคลุมประเด็น พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ช่วงเวลาและศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษาหลากหลาย

ในบทความชิ้นแรก “การปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ.1848 กับหนทางการสร้างประชาธิปไตยใหม่ในสมัยสาธารณรัฐที่สองของประเทศ” ธิติพงศ์ มีทอง อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้อธิบายถึงพัฒนาการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของการปฏิวัติในฝรั่งเศสเมื่อเดือน

กุมภาพันธ์ ค.ศ.1848 ที่นำไปสู่การสิ้นสุดลงของระบอบกษัตริย์และการก่อตั้งระบอบสาธารณรัฐขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นต่อไปว่า สาธารณรัฐที่สร้างขึ้นใหม่นี้ต้องเผชิญกับปัจจัยความยุ่งยากทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมหลายประการ ส่งผลให้ไม่สามารถสร้างและธำรงเสถียรภาพในระยะยาวได้ จนท้ายที่สุด ระบอบสาธารณรัฐก็มีอันต้องล่มสลายลงอีกครั้ง พร้อมกับการกลับขึ้นสู่อำนาจของราชวงศ์โบนาปาร์ต

ถัดมา ในบทความ “Mobility and the geographical factor as reasons for the Jewish assimilation in the Soviet Union” Irena Mostowicz นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยาวัฒนธรรมและสังคม จากมหาวิทยาลัยเวียนนา (Universität Wien) ประเทศออสเตรีย ได้อธิบายถึงอิทธิพลของการเคลื่อนย้ายและปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการกลืนกลายชาวยิวในสหภาพโซเวียต โดยผู้เขียนเห็นว่าการบังคับเคลื่อนย้ายชาวยิว ซึ่งถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม “นายทุน” ในช่วงทศวรรษ 1930 และการเลือกถิ่นพำนักอาศัยใหม่ในสาธารณรัฐต่างๆ ซึ่งต่างล้วนตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้นโยบายวัฒนธรรมชุดเดียวกันของสหภาพ ตั้งแต่ทศวรรษ 1960 ส่งผลให้ชาวยิวสามารถบูรณาการเข้ากับสังคมโซเวียตได้เป็นอย่างดีและก็ต้องสูญเสียอัตลักษณ์บางประการของชาติพันธุ์ของตนไป

ในบทความชิ้นที่สาม “Front National ภายใต้การนำของ Marine Le Penn: การปรับเปลี่ยนแนวทาง ปัจจัยต่อความนิยมและอนาคตของการเมืองฝรั่งเศส” สายลำภูณชัย โปธิบาล ได้อธิบายให้เห็นถึงผลของการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์บางส่วน รวมถึงกลยุทธ์ในการสื่อสารของพรรค Front National จากสมัยอดีตหัวหน้าพรรค Jean Marie Le penn มาสู่สมัยหัวหน้าพรรคคนปัจจุบันอย่าง Marine Le Penn ที่เป็นเหตุให้พรรคสามารถระดมความสนับสนุนจากประชาชนฝรั่งเศสได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยพิจารณาบริบทร่วมสมัยประกอบ

ในบทความชิ้นที่สี่ “เบร็กซิต: ความล้มเหลวของประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร” ธีรวิทย์ วชิรคพรรณ ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาของความไม่เป็นประชาธิปไตยในการทำประชามติว่าด้วยการถอนสมาชิกภาพจากสหภาพยุโรปในสหราชอาณาจักร (Brexit) ตลอดจนอธิบายถึงปัญหาของการใช้ประชามติมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจประเด็นทางการเมืองที่มีความซับซ้อนเชิงเทคนิคและส่งผลกระทบอย่างยิ่งยวดในระยะยาว

ในบทความชิ้นที่ห้า “การเป็นสมาชิกของอิตาลีในสหภาพยุโรป วิกฤตหนี้สาธารณะ และความเป็นไปได้ของอิตาลีที่จะออกจากสหภาพยุโรป” อุทัยพรรณ พรหมขัติแก้ว ได้วิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศที่อาจนำไปสู่การปรับกระบวนการตัดสินใจในกำหนดนโยบายต่างประเทศของอิตาลีไปสู่ลักษณะชาตินิยม-สังคมนิยมมากขึ้น ท่ามกลางบริบทสถานการณ์ของวิกฤตเศรษฐกิจในยุโรป รวมถึงประเมินความเป็นไปได้ที่อิตาลีอาจขอถอนสมาชิกภาพจากยูโรโซนและสหภาพยุโรป

กองบรรณาธิการคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความทั้งห้าชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและการพัฒนาองค์ความรู้ด้านยุโรปศึกษาไม่มากก็น้อย ท้ายที่สุด กองบรรณาธิการต้องกราบขอภัยผู้อ่านที่รบกวนเวลาทุกท่านที่การเผยแพร่วารสารฉบับนี้ล่าช้ากว่ากำหนดการเป็นอย่างยิ่ง และจะเร่งจัดทำวารสารฉบับถัด ๆ ไปให้สามารถกลับมาเผยแพร่ได้ตามกำหนด โดยยังคงเปิดรับบทความใหม่เข้ามาร่วมตีพิมพ์ตามปกติ

ณัฐนันท์ คุณมาศ
บรรณาธิการ

สารบัญ

การปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ.1848 กับหนทางการสร้าง
ประชาธิปไตยใหม่ในสมัยสาธารณรัฐที่สองของประเทศ

ธิดิพงศ์ มีทอง

10

Mobility and the geographical factor as reasons
for the Jewish assimilation in the Soviet Union

Irena Mostowicz

48

Front National ภายใต้การนำของ Marine Le Penn:
การปรับเปลี่ยนแนวทาง ปัจจัยต่อความนิยมและอนาคต
ของการเมืองฝรั่งเศส

สายลำนุญช์ โปธิบาล

76

เบร์กชิต: ความล้มเหลวของประชาธิปไตยใน
สหราชอาณาจักร

ธีรวิทย์ วชิรคพรรณ

106

การเป็นสมาชิกของอิตาลีในสหภาพยุโรป วิกฤตหนี้
สาธารณะ และความเป็นไปได้ของอิตาลีที่จะออกจาก
สหภาพยุโรป

อุทัยพรรณ พรหมขัติแก้ว

138

การปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ.1848 กับหนทางการสร้าง ประชาธิปไตยใหม่ในสมัย สาธารณรัฐที่สองของประเทศ

*French Revolution 1848 and
the Pathway to Making the New Democracy
in the French Second Revolution*

ธิติพงศ์ มีทอง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Dhitiphong Meethong
Faculty of Humanities and Social Sciences
Nakhon Pathom Rajabhat University

บทคัดย่อ

การปฏิวัติฝรั่งเศสใน ค.ศ.1848 หรือรู้จักในนามการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิวัติยุโรปใน ค.ศ.1848 ในอีกหลายประเทศต่อมา ผลของการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ส่งผลให้ราชวงศ์ออร์เลอองส์ที่ปกครองฝรั่งเศสมานับตั้งแต่ ค.ศ.1830-1848 ต้องสิ้นสุดอำนาจลง อีกทั้งยังนำไปสู่การสถาปนาสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสขึ้นภายหลังจากการโค่นล้มอำนาจของพระเจ้าหลุยส์ฟิลิปในเดือนกุมภาพันธ์ รัฐบาลชุดใหม่ในสมัยสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสได้ปกครองประเทศในช่วงระยะเวลาอันสั้น แต่ทว่าในช่วงเวลาดังกล่าวนับแต่วันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ.1848 ประชาชนในกรุงปารีสก็ได้ก่อการจลาจลครั้งใหญ่ขึ้น การจลาจลระลอกที่สองนี้รู้จักกันในนาม “การจลาจลแห่งเดือนมิถุนายน” ทว่าการจลาจลครั้งดังกล่าวนี้กลับไม่ประสบความสำเร็จเหมือนเมื่อครั้งการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ ครั้นต่อมาในเดือนธันวาคมของปีเดียวกันนั้น พระเจ้าหลุยส์นโปเลียนยังได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีของสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสด้วยเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่จากชาวนาและกรรมกร นอกจากนี้พระองค์ยังมีภาพลักษณ์ที่แสดงความเป็นผู้นำตลอดจนการได้รับความศรัทธาจากประชาชนชาวฝรั่งเศสในฐานะที่เป็นเชื้อพระวงศ์แห่งโบนาปาร์ต ทำให้เพียงสี่ปีของการบริหารประเทศในยุคสาธารณรัฐที่สอง พระองค์ทรงยุบระบอบสาธารณรัฐที่สองและได้จัดตั้งจักรวรรดิฝรั่งเศสที่สองขึ้นในท้ายที่สุดซึ่งเป็นการหวนกลับมาปกครองด้วยสถาบันกษัตริย์อีกครั้ง

คำสำคัญ: สถาบันกษัตริย์ การปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ สาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศส การปฏิวัติเดือนมิถุนายน จักรวรรดิที่สองของฝรั่งเศส

Abstract

French revolution 1848 or February revolution was the pivot of all European nations' revolution in 1848. The result of February revolution resulted in Orléans dynasty, the monarchy of France 1830-1848 has dissolved. This revolution also led to the foundation the French second republic after King Louise Philippe's abdication in February. The new government has governed in a short time, but in 23 June 1848 the populace in Paris insurrected to their government. The second wave of this revolt is notorious as the riot of June. Anyway, this insurrection in this month wasn't successful, vice versa. Later, in December Louise Napoleon was elected to new president of the French second republic with the political stronghold both farmers and proletariats. He, moreover; has the image of the prestigious leader including of receiving the faith from of all French by via of the lineage of Bonaparte house. Only four years of his administration in the French second republic, Louise Napoleon has suspended it, establishing the French second empire, instead. His action is said that it is the reminisce of French monarchy once more time.

Keywords: monarchy, February revolution, French second republic, riot of June, French second empire

การปกครองในยุคสถาบันกษัตริย์

ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ.1814 พระเจ้าหลุยส์ที่ 18 ทรงปกครองฝรั่งเศสในฐานะที่ทรงเป็นพระประมุขของประเทศภายใต้ระบอบราชาธิปไตยหลังจากจักรพรรดินโปเลียนสิ้นสุดอำนาจลง แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคต ราชบัลลังก์ของฝรั่งเศสได้ตกสู่เคานท์แห่งอาร์ทัวส์ (Count of Artois) ซึ่งเป็นพระอนุชาของพระองค์ พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์ใน ค.ศ.1825 ทรงมีพระนามใหม่ว่าพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 10 (Charles 10 ค.ศ.1824-1830) แห่งฝรั่งเศส ทั้งนี้พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 10 ทรงได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มนิยมเจ้ารวมทั้งบรรดาพวกอนุรักษนิยมในฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม พระองค์ก็ไม่ทรงเป็นที่นิยมจากบรรดาสมาชิกผู้แทนราษฎร เนื่องจากพระองค์มักใช้อำนาจเกินขอบเขตของรัฐธรรมนูญอยู่บ่อยครั้ง ขณะเดียวกันพระองค์ก็ไม่ทรงปรารถนาที่จะเป็นกษัตริย์ภายใต้ระบอบราชาธิปไตยที่ถูกจำกัดสถานภาพอำนาจของรัฐธรรมนูญที่เหล่าสมาชิกสภารัฐธรรมนูญร่างขึ้น ดังนั้น พระองค์จึงทรงพยายามเพิ่มพระราชอำนาจของสถาบันกษัตริย์ให้เพิ่มพูนขึ้นรวมทั้งยังลดทอนอำนาจของรัฐสภาฝรั่งเศส

ใน ค.ศ.1830 พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 10 ทรงกระทำการทำทลายอำนาจของสภาด้วยการออกพระราชกฤษฎีกาสี่ฉบับแห่งแซนด์คลาวด์ (Four Ordinances of St. Cloud) พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวนี้นับเป็นการยกเลิกเสรีภาพทางด้านสื่อตีพิมพ์ รวมทั้งยังเป็นการลดจำนวนผู้แทนสัดส่วนผู้เลือกตั้งให้เหลือเพียง 75% และยังมีการยุบสภาล่างหรือสภาผู้แทนราษฎรของฝรั่งเศสลงด้วย การกระทำดังกล่าวจึงนับเป็นการทำลายเจตนารมณ์ของวีรชนชาวฝรั่งเศสเมื่อครั้งปฏิวัติใน ค.ศ.1789 อีกด้วย การกระทำดังกล่าวของพระองค์สร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนชาวฝรั่งเศสรวมทั้งสมาชิกรัฐสภาเมืองเป็นอย่างมาก ทำให้ฝูงชนในกรุงปารีสต่างออกมารวมตัวตามท้องถนนเพื่อต่อต้านพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวของพระองค์ การชุมนุมประท้วงครั้งนี้เป็น

ไปตลอดระยะเวลาสามวันนับตั้งแต่วันที่ 26-29 กรกฎาคม ค.ศ.1830 ซึ่งวันดังกล่าวในเวลาต่อมาถูกขนานนามว่าสามวันแห่งการรุ่งโรจน์ “Three Glorious Days” ท้ายที่สุดพระองค์ทรงถูกบีบบังคับให้ สละราชบัลลังก์ ทำให้ความหวังที่พระองค์จะทรงรวมอำนาจเข้าสู่ ศูนย์กลางเมื่อครั้งสมัยราชวงศ์บูร์บงต้องยุติลง ต่อมาพระองค์จึงทรงลี้ภัยไปประเทศอังกฤษ ทำให้ราชบัลลังก์ที่ว่างอยู่จึงตกไปอยู่ที่พระเจ้า หลุยส์ฟิลิป (Louis Philippe ค.ศ.1830-1848) ซึ่งเป็นราชินิกุลในมหาสาชาออร์เลองส์ (Orléans house) ได้เถลิงราชเป็นกษัตริย์องค์ใหม่แห่งฝรั่งเศส การขึ้นครองราชย์ของพระองค์ถูกมองในมิติทางประวัติศาสตร์ว่าเป็นสถาบันกษัตริย์แห่งเดือนมิถุนายน (July monarchy)¹

ภายใต้การเป็นประมุขของประเทศฝรั่งเศส พระเจ้าหลุยส์ฟิลิปทรงมีพระนามล้าลองชวนหัวว่ากษัตริย์แห่งชนชั้นกลาง (bourgeois monarch) ทั้งนี้พระองค์ทรงเป็นที่นิยมชมชอบของบรรดาชนชั้นปัญญาชนรวมทั้งนักการเมืองฝรั่งเศสสายเสรีนิยม พระองค์ยังทรงเป็นที่เคารพของบรรดากลุ่มนิยมนักรวมทั้งพวกสายอนุรักษ์นิยมด้วยเช่นกัน² แต่กระนั้นก็ตาม พระองค์กลับไม่เป็นที่นิยมของกลุ่มนักการเมืองฝ่ายสาธารณรัฐรวมทั้งนักการเมืองสายสังคมนิยมเท่าใดนัก ภายใต้การบริหารของพระองค์ พระเจ้าหลุยส์ฟิลิปทรงขับเคลื่อนประเทศฝรั่งเศสในด้านการพาณิชย์และทรงสนับสนุนแนวคิดทุนนิยมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะพระองค์ทรงเคยเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมาก่อน อีกทั้งยังทรงเป็นกษัตริย์ที่มีทรัพย์สินส่วนพระองค์เป็นจำนวนมากศาล ดังนั้น พระเจ้าหลุยส์ฟิลิปจึงทรงสนับสนุนบรรดากลุ่มนายทุนรวมทั้งชนชั้นกลางให้ขยายตัวในการทำธุรกิจเพื่อพัฒนาฝรั่งเศสให้ทัดเทียม

1 R.J.W. Evans, (2000), *The Revolutions in Europe, 1848–1849: From Reform to Reaction*. (Oxford: Oxford University Press), pp. 29-31.

2 Robin W. Winks, (2005), *Europe and the Making of Modernity: 1815-1914*, (Oxford: Oxford University Press), p. 31.

อังกฤษหลังจากที่อังกฤษประสบความสำเร็จในการปฏิวัติอุตสาหกรรม
ไปก่อนหน้านี้³

ในรัชสมัยพระองค์ ระบบอุตสาหกรรมในประเทศฝรั่งเศสเจริญ
รุดหน้าเป็นอย่างมาก คณะรัฐบาลของพระองค์ยังมีนโยบายสนับสนุน
ระบบอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ การธนาคาร รวมทั้งการลงทุนใน
ด้านอื่น ๆ ในช่วงสมัยการปกครองของพระองค์นับตั้งแต่ ค.ศ.1830
เรื่อยมา ระบบเศรษฐกิจในฝรั่งเศสก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน
กลุ่มอำมาตยาธิบดี (financial aristocracy) ก็ก้าวขึ้นมามีอำนาจ
ในการบริหารราชการในประเทศ กลุ่มชนเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นนาย
ธนาคาร นักลงทุน ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรม เจ้าของเหมืองแร่
เหมืองถ่านหิน รวมทั้งผู้รับสัมปทานป่าไม้ เป็นต้น ขณะเดียวกันพวก
เจ้าที่ดิน (landlord) ซึ่งเคยมีบทบาททางการเมืองมานับแต่อดีตก็ยัง
มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มชนชั้นนำประเทศใหม่เหล่านี้ ทำให้ในไม่ช้า
พระเจ้าหลุยส์ฟิลิปทรงได้รับการสนับสนุนทั้งจากกลุ่มนักการเมืองสาย
เก่าและนักการเมืองสายใหม่

แต่อย่างไรก็ตาม ภายใต้การบริหารประเทศของพระองค์
นั้นกลับยังมีชนชั้นกลางกลุ่มหนึ่งที่ไม่พอใจการบริหารประเทศของ
พระองค์ เนื่องจากพวกเขามองว่าการบริหารประเทศส่วนใหญ่เป็นไป
เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับนักการเมืองที่สนับสนุนพระองค์และเป็นการ
บริหารที่อาศัยการวางอยู่บนผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายเป็นสำคัญ
กลุ่มชนชั้นกลางเหล่านี้ยังได้รับการสนับสนุนจากพวกชนชั้นกลางขนาด
เล็กซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกบรรดานายทุนขนาดเล็ก พ่อค้ารวมทั้งกลุ่ม
ชนชั้นกรรมาชีพซึ่งภายหลังได้เข้าร่วมแสดงจุดยืนอุดมการณ์ร่วมกัน
ความขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์ทางบริหารประเทศยังคงดำเนินต่อไป
จวบจนกระทั่งใน ค.ศ.1848 มีประชากรฝรั่งเศสจำนวนน้อยมากที่มี

3 Jonathan Sperber, (1994), *The European revolutions, 1848–1851*. (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 71-72.

สิทธิได้รับการเลือกตั้ง แม้ว่าทางรัฐบาลจะให้เสรีภาพในด้านสื่อตีพิมพ์ รวมถึงการตัดสินใจที่ต้องใช้ลูกขุน หากแต่เสรีภาพในการเลือกตั้งของฝรั่งเศสยังคงมีความก้าวหน้าอย่างช้ามาก ทั้งนี้เพราะมีเพียงผู้ถือครองที่ดินรวมทั้งบรรดากลุ่มชนชั้นอำมาตยาทนต์เท่านั้นที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สถานภาพดังนี้จึงกล่าวได้ว่าถือเป็นการไม่เป็นธรรมต่อบรรดาชนชั้นกลางในการที่จะเข้ามามีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งเพื่อรักษาผลประโยชน์ของพวกเขา

ภายใต้สถานการณ์ทางการเมืองที่ยังคงคุกรุ่น พระเจ้าหลุยส์ฟิลิปป์กลับยังทรงเพิกเฉยต่อสถานการณ์การเมืองที่เกิดขึ้น พระองค์ทรงพยายามกีดกันให้ชนชั้นกลางเหล่านี้ออกจากกระบวนการเมืองของฝรั่งเศสอย่างสิ้นเชิง แต่อย่างไรก็ดี ในต้น ค.ศ.1848 ฝ่ายเสรีนิยมแห่งราชวงศ์ออร์เลอองส์ซึ่งนำโดยธิเย (Adolphe Thiers) ได้เกิดการบาดหมางใจกับพระเจ้าหลุยส์ฟิลิปป์ในเรื่องการบริหารประเทศ จวบจนกระทั่งประกาศตนเป็นฝ่ายตรงข้ามกับพระองค์ นอกจากนี้ ขบวนการเคลื่อนไหวของชนชั้นกลางในฝรั่งเศสยังคงเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขบวนการดังกล่าวได้เรียกร้องให้รัฐบาลขยายสิทธิการเลือกตั้งให้กว้างขึ้นโดยยกตัวอย่างเปรียบเทียบกับของอังกฤษ⁴ นอกจากนี้ นักการเมืองกลุ่มประชาธิปไตยก้าวหน้าได้ร่วมมือกับบรรดานักคอลัมนิสต์ทางการเมืองในการปลุกกระแสระดมการตื่นตัวและการเรียกร้องสิทธิการเลือกตั้ง ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ที่มีอิทธิพลอย่างมากของฝรั่งเศสคือลา เรฟอร์ม (La Réforme) เป็นสื่อสำคัญในการโฆษณาให้กับนักเคลื่อนไหวทางการเมืองกลุ่มนี้ ขณะที่กลุ่มนักการเมืองฝ่ายนิยมเจ้าก็ใช้หนังสือพิมพ์ ลา นาซียงนัล (Le National) เป็นกระบอกเสียงสำคัญในการโฆษณาให้แก่รัฐบาลนับตั้งแต่ ค.ศ.1847 เป็นต้นมาแล้วเช่นกัน⁵ กลุ่มชนชั้นกลางฝ่ายปฏิรูปเหล่านี้

4 Priscilla Robertson, (1952), *Revolutions of 1848: A Social History*, (New Jersey: Princeton University Press), pp. 23-25.

5 R.J.W. Evans, (2000), op. cit., pp. 32-33.

ได้พยายามรวมตัวกันเพื่อจัดงานและร่วมกันระดมมวลชนที่มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน กลุ่มชนชั้นกลางเหล่านี้ยังได้ร่วมมือกันจัดงานเฉลิมฉลองสาธารณรัฐฝรั่งเศส (Republique Francais) โดยชูคำขวัญของการจัดงานครั้งนี้ว่า “เสรีภาพ เสมอภาพ ภราดรภาพ” แม้ว่าบรรดาชนชั้นกลางเหล่านี้จะมีการรวมตัวกันอย่างเปิดเผย ทว่าพระเจ้าหลุยส์ฟิลิปเองก็ยังทรงเพิกเฉยต่อข้อเรียกร้องการปฏิรูปดังกล่าว ทำให้ชนชั้นกลางเหล่านี้เริ่มแสดงความไม่พอใจมากขึ้น โดยเฉพาะชนชั้นกลางอีกกลุ่มหนึ่งที่ก่อนหน้านี้ยังไม่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองแต่อย่างใด ทว่ามาบัดนี้พวกเขาเริ่มเข้าร่วมอุดมการณ์กับชนชั้นกลางพวกเดียวกันมากยิ่งขึ้น จากนั้นไม่นานก็มีชนชั้นกลางอีกเป็นจำนวนมากทั่วทั้งฝรั่งเศสที่เริ่มแสดงจุดยืนเคียงข้างกับการปฏิรูปการเมืองฝรั่งเศสครั้งนี้

แกนนำของฝ่ายชนชั้นกลางฝรั่งเศสได้เฝ้าติดตามการเมืองของประเทศอย่างใกล้ชิด ความผันผวนทางการเมืองฝรั่งเศสเกิดขึ้นอีกครั้งเมื่อชนชั้นกลางฝ่ายปัญญาชนทราบว่ารัฐบาลอังกฤษได้มีการผ่านพระราชบัญญัติการปฏิรูปการเมืองครั้งใหญ่ใน ค.ศ.1832 ส่งผลให้เกิดการขยายสิทธิการเลือกตั้งของชาวอังกฤษเพิ่มมากขึ้น สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมุ่งเน้นการให้สิทธิการเลือกตั้งแก่ประชาชนที่จ่ายภาษี 10% หรือมากกว่าต่อปีขึ้นไปซึ่งก่อนหน้านี้สิทธิในการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งจำกัดอยู่ที่ชนชั้นเจ้าที่ดินเป็นสำคัญ นอกจากนี้แล้วชนชั้นกรรมาชีพในฝรั่งเศสเองก็เริ่มมีการตื่นตัวทางการเมืองด้วยเช่นเดียวกัน พวกเขารับรู้ถึงสถานภาพความเป็นอยู่ของแรงงานชาวอังกฤษที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าแรงงานฝรั่งเศสผ่านการประชาสัมพันธ์ของชนชั้นกลางในประเทศ ทำให้กลุ่มชนเหล่านี้เริ่มแสดงความไม่พอใจต่อรัฐบาลของพวกเขา

ความไม่เป็นธรรมทางการเมืองดังกล่าวนี้จึงเป็นชนวนปลุกเร้าความไม่พอใจของบรรดาชนชั้นกลางและชนชั้นกรรมาชีพที่มีเป็นจำนวนมากในสังคมฝรั่งเศส ณ ขณะนั้น นอกจากนี้นับตั้งแต่ ค.ศ.1846

เป็นต้นมา รัฐบาลฝรั่งเศสได้ดำเนินนโยบายการคลังผิดพลาดจนก่อให้เกิดวิกฤตการณ์การเงินครั้งใหญ่ในประเทศ ภาวะเศรษฐกิจถดถอยดังกล่าวยังคงสืบเนื่องมาจนถึง ค.ศ.1847 และไม่มีที่ท่าว่ารัฐบาลจะสามารถแก้ไขหรือเยียวยาได้ จวบจนในปลายปีเดียวกันเศรษฐกิจของฝรั่งเศสได้ตกต่ำถึงขีดสุด บรรดาเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากซึ่งเป็นกลุ่มนิยมเจ้าได้ต่างพากันปลดคนงานออกเป็นจำนวนมาก ทำให้กลุ่มชนชั้นกรรมาชีพเหล่านี้กลายเป็นคนว่างงานในสังคม ขณะเดียวกัน บรรดาพ่อค้านายทุนขนาดเล็กก็ไม่สามารถค้าขายหรือประกอบกิจการการค้าได้เนื่องจากชนชั้นกรรมาชีพซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักไม่มีกำลังเงินซื้อ ภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจครั้งนี้จึงเป็นลูกโซ่ที่ทำให้เกิดสภาวะความระส่ำระสายทางเศรษฐกิจอย่างมาก นอกจากนี้ ในพื้นที่ชนบทที่ห่างไกลก็เกิดกบฏชาวนาขึ้นเป็นระยะ ๆ เนื่องจาก รัฐบาลไม่มีกำลังเงินในการรับซื้อพืชผลทางการเกษตร การจลาจลของชาวนาทำให้รัฐบาลต้องใช้กำลังเข้าปราบปรามจนนำไปสู่การนองเลือด การใช้มาตรการรุนแรงของรัฐบาลจึงเป็นชนวนเวลาที่เร่งเร้าให้รัฐบาลล่มสลายเร็วยิ่งขึ้น

เหตุการณ์จลาจลในเด็อนกุ่มกาพันธ์สู่การจัดตั้งสาธารณรัฐที่สอง

ความวุ่นวายทางการเมืองยังคงเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ทั้งฝรั่งเศส ฝรั่งเศสมีการรวมตัวก่อความวุ่นวายตามภูมิภาคต่าง ๆ แม้ว่า รัฐบาลจะออกกฎหมายห้ามปรามการรวมตัวแล้วก็ตาม การรวมตัวก่อจลาจลครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากบรรดาชนชั้นกลางที่ต่อต้าน รัฐบาลพระเจ้าหลุยส์ฟิลิปซึ่งพวกเขาได้ร่วมกันจัดงานเลี้ยงเพื่อระดมเงินทุนทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง การจัดงานเลี้ยงในแต่ละครั้งของบรรดาชนชั้นกลางยังมีจุดประสงค์ที่จะหลบเลี่ยงการจับจ้องเพ่งเล็งของทางรัฐบาลที่ประกาศไม่ให้มีการจัดการประชุมใด ๆ ทางการเมืองขึ้น

ขณะเดียวกันการจัดงานเลี้ยงยังเป็นการประชุมวางแผนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารประเทศในสมัยพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิปอีกด้วย ทั้งนี้การรณรงค์การจัดงานเลี้ยงดังกล่าวมีมานับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1847 ซึ่งในช่วงเวลานั้นเองเกลส์ (Friedrich Engels ค.ศ.1820–1895) เองยังคงพำนักอยู่ที่กรุงปารีสอีกทั้งยังเข้าร่วมสังเกตการณ์และเข้าร่วมในงานเลี้ยงของบรรดาชนชั้นกลางและชนชั้นกรรมาชีพอีกด้วย

เองเกลส์ถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนชั้นกลางฝ่ายปัญญาชนรวมทั้งชนชั้นกรรมาชีพในฝรั่งเศส เขาได้เขียนบทความหลายเรื่องเกี่ยวกับการจัดงานเลี้ยงชุมนุมของชนชั้นกลางและกรรมาชีพ บทความที่มีชื่อเสียงอย่างมากคือ “ขบวนการปฏิรูปในฝรั่งเศส” (The reform movement in France) ซึ่งถูกตีพิมพ์ในหนังสือลา เรฟอร์มอันเป็นหนังสือที่แสดงความเป็นปฏิปักษ์ความคิดต่อรัฐบาลเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ.1847 นอกจากนี้เขายังเป็นนักคอลัมนิสต์กิตติมศักดิ์ให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าวโดยเขียนบทความอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิวัติตีพิมพ์ในหลายครั้ง ทั้งนี้การจัดงานเลี้ยงเกิดขึ้นอยู่เป็นระยะเวลายาวนาน จวบจนกระทั่งในที่สุดรัฐบาลได้ตรากฎหมายให้การจัดงานเลี้ยงหรืองานสังสรรค์ใด ๆ ก็ตามเป็นสิ่งผิดกฎหมายทางการเมืองและมีการลงนามประกาศใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1848 การออกกฎหมายดังกล่าวนี้นับเป็นการปลุกเร้าให้ชนชั้นกลางและชนชั้นล่างแสดงความไม่พอใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังใช้เป็นข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรมที่จะล้มล้างรัฐบาลของพระเจ้าหลุยส์ฟิลิปอีกด้วย การออกกฎหมายดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากสังคมชนชั้นล่างของฝรั่งเศสอย่างรวดเร็ว ประชาชนในหลายพื้นที่ได้ก่อการจลาจลขึ้น ขณะเดียวกันแกนนำคนสำคัญของกลุ่มชนชั้นกลางยังพยายามปลุกเร้าแนวคิดการสร้างระบอบสาธารณรัฐขึ้น แต่ถึงกระนั้นบางกลุ่มก็ยังชูความเป็นเสรีนิยมแห่งราชวงศ์ออร์เลอองส์ขึ้นเช่นกัน

ความโกรธแค้นต่อการประกาศใช้กฎหมายฉบับดังกล่าว ทำให้ฝูงชนชาวปารีสรวมตัวกันตามท้องถนนในคืนวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1848 ฝูงชนเหล่านี้ต่างแสดงความไม่พอใจต่อการประกาศกฎหมายดังกล่าวของพระเจ้าหลุยส์ฟิลิปรวมถึงคณะรัฐมนตรีของพระองค์ โดยเฉพาะรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย และกีโซท์ (Francois Guillaume Guizot) ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีฝรั่งเศสในขณะนั้น⁶ ตลอดเวลาของการเดินขบวนประท้วง กลุ่มฝูงชนเหล่านี้ได้มุ่งหน้าไปยังที่พักของกีโซท์พร้อมทั้งตะโกนขับไล่ให้กีโซท์พ้นจากตำแหน่ง พร้อมกันนั้นพวกเขายังตะโกนคำขวัญว่า “การปฏิรูปจงเจริญ” ฝูงชนยังได้ตั้งสิ่งกีดขวางตามท้องถนนทั่วกรุงปารีส ทำให้ต่อมาเกิดการกระทบกระทั่งกันระหว่างพลเมืองผู้ชุมนุมกับทหารรักษากรุงปารีส ต่อมาในเวลาตีสองของวันที่ 23 กุมภาพันธ์ของปีเดียวกัน กีโซท์ นายกรัฐมนตรีได้ยอมลาออกจากตำแหน่งเพื่อรับผิดชอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หลังจากกีโซท์ลาออกจากตำแหน่งแล้ว ฝูงชนก็ได้เคลื่อนตัวมายังกระทรวงการต่างประเทศ แต่ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงได้สั่งห้ามมิให้ผู้ชุมนุมผ่านเข้าไปยังกระทรวงโดยเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ดี ฝูงชนซึ่งเบียดกันอย่างแน่นหนาได้ถูกผลักออกจากด้านหลัง ทำให้ฝูงชนด้านหน้าถูกผลักตามออกไป ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงสั่งให้ทหารรักษากระทรวงใช้ปืนปลายแหลมค้ำยันฝูงชนโดยที่ไม่ให้ยิงใส่ฝูงชนโดยเด็ดขาด แต่ทว่าเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นเมื่อนายทหารคนหนึ่งกลับลั่นปืนใส่ฝูงชน ส่งผลให้นายทหารคนอื่น ๆ กราดยิงใส่ผู้ชุมนุมที่เหลือ เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตทันทีถึง 52 คน⁷

ด้วยเหตุนี้ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1848 ขนชั้นกลางฝ่ายเสรีนิยมจึงได้มีการจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลขึ้น ขณะที่พระเจ้าหลุยส์ฟิลิปทรงถูกบังคับให้สละราชบัลลังก์และต่อมาทรงลี้ภัยไปยัง

6 Robin W. Winks, (2005), op. cit., pp. 29-30.

7 Peter Jones, (1991), *The 1848 Revolutions*, (London: Routledge), pp. 29-30.

การปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1848 เป็นการแสดงออกถึงสำนึกทางชนชั้น
ร่วมกันระหว่างชนชั้นกลางและชนชั้นกรรมาชีพจนนำไปสู่การโค่นล้มสถาบัน
กษัตริย์ได้สำเร็จ (ภาพจาก: <https://i.pinimg.com>)

อังกฤษ⁸ รัฐบาลเฉพาะกาลชุดนี้ถูกเรียกว่ารัฐบาลใน “สาธารณรัฐที่
สองของฝรั่งเศส” (French Second Republic)⁹ ทั้งนี้แกนนำคนสำคัญ
ได้เลือกชาร์ค-ชาร์ล ดูปองต์ เดอ เลอ (Jacques-Charles Dupont
de L’Eure) ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีเฉพาะกาลชั่วคราว¹⁰
ซึ่งต่อมารัฐบาลเฉพาะกาลได้มีการจัดให้มีการเลือกตั้งตามแบบฉบับ
รัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยมีการระบุนเลือกตั้งในวันที่ 23 เมษายน
ค.ศ.1848 ในการเลือกตั้งครั้งนี้ รัฐบาลเฉพาะกาลของสาธารณรัฐที่สอง
ของฝรั่งเศสมีหน้าที่หลักสองประการคือการให้สิทธิการลงคะแนนเสียง

8 Priscilla Robertson, (1952), op. cit., p. 38.

9 Ibid., p. 45.

10 R.J.W. Evans, (2000), op. cit., p. 35.

เลือกตั้งแก่ปวงชนฝรั่งเศสและการช่วยเหลือบรรเทาภาวะการตกงานที่เกิดขึ้นในประเทศภายหลังภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างยาวนาน ทั้งนี้สิทธิการลงคะแนนเสียงแก่ประชาชนชาวฝรั่งเศสนั้นยังคงจำกัดอยู่เฉพาะพลเมืองชายชาวฝรั่งเศสเช่นเดียวกับชาติอื่น ๆ ที่ยังคงกีดกันสตรีไม่ให้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทางการเมือง แต่ถึงอย่างไรก็ดี ในช่วงระหว่างนี้สโมสรทางการเมืองฝรั่งเศสซึ่งก่อนหน้านี้ถูกกฎหมายระบุให้ยุบสโมสรทางการเมืองลงเนื่องจากเป็นการยุยงปลุกปั่นให้ประชาชนในประเทศก่อความวุ่นวาย สโมสรดังกล่าวเหล่านี้ก็ได้ถูกรื้อฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง รวมถึงองค์กรของเหล่าสตรีที่กลับขึ้นมามีบทบาทในสังคมฝรั่งเศสอีกครั้งเช่นเดียวกัน

ขณะเดียวกันทางการฝรั่งเศสยังคงให้การช่วยเหลือประชาชนที่กำลังทุกข์ยากอย่างหนักจากการตกงานในหลายภูมิภาคของประเทศ การช่วยเหลือของทางการประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ทำให้ปัญหาการก่อการจลาจลของฝูงชนทั่วภูมิภาคนั้นเริ่มบรรเทาลง โดยรัฐบาลได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งชาติ (national workshop) ขึ้น¹¹ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสนับสนุนการออกพระราชบัญญัติโรงงานแห่งชาติเพื่อช่วยเหลือผู้ว่างงานในฝรั่งเศส ณ ขณะนั้นคือ หลุยส์ บลองซ์ (Jean Joseph Louise Blance) ซึ่งเขามองว่าหากรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือประชาชนที่กำลังตกยากเหล่านี้จะช่วยส่งผลให้เสถียรภาพของทางการเมืองของฝรั่งเศสมีความมั่นคงจากการถูกคุกคามของชนชั้นกรรมาชีพซึ่งเป็นผู้ที่เดือดร้อนอย่างหนักจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในประเทศได้ แต่อย่างไรก็ดี ในบางพื้นที่การก่อจลาจลก็ยังคงเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ เนื่องจากข้อจำกัดของการช่วยเหลือของรัฐบาลที่ยังเข้าไปไม่ถึง อย่างไรก็ดี การจลาจลครั้งสำคัญก่อตัวรุนแรงอย่างมากในวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ.1848 โดยชนชั้นแรงงานจำนวนมากทางภาคเหนือของฝรั่งเศสซึ่งติดกับเบลเยียมได้รวมตัวกันกดดันไม่

11 Ibid., p. 36.

ให้แรงงานชาวเบลเยียมอพยพเข้ามายังฝรั่งเศส เนื่องจากพวกเขามองว่าแรงงานเหล่านี้เข้ามาแย่งงานชาวฝรั่งเศส เหตุการณ์ดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความอึมครึมทางการเมืองขึ้นเช่นกัน

อย่างไรก็ดี รัฐบาลเฉพาะกาลก็ยังไม่มียอำนาจในการบริหารอย่างเบ็ดเสร็จ อำนาจในการบริหารบางด้านยังคงเป็นอัมพาตซึ่งส่งผลให้การบริหารประเทศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ความอ่อนแอของรัฐบาลนั้นผลส่วนหนึ่งมาจากภาวะการตกต่ำทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน การบริหารประเทศที่ไม่มีประสิทธิภาพของรัฐบาลเฉพาะกาล ทำให้ไม่นานจากนั้นนักการเมืองกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะนักการเมืองสายอนุรักษนิยมเริ่มออกมาโจมตีการทำงานของรัฐบาลอย่างเปิดเผยโดยพวกเขาเรียกร้องให้ฝรั่งเศสหวนกลับไปใช้รูปแบบการปกครองแบบอนุรักษนิยมสมัยราชาธิปไตยอีกครั้ง นอกจากนี้ภายในฝรั่งเศสยังเกิดการแตกแยกอย่างหนักระหว่างประชาชนในกรุงปารีสกับประชาชนในเขตชนบทซึ่งเริ่มมีอุดมการณ์ความคิดที่ต่างกันอย่างสุดขีด โดยเฉพาะกลุ่มชนชั้นกลางหรือชนชั้นกระฎุมพีในเมืองหลวงกับชนชั้นกรรมาสีฟหรือชนชั้นรากหญ้าในเขตพื้นที่ชนบท อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเฉพาะกาลก็มีปฏิกิริยาตอบโต้โดยจัดตั้งโครงสร้างการบริหารแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อควบคุมหน่วยงานทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงภายในประเทศ โดยเฉพาะการกระจายทรัพยากรเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนในชนบทและเมืองหลวง

นับตั้งแต่รัฐบาลได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งชาติขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์การตกงานของคนภายในประเทศ ผลของการจัดตั้งโรงงานดังกล่าวช่วยบรรเทาภาวะการตกงานของประชาชนฝรั่งเศสได้ในระดับหนึ่ง รัฐบาลได้ทำการจ้างคนตกงานเหล่านั้นในการบูรณะซ่อมแซมถนน การปลูกต้นไม้ การขุดลอกคลองเพื่อก่อให้เกิดการจ้าง

งานรวมทั้งสร้างรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว¹² ทั้งนี้ปัญหาใหญ่ที่สำคัญคือแรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากเขตชนบทท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วฝรั่งเศส เมื่อคนเหล่านี้ถูกทางการจ้างมาทำงานในเมืองหลวง จึงทำให้กรุงปารีสกลายเป็นเมืองแออัดคับคั่งและก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาต่าง ๆ มากมาย เช่น การร้างที่ทำกินในภาคการเกษตรกรรมรวมถึงการเกิดอาชญากรรมในเมืองหลวง เป็นต้น แต่ถึงกระนั้นก็ตามการจัดตั้งโรงงานแห่งชาติก็นับได้ว่าเป็นการบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้ในระดับหนึ่ง

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือรัฐบาลสาธารณรัฐที่สองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาเงินจำนวนมากเพื่อเป็นค่าจ้างในการจ่ายค่าแรงให้กับผู้ที่รัฐบาลจ้างมาทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรโรงงานแห่งชาติจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อจ้างงานผู้ที่ยังคงตกงานอยู่ ณ ขณะนั้น นอกจากนี้รัฐบาลยังต้องใช้เงินอีกเป็นจำนวนมากเพื่อใช้ตอบสนองต่อนโยบายด้านอื่น ๆ ที่รัฐบาลทั้งก่อนหน้านี้รวมถึงรัฐบาลเฉพาะกาลได้กำหนดขึ้น ดังนั้น ปัญหาการจัดเก็บภาษีเข้าหลวงจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับรัฐบาลสาธารณรัฐที่สองนี้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้รัฐบาลมีดำริในการจัดเก็บภาษีที่ดินซึ่งภาษีดังกล่าวจะจุกตัวมากในระดับของชนชั้นสูง กลุ่มนายทุนซึ่งมีที่ดินครอบครองอยู่เป็นอันมากรวมถึงชาวนารายใหญ่ และชาวนารายย่อยที่มีที่ดินครอบครองอยู่ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้มีกำลังที่จะจ่ายภาษีให้แก่ทางการได้ อย่างไรก็ตาม มุมมองการจ่ายภาษีดังกล่าวนี้อาจกลับมีทัศนะที่ต่างกันไปอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวนาที่ถือครองที่ดินขนาดเล็กรวมถึงชาวนาในเขตพื้นที่ชนบทซึ่งส่วนใหญ่ต้องเช่าที่ดินทั่วไปในฝรั่งเศส ชาวนาในชนบทที่ทำงานหนักและเช่าที่ดินกลับต่อต้านการจ่ายภาษีดังกล่าวให้กับทางการ ทั้งนี้พวกเขาเห็นว่าเป็นการไม่ยุติธรรมที่จะนำเงินดังกล่าวไปช่วยเหลือให้แก่ประชาชนที่อาศัยในเมืองหลวงโดยเบียดบังเงินจาก

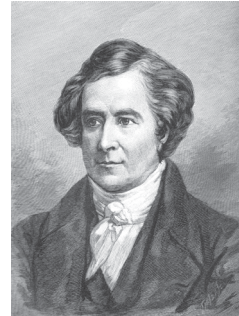
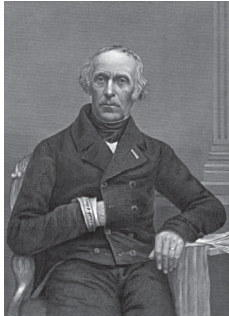
12 Priscilla Robertson, (1952), op. cit., p. 73.

พวกตนไป นอกจากนี้พวกเขายังมองว่าเป็นการไม่ยุติธรรมที่รัฐบาลจะจัดหางานให้กับผู้คนในเมืองหลวงเท่านั้น โดยงานบางอย่างของรัฐบาลกลับไม่ได้มาถึงประชาชนในแต่ละภูมิภาคของฝรั่งเศสแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้แนวคิดการจัดเก็บภาษีดังกล่าวจึงถูกต่อต้านอย่างกว้างขวางในเขตพื้นที่ชนบททั่วฝรั่งเศสรวมทั้งบรรดาชนชั้นเจ้าที่ดินเอง ปัญหาดังกล่าวนี้นำสร้างความหนักใจให้แก่รัฐบาลสาธารณรัฐที่สองเป็นอย่างมากทั้งยังสร้างการสั่นคลอนเสถียรภาพให้กับรัฐบาลในการบริหารประเทศด้วย

การก่อตัวของคณะกรรมการบริหาร **ในยุคสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศส**

ปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองในสมัยสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสยังคงเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ประชาชนในหลายพื้นที่รวมทั้งในกรุงปารีสต่างเรียกร้องเสรีภาพในการปกครองตนเองเหมือนเช่นอังกฤษ รวมถึงสมาชิกนักการเมืองกลุ่มต่าง ๆ ที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองอยู่เป็นระยะ ๆ เหตุการณ์ครั้งสำคัญเกิดขึ้นในวันที่ 23 เมษายน ค.ศ.1848 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเลือกตั้งมีการปลุกปั่นการเรียกคะแนนเสียงจากกลุ่มฝ่ายซ้ายของนักการเมืองในฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่ได้เลือกสมาชิกซึ่งส่วนมากเป็นพวกหัวปานกลางรวมทั้งกลุ่มอนุรักษนิยม ในเดือนพฤษภาคมของปีเดียวกัน ดูปองต์ เดอ เลอซึ่งยังคงดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้ารัฐบาลของสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสได้ยุบอำนาจการบริหารประเทศลง ผลของการเลือกตั้งทำให้ฝรั่งเศสได้เปลี่ยนรูปแบบการบริหารแบบใหม่ในสมัยสาธารณรัฐที่สองมาสู่ “คณะกรรมการบริหารการบริหารฝรั่งเศส” (French executive commission) ซึ่งคณะทำงานดังกล่าวมีหน้าที่หลักในการบริหารงานของประเทศโดยทั้งหมดมีสถานะเป็นประธานาธิบดีร่วม (co-president) กันปกครองซึ่งมีจำนวน

ทั้งสิ้น 5 คน¹³ โดยมีอราโก (Francois Arago) เป็นหัวหน้าของคณะกรรมการจัดการบริหารในฝรั่งเศส¹⁴ อาจกล่าวได้ว่าคณะกรรมการจัดการบริหารสืบทอดอำนาจการบริหารมาจากรัฐบาลเฉพาะกาลในสมัยที่ดูปองต์ เดอ เลอเป็นประธานาธิบดีของรัฐบาลเฉพาะกาลใน ค.ศ.1848

(ซ้าย) กีโยต์นายกรัฐมนตรีคนสุดท้ายในรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ฟีลิป
(กลาง) เดอ เลอประธานาธิบดีคนแรกของรัฐบาลเฉพาะกาลของ
สาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศส
(ขวา) อราโกหัวหน้าของคณะกรรมการจัดการบริหารฝรั่งเศส
(ภาพจาก: <https://upload.wikimedia.org>)

อย่างไรก็ดี ผลของการเลือกตั้งในวันที่ 23 เมษายน ค.ศ.1848 กลับเป็นที่น่าผิดหวังของกลุ่มฝ่ายซ้ายในกรุงปารีสเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีเพียงฟรองซัว แวงซอง ราสเปิล (Francois Vincent Raspail) ซึ่งเป็นตัวแทนของชนชั้นกรรมาชีพในปารีสที่ได้รับเลือกตั้งในครั้งนี้ ทั้งนี้สมาชิกฝ่ายซ้ายเป็นจำนวนมากต่างมีความรู้สึกว่าการ

13 คณะกรรมการจัดการบริหารฝรั่งเศสเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ. 1848 และสิ้นสุดลงในวันที่ 24 มิถุนายน ค.ศ. 1848 โดยเป็นรัฐบาลชุดสั้น ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงสมัยสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศส

14 R.J.W. Evans, (2000), op. cit., p. 43.

เลือกตั้งครั้งนี้เป็นสัญลักษณ์ของการล่มสลายของการปฏิวัติในฝรั่งเศส¹⁵ กลุ่มฝ่ายซ้ายเหล่านี้ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงปารีสได้กดดันและเรียกร้องความต้องการของพวกตนต่อรัฐบาลในหลาย ๆ เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพยายามที่จะสร้างภาพลักษณ์ของรัฐบาลนี้ให้เป็นแกนนำประชาธิปไตยของยุโรปตลอดจนการชูภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำในความเป็นประชาธิปไตยของโลกตะวันตกอีกด้วย แรงปฏิกริยาจากการเคลื่อนไหวดังกล่าวของกลุ่มฝ่ายซ้ายหรือกลุ่มสุดโต่งในกรุงปารีสนั้นยังมีอิทธิพลต่อกลุ่มฝ่ายซ้ายในโปแลนด์ซึ่งพวกเขาต่างก็ได้รับอิทธิพลการสนับสนุนจากชนชั้นกรรมาชีพในปารีสเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวโปแลนด์นั้นยังคงตกอยู่ใต้การปกครองของเหล่ามหาอำนาจนับตั้งแต่ออสเตรีย รัสเซีย รวมถึงรัสเซีย แนวทางการเคลื่อนไหวของกลุ่มฝ่ายซ้ายในปารีสจึงสร้างแรงบันดาลใจให้แก่กลุ่มเคลื่อนไหวชาวโปแลนด์เป็นอย่างมาก

ภายหลังจากการจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติฝรั่งเศสขึ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1848 ในยุคสมัยสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศส องค์กรดังกล่าวจึงมีสถานะคล้ายกับระบอบสหประธานาธิบดี (collective presidency) ซึ่งมีความใกล้เคียงกับปีที่สามของการปฏิวัติฝรั่งเศสเมื่อ ค.ศ.1789¹⁶ สมาชิกส่วนใหญ่ถูกเลือกมาจากรัฐบาลเฉพาะกาลแทบทั้งสิ้น สมาชิกประกอบไปด้วยอราโกซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการ ลามาร์ทีน กานีเยร์-ปาแยส (Loiuse-Antoine Garnier-Pages) โรลแลง (Alexandre Auguste Ledru-Rollin) และแซง-กอร์จ (Pierre Marie de Saint-Georges) โดยสมาชิกทั้งหมดนี้ทำหน้าที่เป็นประธานาธิบดีฝรั่งเศสร่วมกันหรือเป็นหัวหน้ารัฐบาลของสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศส¹⁷

15 Peter Jones, (1991), op. cit., p. 143.

16 Robin W. Winks, (2005), op. cit., pp. 163-165.

17 Jonathan Sperber, (1994), op. cit., p 253.

อย่างไรก็ตาม ลามาร์ตินั้นถูกจับตามองเป็นอย่างมากจากสาธารณชนฝรั่งเศสเนื่องจากเขาเป็นสมาชิกจากกลุ่มโครงสร้างจารีตนิยม¹⁸ เขายังเป็นผู้ที่ริเริ่มในการใช้ทรัพย์สินส่วนตัวกำหนดในการลงคะแนนการเลือกตั้งซึ่งทำให้ชาวฝรั่งเศสจำนวนมากไม่พอใจ ขณะที่โรลแลงถูกมองว่าเป็นพวกที่นิยมใช้ความรุนแรงรวมทั้งมีแนวคิดนิยมพรรคคอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้านี้นลามาร์ตินก็ใช้ความนิยมของตัวเองตลอดจนความศรัทธาที่ประชาชนฝรั่งเศสมีให้กับเขาบังคับให้สภาแห่งชาติแต่งตั้งโรลแลงเป็นสมาชิกคณะกรรมการการบริหารฝรั่งเศส การกระทำดังกล่าวของเขาได้ทำลายชื่อเสียงของเขาเป็นอย่างมาก แม้ว่าจะมีความไม่แน่ชัดเกี่ยวกับการตัดสินใจของลามาร์ตินในการแต่งตั้งโรลแลงเข้ารับตำแหน่งดังกล่าว แต่ส่วนหนึ่งนั้นอาจเป็นเพราะเขาเกรงว่าอำนาจการบริหารอาจตกไปอยู่ในฝ่ายนิยมสาธารณรัฐหรือกลุ่มฝ่ายซ้ายมากเกินไป อย่างไรก็ตาม สมาชิกคณะกรรมการการบริหารฝรั่งเศสก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีแต่อย่างใด ดังนั้นในการประชุมวันที่ 11 พฤษภาคม ค.ศ.1848 คณะกรรมการฯจึงตราพระราชบัญญัติการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นซึ่งสมาชิกสภาได้เลือกคณะรัฐมนตรีซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มนิยมสาธารณรัฐเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้สถานะของรัฐบาลไม่เป็นที่พึงพอใจของกลุ่มอนุรักษ์นิยมในสภาแห่งชาติและกลุ่มซ้ายสุดโต่ง รวมถึงคณะกรรมการฯ ด้วยเช่นกัน

ในช่วงเวลานี้คณะกรรมการการบริหารฝรั่งเศสหรือชนชั้นฝ่ายปกครองเริ่มแสดงความไม่พอใจต่อปฏิกิริยาของฝูงชนชั้นล่างที่ก่อความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง ฝูงชนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะนำพาประเทศฝรั่งเศสกลับไปสู่ยุคมิคสัญญีอีกครั้งเมื่อสมัยการปฏิวัติฝรั่งเศสเมื่อ ค.ศ.1789 นอกจากนี้ในเวลาต่อมาโรลแลงวางแผนจะจัดงานการเฉลิมฉลองสมโภชความสามัคคี (festival of Concord) ขึ้นซึ่งจะจัดให้มีขึ้น

18 Priscilla Robertson. (1952). op. cit., p. 49.

ในวันที่ 15 พฤษภาคม ค.ศ.1848 โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองสันติภาพและสร้างความบันเทิงให้แก่ประชาชนชาวฝรั่งเศสทั้งประเทศ¹⁹ ภายในงานมีการตบแต่งงานอย่างอลังการเหมือนเมื่อครั้งที่ย้อนกลับไปในสมัยการปฏิวัติเมื่อแรกเริ่ม อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้านั้นในวันที่ 13 พฤษภาคม คณะกรรมาธิการฯ ต่างรู้สึกกังวลเกี่ยวกับข่าวลือของการเดินขบวนประท้วงที่ได้มีการเตรียมกันไว้ของกลุ่มผู้ชุมนุม ด้วยเหตุนี้คณะกรรมาธิการการบริหารฝรั่งเศสจึงได้ประกาศให้การจัดงานเทศกาลดังกล่าวต้องเลื่อนออกไปอย่างไม่มีกำหนด

แต่ถึงกระนั้นก็ตามกลุ่มผู้ชุมนุมหลายคนก็ยังคงปักหลักอยู่ไม่แยกย้ายกันออกไป แทนนำคนสำคัญซึ่งนำโดยหลุยส์ บลองกี (Louise Auguste Blanqui) ได้ประกาศเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลในวันที่ 15 พฤษภาคม ณ พระตำหนักบูร์บง (Palace of Bourbon) ซึ่งเป็นสถานที่ที่สมาชิกสภาแห่งชาติประชุมกัน อย่างไรก็ตาม นายพลกูเตส์ (Amable de Courtais) ผู้นำของหน่วยรักษาความปลอดภัยแห่งชาติได้ติดตามเหตุการณ์ดังกล่าวมาอย่างใกล้ชิดโดยตลอด แต่ถึงกระนั้นเขาก็ไม่ได้สั่งให้เหล่าทหารใช้ความรุนแรงต่อฝูงชน การลุกฮือของประชาชนครั้งนี้ส่งผลให้สมาชิกที่กำลังประชุมในสภาแห่งชาติต้องยุติการประชุมลงชั่วคราว วิกฤตการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นยังสั่นคลอนอำนาจการบริหารของคณะกรรมาธิการการบริหารฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก สมาชิกส่วนใหญ่ฝ่ายอนุรักษนิยมในสภาได้ตำหนิการทำงานของคณะกรรมาธิการฯที่ไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ในประเทศได้

นอกเหนือจากความขัดแย้งของสมาชิกสภาแห่งชาติที่เกิดขึ้นท่ามกลางความวุ่นวายของประเทศแล้ว ขณะเดียวกันสมาชิกฝ่ายอนุรักษนิยมก็ยังขัดแย้งและต่อต้านสมาชิกฝ่ายซ้ายในสภาเพื่อไม่ให้เกิดการทำงานได้อย่างราบรื่น ทำให้สมาชิกฝ่ายซ้ายจึงรวมตัวกันต่อต้านคณะกรรมาธิการการบริหารฝรั่งเศสด้วยเช่นกันและมีที่าทำที่

19 Ibid., p. 83.

จะสนับสนุนการปฏิวัติของชนชั้นล่างเพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาลชุดใหม่ ปลายเดือนพฤษภาคมปีเดียวกันฝูงชนกรรมกรในกรุงปารีสต่างมีความรู้สึกวาระบอบประชาธิปไตยและสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสกำลังล่มสลาย ฝูงชนได้บุกเข้าไปยังสภาและประกาศจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลใหม่ของพวกเขาขึ้น ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวของกลุ่มชนชั้นกรรมมาชีพนั้นยังเป็นการพยายามที่จะสร้างสังคมของการปฏิวัติด้วยชนชั้นกรรมมาชีพเอง แต่ในท้ายที่สุดกลุ่มดังกล่าวก็ถูกทางรัฐบาลของคณะกรรมาธิการการบริหารฝรั่งเศสส่งกองกำลังรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามาปราบปรามอย่างหนัก จนทำให้การเคลื่อนไหวของกลุ่มกรรมกรเหล่านี้ต้องยุติบทบาทลง ทั้งนี้ผู้ก่อการจลาจลที่สำคัญประกอบไปด้วย บลองกี บาร์บส์ (Armand Barbès) ราสเปล รวมทั้งแกนนำคนสำคัญ ๆ ต่างถูกรัฐบาลจับกุมตัวไว้ได้ทั้งสิ้น²⁰ การเข้าจับกุมแกนนำดังกล่าวนี้ทำให้ฝูงชนชั้นกรรมมาชีพขาดผู้นำในการขับไล่รัฐบาล ขณะเดียวกันนายพลกูเตียร์ยังถูกทางการจับกุมและถูกตั้งข้อหาว่าเป็นกบฏต่อรัฐบาล รัฐบาลได้จัดระเบียบหน่วยรักษาความปลอดภัยแห่งชาติขึ้นใหม่และได้เคลื่อนย้ายกองพลใหญ่เข้าสู่กรุงปารีสเพื่อรักษาความสงบในเขตพระนคร ต่อมาในวันที่ 22 พฤษภาคม คณะกรรมาธิการการบริหารฝรั่งเศสได้ยุบสโมสรรของราสเปลและสโมสรรของบลองกีลง ซึ่งสโมสรรดังกล่าวนี้เป็นพวกที่นิยมความรุนแรงและต่อต้านการบริหารงานของรัฐบาลมาโดยตลอด²¹

ภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวยุติลง สมาชิกรัฐสภา รวมถึง คณะกรรมาธิการการบริหารฝรั่งเศสซึ่งเป็นพวกชนชั้นอนุรักษนิยมส่วนมากต่างเริ่มรู้สึกหวาดกลัวต่อการเคลื่อนไหวของชนชั้นกรรมกรที่นิยมความรุนแรงเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขของการสร้างการปฏิวัติของประเทศ ด้วยเหตุนี้สมาชิกสายอนุรักษนิยมในสภาต่างเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูประบบโครงสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งต่อมาพวกเขาได้จัดตั้งกลุ่มของ

20 Ibid., p. 82.

21 Ibid., p. 85.

พวกตนขึ้นโดยใช้ชื่อกลุ่มโครงสร้างจารีตนิยม (party of order) ทั้งนี้สมาชิกอนุรักษนิยมมีจุดมุ่งหมายที่จะนำพาฝรั่งเศสย้อนกลับคืนสู่ยุคการปกครองของพระเจ้าหลุยส์ฟิลิปอีกครั้ง แนวทางดังกล่าวพวกเขาเชื่อว่าจะทำให้ฝรั่งเศสกลับคืนสู่ความเป็นเอกภาพอีกครั้งโดยใช้สถาบันกษัตริย์เป็นศูนย์กลางจิตใจของคนฝรั่งเศสทุกชนชั้น นอกจากนี้ นักการเมืองกลุ่มนี้ยังพยายามชูภาพลักษณ์ของสถาบันกษัตริย์ที่จะนำพาฝรั่งเศสไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจใหม่อีกครั้ง การจัดตั้งกลุ่มโครงสร้างจารีตนิยมมีสมาชิกอนุรักษนิยมที่โดดเด่นด้วยกันหลายคน เช่น อราโก ลามาร์ติน หรือแม้กระทั่งโรลแลงที่เปลี่ยนอุดมการณ์ของตนใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มนี้เน้นการต่อต้านการปฏิวัติและการสร้างความรุนแรงในสังคมทุกรูปแบบ²²

การจลาจลในเดือนมิถุนายน

กลุ่มโครงสร้างจารีตนิยมซึ่งนำโดยคณะกรรมการการบริหารฝรั่งเศสยังใช้มาตรการบีบบังคับให้ปิดโรงงานแห่งชาติในวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ.1848 ทั้งนี้สาเหตุหลักของการปิดโรงงานแห่งชาติสืบเนื่องมาจากรัฐบาลไม่มีเงินคงคลังพอที่จะจ้างงานผู้ตกงานและอาจจะกลายเป็นปัญหาระยะยาวในการแบกรับภาระหนี้สินของรัฐบาลชุดนี้ด้วย ผลของการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวของกลุ่มโครงสร้างจารีตนิยมทำให้สองวันต่อมาชนชั้นแรงงานในกรุงปารีสได้ลุกฮือต่อต้านทางการจนกลายเป็นจลาจลครั้งใหญ่ขึ้นอีกครั้งในเมืองหลวง ทั้งนี้โรงงานแห่งชาติได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลเฉพาะกาลในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1848 ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญในการจัดหาแรงงานให้แก่ประชาชนฝรั่งเศสที่ตกงานในขณะนั้นเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงชีพและครอบครัว การลุกฮือเริ่มก่อตัวมากยิ่งขึ้นเมื่อมีผู้ชุมนุมประท้วงทั่วกรุง

22 Ibid., p. 90-92

ปารีสราวหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นคน ผูกชนเหล่านี้ได้รวมตัวเดินไปตามท้องถนนและตั้งสิ่งกีดขวางไปทั่วเมือง

นอกจากนี้ภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจนับตั้งแต่การปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ยังส่งผลกระทบเรื่อยมาจนถึงสมัยการก่อจลาจลในเดือนมิถุนายนของปีเดียวกัน สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งยังมาจากการที่เจ้าหน้าที่จำนวนมากรวมถึงกลุ่มเจ้าหน้าที่ดินได้บีบบังคับให้ชาวนาผู้เช่าที่ดินขนาดย่อยรวมทั้งนายทุนขนาดเล็กจ่ายเงินที่ค้างชำระมาเป็นเวลานาน แต่ทว่ากลุ่มชาวนารวมทั้งนายทุนขนาดเล็กซึ่งประสบปัญหาทางเศรษฐกิจยังไม่อาจฟื้นตัวและไม่สามารถชำระหนี้สินดังกล่าวได้ ทำให้พวกเขามองว่าชนชั้นสูงเหล่านั้นรังแกพวกตนและใช้เป็นเงื่อนไขไปสู่การก่อจลาจล ต่อมากลุ่มชนชั้นกลางได้รวมตัวเพื่อบีบบังคับให้รัฐบาลเร่งแก้ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจรวมถึงการขยายการชำระหนี้สินของกลุ่มชาวนาและพ่อค้า อย่างไรก็ดี ข้อเสนอดังกล่าวที่มาจากกลุ่มชนชั้นกลางกลับถูกปฏิเสธจากทางรัฐบาล ทำให้ผู้ชุมนุมประท้วงมองว่ารัฐบาลที่พวกเขาได้เลือกขึ้นมานั้นทำการผิดเจตนารมณ์ที่เคยให้คำมั่นสัญญาไว้ตลอดจนพวกเขารู้สึกว่าพวกตนถูกหักหลังจากทางการ ผลที่ตามมาคือฝรั่งเศสเกิดภาวะล้มละลายทางเศรษฐกิจหนักยิ่งกว่าเก่า

รัฐบาลซึ่งก่อนหน้านี้ได้เคยประกาศถึงความจำเป็นอย่างรีบเร่งในการแก้ไขปัญหาของทุกชนชั้นในสังคมโดยเฉพาะปัญหาเรื่องปากท้อง แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็ไม่มีฐานเสียงที่มั่นคงเพียงพอในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ดังนั้น ในท้ายที่สุดรัฐบาลคณะกรรมการการบริหารฝรั่งเศสจึงได้ยึดประโยชน์ของฝ่ายชนชั้นปกครองและได้เพิกเฉยต่อผลประโยชน์ของชนชั้นแรงงานรวมถึงชนชั้นกลาง ทำให้การสนับสนุนรัฐบาลจึงมีกระแสอ่อนแอลงเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ชนบทซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนส่วนมากของฝรั่งเศสประกอบอาชีพเกษตรกรรมและสูญเสียผลประโยชน์จากรัฐบาล เมื่อรัฐบาลต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เลวร้ายมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีแนวโน้มว่าทางรัฐบาลเองไม่อาจแก้ไขวิกฤตการณ์ดังกล่าวนี้ได้ ทำให้รัฐบาลของ

คณะกรรมการการฯ จำต้องแต่งตั้งนายพลคาแวงยัค (Louis-Eugène Cavaignac ค.ศ.1802–1857) ขึ้นเป็นผู้บัญชาการกองทัพในการปราบจลาจลของเหล่าชนชั้นกรมาซีที่ทำการล่าจะขยายตัวออกนอกตัวเมืองปารีสมากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการการบริหารฝรั่งเศสคาดการณ์ว่าการจลาจลคงจะเกิดขึ้นในไม่ช้า ทำให้ทางรัฐบาลมีคำสั่งให้นายพลคาแวงยัคนำกองกำลังทหารราวครึ่งแสนนายเข้ามาประจำการยังกรุงปารีส นายพลคาแวงยัคสามารถนำกองพลปราบการจลาจลได้อย่างรวดเร็ว แต่อย่างไรก็ดี เมื่อเกิดการจลาจลใหญ่ขึ้นอีกครั้งในตอนเช้าของวันศุกร์ที่ 23 มิถุนายน กลับมีทหารเพียงหมื่นเศษอยู่ในกรุงปารีสเท่านั้น นายพลคาแวงยัคจึงไม่สามารถควบคุมฝูงชนที่กำลังบ้าคลั่งและต่อต้านรัฐบาลได้ มวลชนเหล่านี้ได้สร้างสิ่งกีดขวางโดยที่กองทัพของเขาไม่อาจต้านทานเอาไว้ได้ การตั้งสิ่งกีดขวางเหล่านี้จึงกลายเป็นข้ออ้างสำคัญที่นายพลคาแวงยัคใช้เป็นเหตุผลในการปราบการจลาจลอย่างรุนแรงเพื่อควบคุมความสงบในกรุงปารีส การจลาจลในครั้งดังกล่าวรู้จักกันในนามการจลาจลเดือนมิถุนายน (June Days uprising)²³ ขณะที่ลามาร์ตินและคนอื่น ๆ ในคณะกรรมการการฯ เรียกร้องยุติการใช้ความรุนแรงต่อประชาชน แต่ทว่าสมาชิกส่วนใหญ่ในสภาซึ่งล้วนแต่เป็นกลุ่มจารีตนิยมกลับสนับสนุนให้นายพลคาแวงยัคใช้ความรุนแรงในการปราบปรามฝูงชนเหล่านี้ รุ่งขึ้นวันต่อมาสภาแห่งชาติได้ตัดสินใจยกเลิกคณะกรรมการการบริหารฝรั่งเศสและแต่งตั้งนายพลคาแวงยัคขึ้นเป็นผู้นำเผด็จการ (dictator) ขึ้นชั่วคราวเพื่อรักษาความสงบในฝรั่งเศส ส่งผลให้คณะกรรมการการบริหารฝรั่งเศสทั้งห้าคนต้องยุติบทบาทลง²⁴ ในช่วงเวลานี้ นายพลคาแวงยัคจึงมีอำนาจอย่างเต็มที่ในการบริหารประเทศในขณะที่บ้านเมืองกำลังระส่ำระสาย

23 R.J.W. Evans, (2000), op. cit., p. 15.

24 Ibid., p. 39

ก่อนหน้านี้ นายพลคาแวงยัคเคยรับใช้กองทัพสมัยที่เขาประจำอยู่ที่อัลจีเรียซึ่งในขณะนั้นเป็นอาณานิคมส่วนหนึ่งของฝรั่งเศส ต่อมาเมื่อเขาหมดวาระการดำรงตำแหน่งที่อัลจีเรียเป็นช่วงของการเลือกตั้งทั่วไปในฝรั่งเศสเมื่อวันที่ 23 เมษายน ค.ศ.1848 เขาได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภารัฐธรรมนูญแห่งชาติด้วยเช่นกัน ในช่วงเหตุการณ์นับตั้งแต่วันที่ 23-26 มิถุนายนปีเดียวกันซึ่งเป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้นแรงงานกับรัฐบาล กองกำลังของนายพลคาแวงยัคได้เคลื่อนทัพเข้าสู่เมืองหลวงในวันที่ 23 มิถุนายน ซึ่งกองทัพประกอบด้วยนายทหารจากกองพลในกรุงปารีสร่วมสามหมื่นคนจากนั้นจึงมีการดึงกองทหารจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้าร่วมสมทบ เหตุการณ์จลาจลในเดือนมิถุนายนเริ่มขยายตัวมากขึ้น นายพลคาแวงยัคได้เริ่มการโจมตีอย่างเต็มรูปแบบต่อฝูงชนกรรมาชีพที่ก่อความไม่สงบในครั้งนี้โดยมีเป้าหมายในพื้นที่ที่แก่นำคนสำคัญตั้งสิ่งกีดขวางเอาไว้ทั่วกรุงปารีส แต่อย่างไรก็ดี ในช่วงแรกกองทัพของนายพลคาแวงยัคนั้นไม่สามารถเจาะแนวต้านอันหนาแน่นของฝูงชนได้ เนื่องจากฝูงชนเหล่านี้ติดอาวุธไว้เพื่อเตรียมการปะทะกับทหารหากเกิดเหตุการณ์เลวร้ายขึ้น ทำให้กองกำลังของนายพลคาแวงยัคจึงต้องเสริมกำลังทัพอีกกว่าสองหมื่นคนรวมถึงเรียกทหารรักษาความสงบแห่งชาติอีกกว่าแปดหมื่นคนเพื่อเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ที่อาจจะบานปลาย ทำให้ ณ เวลานั้นกองกำลังของนายพลคาแวงยัคมีทหารในเขตพระนครกว่าหนึ่งแสนสองหมื่นคน²⁵ ในที่สุดนายพลคาแวงยัคใช้เวลาในการปราบปรามการจลาจลของชนชั้นกรรมาชีพครั้งนี้เป็นเวลาถึงสองวันเต็มและสามารถควบคุมความสงบในกรุงปารีสไว้ได้²⁶

การต่อสู้ของชนชั้นแรงงานรวมทั้งชนชั้นกลางได้ถูกนายพลคาแวงยัคปราบปรามลงได้อย่างรวดเร็ว ภายหลังจากการพ่ายแพ้ของฝูงชนไม่นาน ปรากฏว่าอุดมการณ์ของผู้ชุมนุมประท้วงทั้งสอง

25 Jonathan Sperber, (1994), op. cit., p. 113.

26 Priscilla Robertson, (1952), op. cit., p. 80-81.

ฝ่ายนั้นเริ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ชนชั้นแรงงานมองว่าพวกตนถูกเพิกเฉยจากนักการเมืองชนชั้นกลางซึ่งเป็นสมาชิกสภาของรัฐบาล ความไร้เสถียรภาพดังกล่าวนี้ยังสั่นสะเทือนโครงสร้างการบริหารของสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะหากปราศจากการสนับสนุนจากชนชั้นกรรมาชีพหรือกลุ่มรากหญ้าแล้ว รัฐบาลก็ไม่สามารถดำเนินงานใด ๆ ต่อไปได้ และแม้ว่าระบบกลไกของรัฐบาลในสาธารณรัฐที่สองจะยังคงบริหารราชการแผ่นดินต่อไปจนถึงเดือนธันวาคม ค.ศ.1852 ทว่าประชาชนจำนวนมากต่างมองว่าสาธารณรัฐที่สองนั้นเป็นเพียงเศษซากมรดกในสมัยการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์เท่านั้น และมรดกดังกล่าวก็ได้สิ้นสุดลงในสมัยของการปราบปรามของรัฐบาลในช่วงการจลาจลแห่งมิถุนายนไปแล้ว

มาร์กมองว่าเหตุการณ์การจลาจลในเดือนมิถุนายนเป็นกรณีสำคัญของการขาดสำนึกร่วมกันทางชนชั้น เขามองว่าการปฏิวัติในครั้งนี้ดังกล่าวนี้ถูกกำหนดขึ้นจากความต้องการของกลุ่มชนชั้นกลางซึ่งนำโดยปัญญาชนเท่านั้นและไม่ได้มาจากการต้องการของชนชั้นกรรมาชีพแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มชนชั้นกลางเหล่านี้ต้องการเข้ารักษาผลประโยชน์ทรัพย์สินของพวกเขาของตนเอง ดังนั้น ผู้ที่เข้าร่วมการจลาจลดังกล่าวในการปฏิวัติเมื่อเดือนมิถุนายนจึงล้วนแต่เป็นพวกชนชั้นกลางขนาดเล็กเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ การเรียกร้องการประท้วงครั้งนี้ของกลุ่มชนชั้นกลางขนาดเล็กยังเป็นผลอันสืบเนื่องมานับตั้งแต่การถดถอยทางด้านเศรษฐกิจตั้งแต่ ค.ศ.1846-1847 ที่ผ่านมา ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างต่อเนื่องเหล่านี้ทำให้ชนชั้นกลางขนาดเล็กจำต้องแบกรับภาระหนี้สินสูงมากรวมทั้งยังต้องแบกรับภาระการจ่ายภาษีให้แก่ทางการฝรั่งเศสด้วย

ทั้งนี้หากเปรียบเทียบกับการปฏิวัติในเดือนกุมภาพันธ์นั้น แนวร่วมการปฏิวัติของชนชั้นได้แสดงออกถึงสำนึกทางชนชั้นในการร่วมกันต่อต้านพระเจ้าหลุยส์ฟีลิปโดยตรง ชนชั้นนายทุนอุตสาหกรรมชนชั้นกลางขนาดเล็กตลอดจนชนชั้นแรงงานได้ร่วมมือกันเรียกร้อง

ข้อเสนอต่อรัฐบาลในขณะนั้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของพวกตน การร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จึงได้สร้างพลังอำนาจในการต่อรองอย่างสูงและสั่นคลอนการปกครองของรัฐบาลเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ภายหลังการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์สถานะทางชนชั้นแรงงานเริ่มมีอุดมการณ์ที่ต่างออกไป ทั้งนี้เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชั้นแรงงานน้อยลงเพราะพวกเขาคำนึงถึงความอยู่รอดและปากท้องในชีวิตครอบครัวมากกว่ายึดมั่นในอุดมการณ์ที่เคยมีมา อีกทั้งต่อมาชนชั้นแรงงานเหล่านี้ได้ก่อการจลาจลโดยมิใช่เพื่อเป้าหมายของการปฏิวัติ หากแต่เป็นการเรียกร้องข้อเสนอของกลุ่มพวกตนมากกว่า และนับแต่เดือนกุมภาพันธ์หลังเหตุการณ์จลาจลที่เกิดขึ้นได้ส่งผลให้เกิดภาวะการณ์ตกต่ำทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจเริ่มมีความตกต่ำมากยิ่งขึ้น การดิ้นเหวทางเศรษฐกิจเริ่มกลายเป็นวงจรลูกโซ่ที่ลุกลามไปถึงกลุ่มชนชั้นนายทุนขนาดเล็กที่ได้รับผลกระทบนี้ตามไปด้วย

ภายหลังจากการปราบปรามการจลาจลในเดือนมิถุนายนเสร็จสิ้นลง กลุ่มโครงสร้างจารีตนิยมได้พยายามรวมความเป็นเอกภาพเพื่อสร้างเสถียรภาพให้แก่รัฐบาลอีกครั้ง ในวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ.1848 สมาชิกสภาแห่งชาติมีมติแต่งตั้งให้นายพลคาแวงยกขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้ารัฐบาลฝรั่งเศส²⁷ และต่อมาทางสภาแห่งชาติได้มีมติจัดให้มีการเลือกตั้งครั้งใหญ่ในวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1848 เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างทางการเมืองรวมถึงรักษาระบบประชาธิปไตยเอาไว้ ทางสภาแห่งชาติกำหนดให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสขึ้น ภายหลังการประกาศการรับสมัครการชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของสาธารณรัฐที่สองปรากฏว่ามีผู้สมัครเข้าชิงตำแหน่งประธานาธิบดีจำนวนทั้งสิ้น 4 คน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้มีชื่อเสียงและเป็นผู้กุมฐานคะแนนเสียงสำคัญ ๆ แทบทั้งสิ้น²⁸ ผู้สมัครทั้งสิ้นคน

27 Robin W. Winks, (2005), op. cit., p, 165.

28 Priscilla Robertson, (1952), op. cit., p. 99.

ประกอบด้วยนายพลคาแวงชักซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มอนุรักษ์นิยม
โรลแลงซึ่งเป็นที่รู้จักในฐานะบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ลา เรฟอร์ม
และยังเป็นผู้นำของกลุ่มประชาธิปไตยสุดโต่งของชนชั้นกลาง ราสเปล
ซึ่งเป็นผู้นำของชนชั้นกรรมาชีพและยังได้รับฐานเสียงสนับสนุนจาก
กลุ่มชนชั้นแรงงาน และพระเจ้าหลุยส์โปเลียน (Louise-Napolean
Bonaparte) ตามลำดับ

อย่างไรก็ดี การปรากฏตัวของพระเจ้าหลุยส์โปเลียนนับ
เป็นการท้าทายอำนาจในการบริหารการปกครองสมัยสาธารณรัฐที่
สองของฝรั่งเศสอย่างมาก ก่อนหน้านั้นพระเจ้าหลุยส์โปเลียนทรง
ลี้ภัยไปพำนักที่กรุงลอนดอน แต่ต่อมาพระองค์ก็ทรงได้รับเลือกเข้า
เป็นสมาชิกสภาแห่งชาติในวันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ.1848 พระองค์ทรง
มีความทะเยอทะยานที่จะควบคุมอำนาจสูงสุด ทั้งนี้ทรงพยายามที่
จะยึดครองอำนาจการบริหารประเทศถึงสองครั้งด้วยกัน ครั้งแรกใน
ค.ศ.1836 และครั้งที่สองใน ค.ศ.1840 แต่พระองค์ก็ไม่ประสบความสำเร็จ
ทั้งสองครั้ง²⁹ อย่างไรก็ตาม ความพยายามครั้งที่สามของพระองค์
ก็เกิดขึ้นอีกครั้งในวันที่ 16 มิถุนายน ค.ศ.1848 ก่อนหน้าการจลาจล
ครั้งใหญ่ในกรุงปารีสจะเกิดขึ้น ทำให้คณะกรรมการการบริหาร
ฝรั่งเศสไม่อาจเพิกเฉยได้และนำไปสู่การจับกุมตัวพระองค์ ต่อมาทั้ง
ลามาร์ตินและโรลแลงได้ประกาศในสภาว่าพระเจ้าหลุยส์โปเลียนควร
ถูกตัดสิทธิเพิกถอน แต่ทว่าเสียงส่วนใหญ่ในสภาแห่งชาติซึ่งล้วนแล้ว
แต่เป็นกลุ่มอนุรักษ์นิยมต่างปฏิเสธอย่างแข็งขันและยังเคารพยกย่อง
พระองค์อย่างมาก³⁰ ทว่าพระเจ้าหลุยส์โปเลียนก็ทรงลงเอยในการ
หยั่งเสียงเพื่อหาฐานเสียงการสนับสนุนพระองค์โดยทรงส่งลายพระ
ราชหัตถเลขาออกจากสภาเป็นสมาชิกสภา แต่ทว่าเสียงส่วนใหญ่ใน
สภาแห่งชาติยังปรารถนาที่จะให้พระองค์ทรงเป็นสมาชิكدั้งเดิม กระแส
ความนิยมชมชอบของพระองค์ในมวลหมู่สมาชิกสภาเริ่มเพิ่มขึ้นตาม

29 Jonathan Sperber, (1994), op. cit., pp. 19-20.

30 R.J.W. Evans, (2000), op. cit., p. 171-174.

ลำดับซึ่งสวนกระแสความนิยมของคณะกรรมการฯ ซึ่งถูกตำหนิจากสมาชิกสภาอยู่บ่อยครั้ง

การปรากฏตัวของพระเจ้าหลุยส์โปเลียนจึงเป็นสิ่งประจักษ์ว่าประชาชนชาวฝรั่งเศสในเวลานี้ต้องการความปลอดภัยของผู้นำที่มีความสามารถในการปกครองที่ประเทศเกิดความวุ่นวายโดยเฉพาะในช่วงเวลาของการเกิดการปฏิวัติที่ไล่เลี่ยกันตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์และมิถุนายนตามลำดับ พระเจ้าหลุยส์โปเลียนทรงแสดงออกถึงภาพลักษณ์ว่าพระองค์นั้นทรงอยู่เหนือการเมืองและความขัดแย้ง ขณะเดียวกันประชาชนทุกชนชั้นของฝรั่งเศสก็มองว่าพระองค์กำลังทรงสร้างภาพลักษณ์สมัยอันรุ่งโรจน์เหมือนเมื่อครั้งจักรพรรดินโปเลียนที่ 1 ด้วยเหตุนี้ประชาชนทุกชนชั้นจึงมีความคิดที่หวงย้อนถึงวันวานในรัชสมัยที่จักรพรรดินโปเลียนทรงปกครองฝรั่งเศสในช่วง ค.ศ.1799-1815 และหวังที่จะให้พระองค์ทรงสร้างประเทศฝรั่งเศสให้ยิ่งใหญ่ ด้วยเหตุนี้ต่อมาไม่นานประชาชนจึงหันมาสนับสนุนพระเจ้าหลุยส์โปเลียนด้วยเหตุผลลักษณะเดียวกัน ปรากฏการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการซ้ำรอยประวัติศาสตร์เดิมของฝรั่งเศสอีกครั้ง นอกจากนี้พระเจ้าหลุยส์โปเลียนยังทรงกล่าวอ้างว่าพระองค์ทรงเป็นทุก ๆ สิ่งของประชาชนชาวฝรั่งเศส ขณะเดียวกันกลุ่มนิยมสถาบันกษัตริย์ทั้งสายที่สนับสนุนราชวงศ์บูร์บงและราชวงศ์ออร์เลอองส์ต่างก็มองว่าพระองค์คือสายใยที่เชื่อมความเป็นปึกแผ่นของสถาบันกษัตริย์ฝรั่งเศส ทำให้ ณ เวลานั้นกระแสความนิยมในพระเจ้าหลุยส์โปเลียนก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว

(ซ้าย) นายพลคาแวงก์ผู้มีส่วนสำคัญในการปราบจลาจลเดือนมิถุนายน
(ขวา) พระเจ้าหลุยส์โปเลียนทรงใช้กระแสความนิยมของราชวงศ์โบนาปาร์ต
ในการรื้อฟื้นอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์จนนำไปสู่การจัดตั้งจักรวรรดิ
ฝรั่งเศสที่สองในท้ายที่สุด

(ภาพจาก: <https://upload.wikimedia.org>)

การล่มสลายของสาธารณรัฐที่สองของ ฝรั่งเศสสู่การฟื้นตัวของสถาบันกษัตริย์

แม้ว่าภายหลังจากการปราบปรามการจลาจลเดือนมิถุนายน
สิ้นสุดลงแล้วก็ตาม แต่ถึงกระนั้นสภาวะทางการเมืองของฝรั่งเศสก็ยัง
คงวุ่นวายอยู่เป็นระยะ ๆ แม้จะมีการปราบปรามอย่างหนักจากทางการ
แล้วก็ตาม ทว่าก่อนหน้าการเลือกตั้งประธานาธิบดีที่จะมีถึงในวันที่
10 ธันวาคมนั้นกลุ่มโครงสร้างจารีตนิยมและนายพลคาแวงก์ต่างยังคง
หวาดกลัวจากการต่อต้านของฝูงชนตามท้องถนนรวมทั้งกระแสความ

นิยมของพระเจ้าหลุยส์โปเลียนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในวันที่ 2 กันยายน ค.ศ.1848 สภารัฐธรรมนูญแห่งชาติได้ให้สัตยาบันปฏิญาณว่าจะไม่ยุบสภาลงจนกว่าพวกเขาจะสามารถร่างรัฐธรรมนูญและตรากฎหมายอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวฝรั่งเศส ถึงแม้ว่าสภารัฐธรรมนูญแห่งชาติพยายามที่จะร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนหลายเรื่องโดยเฉพาะ กฎหมายว่าด้วยเรื่องสิทธิของการทำงาน (right to work) รวมทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของชนชั้นผู้ใช้แรงงานเอาไว้ด้วย³¹ แต่อย่างไรก็ดี สมาชิกของพรรคอนุรักษนิยมก็ไม่อาจรับในต้วบทกฎหมายดังกล่าวได้เพราะมองว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ชนชั้นล่างมากเกินไป อีกทั้งพวกเขายังมีความเจ็บแค้นต่อกลุ่มชนชั้นกรรมาชีพที่ก่อเหตุการณ์จลาจลในหลาย ๆ ครั้งของปีเดียวกันนี้ ในที่สุดในวันที่ 4 กันยายน ค.ศ.1848 สภารัฐธรรมนูญแห่งชาติซึ่ง ณ เวลานั้นถูกควบคุมโดยพรรคอนุรักษนิยม รวมทั้งกลุ่มโครงสร้างจารีตนิยมได้เริ่มร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองขึ้น³²

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ร่างแล้วเสร็จในวันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ.1848 และต่อมาอีกเพียงหนึ่งเดือนก็ได้จัดให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีที่ได้กำหนดไว้ในวันที่ 10 ธันวาคมของปีเดียวกัน ผลของการเลือกนั้นปรากฏว่านายทหารส่วนใหญ่ของกองทัพเลือกพระเจ้าหลุยส์โปเลียน ขณะที่ทหารรักษาความสงบในเขตพระนครกลับสนับสนุนนายพลคาแวงยัค ทั้งนี้เนื่องจากนายทหารระดับสูงต่างมองว่าพระเจ้าหลุยส์โปเลียนเป็นผู้ที่สามารถขับเคลื่อนนโยบายการต่างประเทศโดยเฉพาะการทำศึกสงครามเพื่อสร้างเกียรติภูมิให้แก่ฝรั่งเศสให้กลับมายิ่งใหญ่ได้อีกครั้ง ขณะที่กลุ่มชนชั้นนายทุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่างก็สนับสนุนพระเจ้าหลุยส์โปเลียนโดยมี

31 Priscilla Robertson, (1952), op. cit., p. 179.

32 R.J.W. Evans, (2000), op. cit., p. 204.

วัตถุประสงค์ในการแตกหักกับชนชั้นแรงงานและกองกำลังปฏิวัติอื่น ๆ ที่พร้อมจะเคลื่อนไหว

พวกกลุ่มนายทุนดังกล่าวนี้คาดการณ์ว่าพระเจ้าหลุยส์ นโปเลียนคงจะทำการปราบปรามกลุ่มก่อการปฏิวัติที่กำลังก่อตัวขึ้น ในช่วงเวลานี้ แม้กระทั่งสมาชิกบางส่วนของชนชั้นกรรมาชีพในเวลา นี้ก็หันมาสนับสนุนพระเจ้าหลุยส์นโปเลียนเช่นกัน³³ เนื่องจากพวกเขา ต้องการให้พระองค์เป็นเครื่องมือในการกำจัดการฉ้อโกงและคอร์รัปชัน ซึ่งเป็น ศัตรูที่พวกเขาเกลียดชังเป็นอย่างมาก รวมทั้งให้พระองค์เป็นเครื่อง มือในการกำจัดการฉ้อโกงฝ่ายนิคมสาธารณรัฐของพวกชนชั้นกรรมาชีพ ในสภาแห่งชาติซึ่งได้ทรยศต่ออุดมการณ์ของชนชั้นกรรมาชีพในสมัย เหตุการณ์การจลาจลเดือนมิถุนายน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนายทุนขนาดเล็กที่ให้การสนับสนุนพระเจ้าหลุยส์นโปเลียนให้ทรงปกครองประเทศ ในฐานะที่ทรงเป็นเจ้านายใหญ่ของพวกเขาและเป็นผู้ควบคุมวงจร เศรษฐกิจภายในประเทศ เช่นเดียวกับชนชั้นขวนขวายที่หันมาสนับสนุน พระเจ้าหลุยส์นโปเลียนอย่างกว้างขวาง กลุ่มต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา ทั้งหมดล้วนมีอิทธิพลอย่างมากจนสามารถพองสถานะภาพของพระองค์ ให้มีฐานเสียงที่มั่นคงและเบ็ดเสร็จ จนเปรียบเสมือนเป็นการรัฐประหาร เจียบที่มีกลุ่มเหล่านี้สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง

ผลของการเลือกตั้งในวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1848 พระเจ้า หลุยส์นโปเลียนทรงได้รับคะแนนเสียงท่วมท้น การที่พระเจ้าหลุยส์ นโปเลียนทรงชนะการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีเหนือนายพล คาแวย์ครวมทั้งคนอื่น ๆ นั้นสาเหตุสำคัญหลักส่วนหนึ่งมาจากชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลนับตั้งแต่สมัยจักรพรรดินโปเลียนที่ 1 ที่ทรงเคย ประกอบกรณียกิจเอาไว้ สิ่งนี้ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างมากที่มีส่วน ผลักดันและดึงดูดพลังมวลชนฐานเจียบให้มาสนับสนุนพระองค์เอง ขณะ เดียวกัน การเลือกตั้งพระเจ้าหลุยส์นโปเลียนยังถือเป็นการสนับสนุน

33 Ibid., pp. 197-198

ราชสกุลบูร์บงและออร์เลอองส์ให้กลับขึ้นมามีอำนาจใหม่ในฝรั่งเศสอีกครั้ง ทั้งนี้ราชสกุลบูร์บงได้รับแรงสนับสนุนจากกลุ่มเจ้าที่ดิน ขณะที่ราชสกุลออร์เลอองส์ได้รับแรงสนับสนุนจากกลุ่มพ่อค้า นายทุน ด้วยเหตุนี้ภายหลังจากการเลือกตั้งแล้วเสร็จพระเจ้าหลุยส์นโปเลียนจึงมีความคิดที่จะนำพาฝรั่งเศสไปสู่โครงสร้างการปกครองด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์อีกครั้ง

ภายหลังจากการเลือกตั้งประธานาธิบดีเสร็จสิ้นลง ไม่นานจากนั้นพระเจ้าหลุยส์นโปเลียนได้ทำการกวาดล้างผู้ที่ต่อต้านพระองค์อย่างลับ ๆ โดยเฉพาะสมาชิกกลุ่มนิคมสาธารณรัฐ พระองค์ทรงพยายามนำรูปแบบโครงสร้างแบบเก่าก่อนการปฏิวัติ ค.ศ.1789 นำกลับมาใช้ในสังคมฝรั่งเศสอีกครั้ง แต่ทว่าพระองค์ก็ได้รับการต่อต้านจากบรรดาชนชั้นกลางและปัญญาชนเป็นอย่างมาก ทำให้พระองค์จำต้องหยุดแผนการดังกล่าวลงชั่วคราว³⁴ พระเจ้าหลุยส์นโปเลียนซึ่งบัดนี้ได้กลายมาเป็นประธานาธิบดีฝรั่งเศสคนใหม่พยายามสร้างชาติโดยการชูประเทศให้เป็นชาติอุตสาหกรรมทัดเทียมกับอังกฤษตลอดจนการขยายเศรษฐกิจประเทศจนพระองค์ได้รับความนิยมอย่างท่วมท้น

ภายหลังจากการดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีของสาธารณรัฐที่สองได้เพียงสี่ปี พระองค์ทรงโหมกระแสความนิยมในตัวพระองค์โดยการทำรัฐประหารด้วยการยุบสภาแห่งชาติลงในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ.1851 ทั้ง ๆ ที่ตัวเขาไม่มีสิทธิทำเช่นนั้น พระองค์ได้ทรงยกสถานะเป็นผู้ปกครองประเทศแบบเบ็ดเสร็จ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีคนออกมาต่อต้าน แต่ก็ยังเป็นจำนวนที่น้อยมาก ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ประชาชนต่างเบื่อหน่ายกับการจลาจลที่ต่อเนื่องนับตั้งแต่เหตุการณ์ในเดือนกุมภาพันธ์และเดือนมิถุนายน อีกทั้งพวกเขามองว่าพระองค์จะสามารถนำพาประเทศไปสู่ความรุ่งเรืองได้ พระเจ้าหลุยส์นโปเลียนทรงใช้กำลังปราบปรามอย่างหนักส่งผลให้สาธารณรัฐที่สอง

34 Priscilla Robertson, (1952), op. cit., pp. 82-83.

ของฝรั่งเศสมีอันต้องยุติลง แต่อย่างไรก็ดี พระองค์ยังทรงคงให้สิทธิการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (universal suffrage) ขึ้นอีกครั้งเพื่อเป็นการลดกระแสการต่อต้านจากกลุ่มนิยมสาธารณรัฐที่ยังคงมีฐานเสียงหนาแน่นในเขตตัวเมือง ทว่าในท้ายที่สุดความทะเยอทะยานในอำนาจก็ทำให้พระเจ้าหลุยส์นโปเลียนปราบดาภิเษกตนเองขึ้นเป็นจักรพรรดินโปเลียนที่ 3³⁵ และยังได้จัดตั้งจักรวรรดิที่สองของฝรั่งเศส (French second empire)³⁶ ขึ้นแทนสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสที่มีอายุเพียงสี่ปีเท่านั้น การอุบัติของจักรวรรดิที่สองของฝรั่งเศสจึงนับเป็นการปิดฉากการประชาธิปไตยปีแห่งการปฏิวัติ 1848 ที่มีอายุสั้นที่สุดในฝรั่งเศสอีกด้วย

สรุป

นับตั้งแต่ฝรั่งเศสมีการปกครองด้วยสถาบันกษัตริย์อีกครั้งใน ค.ศ.1815 ทว่าสถาบันกษัตริย์ก็ไม่ได้มีความมั่นคงเท่าใดนัก โดยเฉพาะในสมัยพระเจ้าหลุยส์ฟิลิปที่ทรงพยายามรวมอำนาจสู่ศูนย์กลาง การกระทำของพระองค์นำไปสู่ชนวนเหตุการณ์การจลาจลในเดือนกุมภาพันธ์และนำไปสู่การจัดตั้งสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสขึ้น แม้ว่าจะมีการจัดตั้งสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศส แต่ทว่าการบริหารประเทศก็เป็นไปอย่างไม่ราบรื่นนัก ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการธิการบริหารฝรั่งเศสไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ความไม่สงบในประเทศได้ โดยเฉพาะการก่อจลาจลของประชาชนในเขตพื้นที่ชนบทอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางด้านเศรษฐกิจนับตั้งแต่ ค.ศ.1847 เป็นต้นมา เหตุการณ์ที่สำคัญเกิดขึ้นอีกครั้งในเดือนมิถุนายนของปีเดียวกันเมื่อประชาชนในปารีสก่อการจลาจลขึ้น แต่ทว่าการจลาจลครั้งนี้ก็ถูกปราบลงอย่างรวดเร็ว เหตุการณ์ความวุ่นวายที่สืบเนื่องมานับตั้งแต่เดือน

35 R.J.W. Evans, (2000), op. cit., p. 218.

36 Robin W. Winks, (2005), p. 188.

กฎหมายจนถึงมิถุนายนทำให้ประชาชนหลายฝ่ายเริ่มเบื่อหน่ายต่อการปกครองของรัฐบาลสาธารณรัฐที่สอง ขณะเดียวกันการปรากฏตัวของพระเจ้าหลุยส์โนโปเลียนในช่วงเวลาดังกล่าว ทำให้พระองค์สามารถช่วงชิงพื้นที่ทางการเมืองในช่วงแห่งความวุ่นวายนี้ได้ พระองค์ทรงเป็นตัวเลือกสุดท้ายของปวงชนชาวฝรั่งเศสที่ต้องการแทนที่รัฐบาลเก่า ในที่สุดพระองค์ก็ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีคนใหม่ ทว่าไม่นานจากนั้นพระองค์ก็ทรงจัดตั้งจักรวรรดิที่สองของฝรั่งเศสพร้อม ๆ กับทรงยุบสาธารณรัฐที่สองของฝรั่งเศสลงโดยปราศจากการต่อต้านแต่อย่างใด การกระทำดังกล่าวนี้จึงทำให้อุดมการณ์ของการปฏิวัติ 1848 ต้องสิ้นสุดลงในที่สุด

บรรณานุกรม

- Blanning, T.C.W.. (2000). *The Nineteenth Century: Europe 1789-1914*. Oxford: Oxford University Press.
- Blum, Jerome. (1966). *The European World Since 1815: Triumph and Transition*. London: Routledge.
- Evans, R.J.W.. (2000). *The Revolutions in Europe, 1848–1849: From Reform to Reaction*. Oxford: Oxford University Press.
- Jones, Peter. (1991). *The 1848 Revolutions*. London: Routledge.
- Langer, William. (1971). *The Revolutions of 1848*. New York: Harper Press.
- Pakeman, Sydney Arnold. (1958). *The Modern World, 1789-1957*. London: Macmillan.
- Palmer, R.R. and Colton, Joel. (1995). *A History of the Modern World*. New York: McGraw-Hill, Inc..
- Robertson, Priscilla. (1952). *Revolutions of 1848: A Social History*. New Jersey: Princeton University Press
- Sperber, Jonathan. (1994). *The European revolutions, 1848–1851*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stearns, Peter N.. (1974). *The Revolutions of 1848*. New York: Norton Press.

Winks, Robin W.. (2005). *Europe and the Making of Modernity: 1815-1914*. Oxford: Oxford University Press.

Mobility and the geographical factor as reasons for the Jewish assimilation in the Soviet Union

Irena Mostowicz

PhD candidate, Cultural and Social Anthropology
Universität Wien, Austria

Abstract

The article concerns the matter of assimilation of the Jewish groups in the USSR. It is assumed that the level of assimilation in the Soviet Union depended not only on a geographical factor, but also on mobility. We can distinguish such Jewish groups like: Ashkenazi, Bukharan, Mountain Jews and Georgian Jews. Among all of these Jewish groups, Ashkenazi Jews were subjected to assimilation the most, mostly because of the historical and political reasons that influenced geographical regions where they lived. Mobility was a special element of everyday life in this country due to its dependence on a political regime. In the 1930s, forced mobility was a method to fight politically undesirable elements, which were people who were considered as a part of the former bourgeois system (peasants and entrepreneurs who owned property). As a result, hundreds of thousands were deprived of their property and deported or arrested and had to start a new life in completely different regions (or were sent to prison). Jews also became the victims of this process. Forced mobility was put an end to only with the liberalization of the political system. Since the 1960s, people had chances to change their place of living voluntarily due to work. Sometimes the place they chose was located in other republics. Usually, the new place of living is a challenge to adopt to local conditions and customs. In the case of the

Soviet Union this adaptation was a lot easier because of the unified educational, social and political systems. Russian language became the lingua franca and the mother tongue of dozens of nationalities, when Russian culture dominated the other cultures. These factors helped Soviet citizens to integrate into new working collectives easily, but did not help many Jews to keep their identity.

Keywords: mobility, USSR, assimilation, Jews

*This article contains results from the research
conducted by the author in Vienna and Moscow
in 2015-2016.*

1. Assimilation processes in the USSR

In 1970, Leonid Brezhnev declared that the idea of the “Soviet people” was fulfilled. He found confirmation in mixed marriages, the multiethnic army, that overall the same living conditions within the Soviet Union prevailed and the common usage of the Russian language as a mother tongue (Fawkes 1997:267). Certainly, all these elements had played an important role. In a country where more than a half of the citizens belong to different nationalities, it was necessary to find a common identity for all of them. The Soviet Union faced such a challenge throughout its existence.

The Soviet state was a huge territorial unit, which consisted of 15 national republics. Despite this national diversity, as well as the difference in the development of large regions of the country, similarities in the lifestyle of Soviets citizens can be assumed. This similarity consisted in belonging to the civil society organizations (Oktyabryata, Pioneers, Komsomol, and communistic party), a unified school system, the general media, as well as the general system of bureaucracy and administration. That means that in any point of the country the citizens of the Soviet Union took the same path of education and received the same cultural knowledge. From Tallinn to Dushanbe children sang the Pioneers’ song “Soar bonfires” (Vzveytes’ kostrami), the youth joined Komsomol, all went together on May 1st parades, celebrated Victory Day, and stood in line for food. Another common feature of everydayness in the

USSR was mobility, which is here understood as a process of movement within the country and the change of a place of residence.

Today the Soviet national policy is considered to be a failure, although its beginning seemed to be promising (Fawkes 1997). In addition to the centralization of the system, collectivization and electrification, the Bolsheviks also introduced a policy of indigenization (korenisatsya). Civil War demanded new allies and the native populations of Turkestan, Caucasus and other lands were considered as potential ones. Most nations got their territorial units - republics, where they had the right to use their language and customs together with the communist ideology. The authorities introduced the concept of ethno-nationalism - 100 ethnic groups shared one country, the economic system, language and the collective principle. The identity of the people was based on the administrative units, as well as Russian realism mixed with a local folklore. Soon, this policy reincarnated in a kind of colonial system. “Moscow Center” imposed to the dependent territories an accumulation and redistribution of power and attachment to the dominant Russian culture (Chari, Verdery 2001:6-34). This stage can be called a progressive assimilation. Despite the presence of the local culture, radio and television broadcast a general central transmission and the new generation was brought up under the one ideological system. People were accustomed to atheism.

Undoubtedly religion can be considered as a special category of identity. In the case of, for instance, Central Asian and Siberian peoples, the struggle with the religious customs has become a significant method of introducing the Soviet elements into everyday life. Youth was lured by the possibility of free education, social upgrade through the party structures, and as a result many broke with their ethnic ties. The Soviet people were brought up in the spirit of the friendship of peoples and built their Soviet identity through collective social life. The working class identified itself not only with the place of residence, local and general culture, but also with a place of work, where there was an access to public life, various hobby groups, clubs, or summer holidays vouchers (Ashwin 1999).

Another element which helped to increase Soviet identity was mobility. Times can be seen in the history of the USSR when large numbers of people were included in the process of mobility – forced and voluntarily.

The Stalinist period is an example of forced mobility, which has been linked to evictions, deportations, exiles, arrests and departures to the Gulag camps. All these categories, in addition to the camps, were usually associated with dekulakization which is the process when the state nationalized the property of peasants and small entrepreneurs. Those who were not shot at once were sent to special settlements (trudposelenya) in Kazakhstan, Siberia and the Far East. Exile was not an equivalent for deportation as from exile one could return. The category of forced settlements

means that people could not change their destination. If a person tried to escape from a forced settlement, he was punished with up to 20 years of hard labor. During more than ten years, hundred thousands of families were sent from Ukrainian SSR, the Lower Volga region, Caucasus, from the Crimea and from other regions to trudposeleniya. Special settlers worked primarily on collective farms (kolkhoz), but also in industry - the coal, metallurgy, and so on. Sometimes deportations were subjected to whole nationalities (mostly Poles, Jews, Ukrainians, and Germans). During the war in the special settlements also Kalmyks, Chechens, Crimean Tatars, Greeks and many other nationalities were deported (ЗЕМЦОВ 1990).

During the Second World War, millions of soldiers and hundreds of thousands of civilians were mobilized and evacuated from the front line. After the war, many soldiers who had survived fights and prison camps were sent to prison by the state in order to avoid potential rebellion tendencies after visiting the West.

To the above list should be added another form, the phenomenon of a “labor mobility”. In the USSR, work mobility was represented by social phenomena such as a construction works done by Komsomol, or mandatory state distribution of young professionals after graduation into different regions of the country. The change of a place of residence or workplace was not a particular problem, as the realities of life were almost identical. Moreover, an important binding element of the vast country was the Russian lan-

guage, which became native to many nationalities, as well as the Russian culture, which was the very basis of school education.

It is sometimes believed that the authorities failed to implement one unified identity among the people. A peaceful multicultural life ended with the fall of the USSR. Many nationalist conflicts ensued. Furthermore, also political reasons can be found. Years of repression formed a mass of subordinate people who knew the party slogans and laws by heart, but did not believe in them. Still, they accepted the communist party because they knew that there was no alternative (Yurchak 2006). Lack of recognition of power can be considered as an example for the failure of the “Soviet man”. Despite the active participation in the system, not all people took it seriously. Most of the youth joined Komsomol just to go to college, which was a necessary precondition. Membership in the party opened the way to a career. Elections, May Day parades, voluntary work were required, and it was not desirable to miss it. Double thinking became a standard in the Soviet reality and can suggest some artificiality in the concept of the Soviet identity. This problem was discussed by many dissidents from the socialist countries, including Vaclav Havel, who wrote open letters to the Czechoslovakian communistic leaders (Havel 1986). Nevertheless, the Soviet lifestyle propagated by the system became a characteristic element of the Soviet assimilation for the people.

It is necessary to remember that Soviet reality concerns also Jews. This brief background is important to show differences in the assimilation processes of the Jewish groups in the USSR. Like all other nations they too were influenced by these processes.

When we think about the Jewish groups which inhabited the USSR, we should look at two factors that influenced the level of their assimilation. Jewish diaspora includes a large variety of groups with respect to the geographical location. This factor influenced the customs, costumes and language which the particular group used (or still uses). Despite big differences between, for instance, Kaifeng and Ashkenazi Jews, Judaism was still the factor which united them. In the case of the USSR we can distinguish several groups that inhabited this territory: Ashkenazi (European Jews who lived all around the country during the Soviet period, but historically lived in the Western part of Russia), Bukharan Jews (from Central Asia, mostly Tajikistan and Turkmenistan), Mountain (Caucasus) and Georgian (Georgia). Even if it is still the Caucasus region, the group is distinguished because it uses a different language – Georgian, other than Mountain Jews - Juhuri).

2. Ashkenazi, Mountain, Bukharan and Georgian Jews in the USSR

After the destruction of the Temple in Jerusalem the exile of the Jewish people began. According to historians,

Jewish groups appeared in the Caucasus and Central Asia a long time ago. In the Caucasus, Jews probably came from Persia before the 10th century, and in Asia in a similar period of time. Jews settled in Georgia even earlier (Ниязов 2006:13; Бегун 1999:25).

Ashkenazy Jews established their communities in the Central and Eastern Europe. A significant majority lived in Poland. They became citizens of Russia together with the annexation of Polish territory in the 18th century.

Depending on their geographical location, the fate of the groups evolved differently. Central Asian Jews soon got the name Bukharan due to the Bukhara Khanate, although Jews lived also in other places. According to a legend, the Asian conqueror Tamerlane named Jews living in the cities Kokand, Bukhara and Khiva this way. Bukharan Jews had an opportunity to develop themselves through the Silk Road. They were mainly engaged in trade, agriculture, jewelry and other crafts activities. Some of them achieved a big financial success thanks to cotton and astrakhan fur trade between Russia and Europe.

Mountain Jews, isolated by the mountains of the Caucasus, evolved differently. Most of them were employed in agriculture or in small trade, which did not bring as much profit, as in the example of Bukharan Jews. The main Jewish settlements were in Baku, Quba, Nalchik, Derbent and Mahachkala (Бегун 1999). Georgian Jews can be described

in the same manner according to the same geographical area.

Soviet policy introduced major changes into Jewish life. A special Jewish classification was introduced depending on the regions, as well as on the languages: Yiddish, Judeo-Tat (also called by Mountain Jews Juhuri), Jewish-Tajik (Bukharan), Hebrew-Aramaic (Kurdish), Crimean Tatar and Karaite (the language of Karaites living in Lithuania and Western Ukraine, they do not regard themselves as Jews) (Tchlenov 1995). Among all the Jewish groups, the Ashkenazi were most strongly exposed to assimilation.

For centuries, Bukharan, Mountain Jews and Georgian Jews were not very influenced by assimilation with other nations, as they lived in peripheral regions. Asian and Caucasian Khanates could complicate life politically, but the cases of Islamization of Jews were rare. After the conquest of the southern lands by the Russian Empire, converts could return back to Judaism (Gubaeva 1995). Intermarriages almost did not occur. In the Caucasus, they appear only in the cases of the theft of Jewish women (a custom popular in this region), and later under the Soviet regime. Marriages within the family between relatives were very popular. This practice existed till the late Soviet times (Vyshenskaya 1995).

Ashkenazi Jews gradually left their Jewish heritage as a result of years of pogroms and anti-Semitism. The Soviet government gave all the people equal rights. However, these rights were associated with the assimilation to the

Soviet system and then the Russian culture. Not only the new generations of European Jews left the faith and customs of their ancestors, but also the Bukharan and Mountain Jews, especially in the late 1930s. Until 1938, it was possible to study in one's native language. Until that time, there was no special conflict with religion. In the 1920s, there were three religious schools in Nalchik (Бегун 1999:215). Soon, the authorities began to suppress the culture of the local populations. In the schools Russian became the language of instruction, not Bukharan and Juhuri. Gradually, synagogues were closed and rabbis were arrested. Some became victims of property dispossession. However, the Sovietization process did not affect the traditional rituals of Jews.

Despite the active atheist propaganda, the USSR failed in the destruction of religion. For example, in the Uzbek republic in 1945 the majority of synagogues were closed, but people still gathered in private houses to continue their rituals. In some cities, in Dushanbe, Tashkent and Kokand all synagogues functioned until the end of the Soviet Union. In Shahrizabz in the 1960s people continued to pray in their homes, as all the houses of worship were closed (Baldauf, Gammer, Loy 2008). In the Jewish settlement Quba in Azerbaijan, from 11 synagogues that were active in 1917, 7 worked until the end of the USSR (Бегун 1999:157). Authorities could not destroy the tradition of circumcision and ritual slaughter. Despite the fact that Stalin had banned the circumcision of boys under the threat of execution of their fathers, Bukharan, Georgian Jews and Mountain

Jews continued the tradition. Usually, both functions - the slaughter of animals and mohel - were performed by the same person in the whole region. In the Caucasus the ritual functions were executed by several people at the same time. Officially, their activities were considered illegal, but most of them successfully served their society mostly because the authorities ignored their activism. Of course it was not possible to avoid all reprisals. Many of those who actively demanded the development of the Jewish religious life were arrested. An opportunity of development happened in the 1980s, when synagogues could open religious schools for children and permitted activities of foreign religious Jewish groups, which was usually Chabad-Lubawicz (Vyshenskaya 1995). During Stalin period, studying the Torah was banned. Under Khrushchev things improved for the Jews. In 1957 an official yeshiva was opened in Moscow, where many regional leaders were educated to lead a ritual service (Baldauf, Gammer, Loy 2008).

It is worth mentioning that the lack of assimilation of Mountain, Georgian Jews and Bukharan Jews was a result of the fact that they lived in separate villages or neighborhoods and communicated mostly with their own environment. In Central Asia, Jews lived in quarters called mahalla, where the traditional principles of community administration were preserved in the Soviet times. Jews who lived in the Caucasus were also settled in the separate quarters, such as the Jewish settlement in Quba.

In Europe this practice was not possible since Jewish shtetls did not exist in Russia anymore, and Ashkenazy Jews were usually fully integrated into the society in which they lived. Although Bukharan, Georgian Jews and Mountain Jews also adopted the culture of the peoples among whom they lived, it was limited to clothes, family names, architecture and cuisine. The main distinctive features were religion and language. Thanks to Judaism, Caucasian and Central Asian Jews kept their identity. Ashkenazi submitted to atheism and; therefore, they lost the tradition of their ancestors. For many of them the only one element which emphasized their Jewish identity was only the fifth column in their passport which declared their nationality as being Jewish (which included the nationality of a person). On the other hand, Mountain Jews, Georgian Jews and Bukharan Jews continued to follow the rituals associated with the holidays, birth, death and marriage. Some authors give Komsomol weddings as an example (what means “secular”) celebrated under the chuppah (Бегун 1999:168).

Ashkenazi Jews failed to preserve Yiddish, while Central Asian and Caucasian Jews continuously used the Juhuri and Bukharan languages. The survey from 1979 showed that in Samarkand (also inhabited by Ashkenazi Jews who settled there under the tsarist regime), only 19% of Bukharan Jews recognized Russian as their mother tongue, while the number among Ashkenazy was 57%. Juhuri was named as a mother tongue by 73% of Mountain Jews (Tchlenov 1995).

This fact shows how strong the tradition was even in the late phase of the Soviet Union.

3. Mobility as a sign of assimilation

Differences on forced and voluntarily mobility in the USSR have already been mentioned. While Caucasus and Central Asian Jews mostly did not change the place of their residence for centuries, for Ashkenazy Jews mobility was an important element of their everyday life.

At the end of the 19th century, Russia was inhabited by over 50% of the Jewish world population, over 5 million of people (Вишневский 2000:117). They did not have equal social and economic rights. As a result, the level of poverty among them was very high, especially in the villages (shtetl). Such conditions caused two tendencies among the Ashkenazy – either they moved to the cities (the category of “useful Jews” which was introduced by the tsarist authorities and which described educated people, who could work in particular professions), or they migrated (usually to the USA or Palestine). It is estimated that before the First World War around 2 million Jews left Russia (Вишневский 2000:117). The Countries they reached allowed them to keep their Jewish identity, while their ex compatriots fought with the assimilation dilemma. Many of them who stayed left their religion and language in the past and began a new life as a “Soviet person”. That does not mean that the other Jewish groups did not become a part of this project. Still, as the

previous description showed, some Central Asian and Caucasus Jews also became victims of the system, but because of the peripheral location they could keep the tradition. On the other hand, if we think about the percentage of victims in each group, we should remember that Ashkenazi group constitutes a majority in the world Jewish population, so its number will naturally stay bigger in the future.

Deportations concerned the Jewish nation, too. For instance, according to official statistics, in 1941 there were registered 59 031 Jews who were deported to special settlements in Kazakhstan (ЗЕМЦКОВ 1990). Not all the categories of special settlers included nationality, so the number could be bigger.

How did the forced deportation influence the lives of its victims? People were transported in cattle wagons to the destination. There, depending on the region, the settlers built dugouts by themselves and were regularly supervised by a commanding officer. The high mortality rate of the immigrants should also be added, as the conditions of transport and the life conditions were extremely difficult (ЗЕМЦКОВ 1991). In the new settlements, people didn't only have to settle down in a new place, but also had to learn how to live in a new multicultural society. Additionally, special settlers were constantly suffering from hunger and the harsh climate. None of them had passports, so they had no freedom of movement.

Hard political conditions continued until the time of Khrushchev. Most families that belonged to the category of special settlers remained in the settlements, but their children began education according to the general Soviet lifestyle. They used the possibility of changing the place of residence to work elsewhere. Often, the first place of work was allocated just after the graduation and young people from the cities went to the village, and vice versa.

Of course the number of places of residences depended on the profession. Many were living in the place where they had been sent to by the state distribution (the state – employer – decided or asked a person where he or she wanted to work, or was directed to work in a certain region. It depended on the availability of work in a particular place). The first period of work usually lasted 3 years.

It should be noted that the bureaucratic, ideological and school systems and, above all, the Russian language as the state one, allowed people without any problems to change the place of residence in such cases. Moving from Chemkent in Kazakhstan to Vladivostok did not bring any special adaptation problems, apart from the climate. The school curriculum was the same everywhere, the houses looked similar and people were standing in line for food and goods in the same way.

With regard to the voluntary mobility, tactics in movement had different goals. Many people were looking

for better earnings. Work in the north or the Far East made such opportunities possible, but the harsh climate was a large drawback. Furthermore, changes of residence for the family or the work were absolutely normal in Soviet everyday life. People from other regions and republics integrated into a new life including a new location and a new job. One language, one culture and life experience in the USSR was a common denominator for dialogue and friendship.

This explains how Ashkenazi Jews assimilated to the Soviet system. Many of them came to work also to Central Asia and the Caucasus. They were never accepted by the “local Jews”, hence they did not use the same language (apart from Russian), were not religious and generally had a different background. Sometimes they were not even considered to be “real Jews” due to the fact that they had lost their traditions and were much more different in manners, customs and names.

That does not mean that all these groups did not have anything in common. They all struggled with anti-Semitism. The republics promoted their own titular nations, so very often high working positions were reserved only for them and Jews had no access. Many Jews who were high class specialists could not achieve a full professional success. It is also important to note that there was a national percentage limit at the universities. There was a particular number for each nationality that could be accepted for certain faculties. Jews were in a minority. Thus many talented young people could not apply to study despite

their excellent or sufficient grades. Such a discrimination forced many Jews to think about exile.

A free migration from the USSR did not exist. There were some exceptions when Jewish people were allowed to leave the country. Especially from the late 1970s to the 1980s, more than 300 000 left the Soviet Union forever (Вишневский 2000:117). The process was not easy. Some people waged a real struggle with the system like Natan Sharansky, who became one of the first famous political leaders of assimilated Jews who wanted to move to Israel, and who spent many years in prison before he was allowed to leave. This fight was also a stimulus to rethink one's own identity. It was the moment when many Ashkenazi Jews realized that being a Jew is not only the issue of the name of one's nationality. They started to recreate rituals and to learn Hebrew.

It would be unfair to claim that all Ashkenazi Jews assimilated by mobility or any other form of the Soviet system. Some families succeeded in using Yiddish. Religious life existed through all periods of the USSR. Many religious communities existed illegally, so the practice usually took place in private houses. Some official institutions were already mentioned, like the yeshiva in Moscow. The main synagogues in Moscow, Leningrad and other cities continued to function. The variety of Jewish religious groups also survived. Liberal, orthodox and chassidic communities were continued on. The choral synagogue in Leningrad was ruled by Chabad Chassids.

On the other hand, in comparison with Central Asian Jews and Caucasus Jews who lived in the traditional communities, the level of atheism among the Ashekanzi was very high.

4. The Soviet legacy today

The collapse of the Soviet Union has not only caused a crisis, but also promoted the development of the identity of all the peoples whose identity during the Soviet Union was repressed (Humphrey 2002:270). Unfortunately, this movement was sometimes connected with the ethnic conflicts in the Caucasus and Central Asia. A desire to explore one's own culture and past, as well as a reappearance of ethnic hate, showed that the policy of the Soviet Union to detach people from their own history did not many bring positive results. In many cases, authorities succeeded in destroying the traditions of indigenous peoples (as it happened with the Siberian tribes, who were forced to leave the traditional way of life), but also with many of the repressed peoples, who were forcibly exiled to Siberia and Kazakhstan. The collapse of the Soviet Union provided an opportunity for many people to emigrate in the 1990s to their fatherlands and to rediscover their identity. Those who did not dare to leave the post-Soviet space, began to develop their national communities in their place of residence.

In the case of all Jewish groups, migration was caused by economic and anti-Semitic reasons. People began to leave the country in great numbers in the early 1990s and migrated to Austria, Germany, Israel and the United States. Bukharan, Mountain and Georgian Jews succeeded in recreating their own communities and Ashkenazi Jews joined the local communities.

It is important to emphasize that Central Asian Jews and Caucasus Jews did not join the local Jewish communities. It is considered that the traditions are very different, including some ritual aspects, language and community customs. Besides, the moment when “local Jews” did not accept Ashkenazi who settled among them, still existed after moving to a new place. Of course it is unfair to claim that communities are completely separated today. Communication and cooperation do exist, but all of the groups emphasize their distinctiveness. In the Moscow Choral synagogue, all these groups are present in one building, but in separate rooms.

Central Asian Jews and Caucasus groups are very proud of the fact that, for centuries in comparison with European Jews, they were able to keep the ancient Jewish tradition alive. Since Ashkenazi Jews moved to different countries, some customs also changed. Mountain and Bukharan Jews have lived for centuries in the same area, and they settled there when the tradition of the ancient Jewish state was still somehow fresh. This is confirmed by the languages that are a mixture of ancient Hebrew

and local dialects. These groups still use their languages actively. The current attachment to Juhuri seems to be even stronger as the young generation uses it as a mother tongue often which is not the case with the Bukharan language. Nevertheless, there is a risk that both languages will be lost in the future. Among the young generations an assimilation to new cultures is growing. Therefore, there is a struggle for the preservation of identity. In the United States the World Congress of Bukharan Jews was established. Such initiatives also present Mountain Jews by organizing the Congress for young people in Germany, as well as the World Congress of Mountain Jews in the United States.

Today, among the former Soviet Jews the same nostalgia exists for the USSR as among other Soviet citizens. On the question about the Soviet past people react positively on the subject of education. Until the Soviet period in the Caucasus and Central Asia education was limited only to religious knowledge. In the Caucasus, in the 1930s, 75% of the Jews was illiterate (Бегун 1999:68). Professions were passed on mostly by the fathers. Educated Jews appeared in the guise of Ashkenazi, who came to work during the tsarist and later Soviet period. Soviet power has brought education and the emancipation of women (however many women traditionally remained housewives). This led to the mass intellectualization of indigenous Jews and their introduction into the sphere of specialists. A large number of doctors is still impressive among Bukharan Jews.

Education was achieved as a result of the Soviet assimilation. The Russian language has become the common form for communication of people who were actively involved in social organizations. Some Mountain Jews recalling the desire of their parents to attend synagogue seemed to them to be ridiculous and boring. Young girls willingly joined Komsomol to see a different life than at home. A new generation was brought up in a limitless ideology. On the other hand, they still could not completely move away from their roots because of the ongoing active Jewish religious life. Of course, for Caucasian and Central Asian Jews reality was not only a feast of freedom of Jewish identity. Cases of change of the fifth column in the passport (concerning nationality) happened often. There were also intermarriages. It was the effect of anti-Semitism, as well as the policy promoting titular nations of the republic, which has already been mentioned. Nevertheless, many Jews managed to reach the highest political and professional positions.

Apart from education, the Soviet past is nowadays considered in a various ways. Former Jewish residents of the Dagestan republic find the concept of friendship of the peoples positive. Many of them are proud that in the times of repression and also later they managed to keep the Jewish traditions alive. Many people express nostalgia for the Soviet life stability. It is interesting to see that in comparison to the Ashkenazi, the other groups present a weak attachment to the Russian and Soviet cultures. The young generation

knows little, or does not use the Russian language at all and is not interested in the contemporary Russian culture. Bukharan and Mountain Jews who live, for example, in Austria are partly assimilated into the local culture, but are still strongly influenced by their first one. Georgian Jews are settled mostly in Israel nowadays. The fact that they lived in the USSR is considered as a significant experience, but is not a part of their self-identification. The older generation still practices some Soviet aspects of everyday life, like the celebration of the Victory Day, New Year's, or watching Russian media, but it is not so important for the youth. The main factor of their identity can be regarded as the factor of regional and ethnic belonging. Ashkenazi Jews have lost this sense of place belonging because of mobility.

The Ashkenazi group cannot be criticized for its assimilation. The Western regions of tsarist Russia and later the USSR were always jeopardized on military conflicts, which were usually accompanied by pogroms. The Civil War in the years 1917-1922 was the moment when many Jews left their heritage after the wave of pogroms. Caucasus and Central Asian Jews did not stand in front of the dilemma of how to survive. Of course the Civil War also took place in the peripheral regions, but the fact that local Jews preserved Jewish customs and rituals for such a long time means that the political conditions present in the region allowed them to do that.

The example of the Bukharan, Mountain and Georgian Jews shows that the Soviet regime was unable to implement

the idea of the “Soviet people” in a complete way. It is impossible to detach a man from his own roots, especially if it takes place under a repressive regime. Although the Soviet Union introduced the universal rules of life that simplify everydayness in a multiethnic country, they were still limited to daily practices, which were not confirmed by human beliefs. Indigenous identity was always much closer to people than an artificial and forced political one. Many Ashkenazi Jews after the collapse of the USSR found that they had to start to rediscover their lost identity from the beginning. The International Jewish community as well as religious leaders takes credit for helping them do this.

Bibliography

Амонжолова, Дина, Советский народ - историческая реальность или фантом?, Вестник Российской Нации, 2008-2014, Спецвыпуск, 2014,38-62

Ashwin, Sarah, Russian worker: the anatomy of patience, Manchester University Press 1999

Baldauf Ingeborg, Gammer Moshe, Loy Thomas, Bukharan Jews in the 20th century. History, experience and narration, Kudwig Reichert Verlag:Wiesbaden 2008

Бегун И., Горские евреи. История, этнография, культура, Даат, Москва, Иерусалим 1999

Chari, Sharad; Verdery, Katherine, Thinking between Past: Postcolonialism, Postsocialism and Ethnography after Cold War, Comparative Studies in Society and History, 51 (1) 2009, 6-34

Gubayeva S., The central Asian Jews in Fergana, B: eds. Dvorkin I., Vyshenskaya T., Central Asia Jews in Past and Present. Expeditions, Researches, Publications, St. Petersburg Jewish University, Saint Petersburg 1995

Humphrey, Caroline, Eurasia, ideology and the political imagination in provincial Russia, B: Postsocialism. Ideals, ideologies and practices in Eurasia, eds. Hann C.M., Routledge 2002

Fawkes, Ben, The Disintegration of the Soviet Union. A Study in the Rise and Triumph of Nationalism, London: MacMillian Press 1997

Ниязов Пинхас, Народ и время, М+:Израиль 2006

Tchlenov M., Jews of the Samarqand region in 1979. A statistical survey, B: eds. Dvorkin I., Vyshenskaya T., Central Asia Jews in Past and Present. Expeditions, Researches, Publications, St. Petersburg Jewish University, Saint Petersburg 1995

Vyshenskaya T., Results of the exhibitions to Central Asia. A survey, B: eds. Dvorkin I., Vyshenskaya T., Central Asia Jews in Past and Present. Expeditions, Researches, Publications, St. Petersburg Jewish University, Saint Petersburg 1995

Вишневский А.Г, Распад СССР: этнические миграции и проблема диаспор, Общественные науки и современность, Но 3,2000, 115-130

Yurchak, Alexei, Everything was forever, until it was no more, Princeton University Press 2006

Земсков, Виктор, Спецпоселенцы (по документам НКВД-МВД СССР), Социологические исследования. 1990. № 11, 3-17

Front National ภายใต้การนำ ของ Marine Le Penn: การปรับเปลี่ยนแนวทาง ปัจจัยต่อความนิยมและ อนาคตของการเมืองฝรั่งเศส

*Front National under the leadership of
Marine Le Penn: Changes in the party line, factors in
its popularity, and the future of French politics*

สายลำภูษย์ โปริบาล
นักวิชาการอิสระ

*Sailamphun Potibal
Independent scholar*

Abstract

This article aims to study underlying difference between French right wing party-Front National (FN)-policies during the time of Jean-Marie Le Pen and his daughter, who later success him, Marine Le Pen. Right wing parties on the global scale have gained a significant presence on international media. France, as world's political ideology leader, captured attention for this article's research argument. It has been a key player in terms of freedom to express political opinion. However, FN's popularity has remarkably jumped in French modern elections. Research shows that policies under Jean-Marie Le Pen's leadership were shaped by extreme right perspectives. Conversely, Marine Le Pen emphasizes on the Party's nationalist stance but added some other 'generous' policies. French society itself also became closer to nationalism, due to foreign migrant influx into Europe and its ineffective economic chronicle.

“French citizenship should be either inherited or merited”

– Marine Le Pen ¹

(ภาพจาก: <https://ds1.static.rtf.be>)

คำพูดของมารีน เลอเพนน์ (Marine Le Pen) หัวหน้าพรรคฝ่ายขวา Front National ของฝรั่งเศสวัย 48 ปีข้างต้นนี้คงจะสะท้อนถึงแนวคิดชาตินิยมของเธอและพรรคได้อย่างดี หากย้อนกลับไปมองประวัติและอุดมการณ์ของพรรคการเมืองนี้จะเห็นว่า อุดมการณ์ชาตินิยมนั้นได้ปรากฏชัดตั้งแต่รุ่นบุกเบิก คือ นาย Jean-Marie Le Pen ผู้เป็นทั้งพ่อของมารีนและผู้นำพรรค Front National คนแรก โดยก่อตั้งพรรคนี้นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1972² นายเลอเพนน์นับเป็น

1 BBC News, “Marine Le Pen: Taking French National Front to new highs and lows” *BBC News Europe*, (14 December 2015): <http://www.bbc.com/news/world-europe-12202197>

2 Michael Ray, “National Front Political Party, France” *Encyclopedia Britannica, Inc.*, (31 August 2015): <https://global.britannica.com/topic/National-Front-political-party-France>

ผู้นำพรรคที่อยู่ในตำแหน่งอย่างยาวนาน ระหว่างการดำรงตำแหน่ง ได้ทำหน้าที่ส่งผ่านเจตจำนงของพรรคสู่สาธารณชนทั้งรุ่นใหม่และรุ่นเก่า นับเป็นพรรคการเมืองชาตินิยมในพรรคแรกๆ ที่มีจุดยืนชัดเจน แต่พรรคการเมืองนี้กลับไม่สามารถชิงที่นั่งในการเลือกตั้งเท่าใดนัก

แต่เมื่อพรรคเปลี่ยนผู้นำจากรุ่นพ่อมาสู่รุ่นลูก อุดมการณ์พรรคที่เคยเป็น Nationalism-Patriotism กลับเปลี่ยนทิศทางไปเป็น Anti-Semitism แทนในสมัยของมารีน อุดมการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปร่วมกับสถานการณ์ที่ซุกงูให้คนฝรั่งเศสหันมานึกถึงสวัสดิภาพของตนเป็นหลัก ส่งเสริมให้เสียงของมารีนมีพลังในการชักจูงแนวคิดชาตินิยมได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยเหตุผลสำคัญในการปรับปรุงนโยบายของ Front National คือ ต้องการให้ฝรั่งเศสสามารถบริหารประเทศได้อิสระอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งในมิติของการกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจและด้านความมั่นคง เพื่อความกินดีอยู่ดีของคนฝรั่งเศสเอง การเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำและแนวนโยบายได้ทำให้พรรคได้รับความนิยมอย่างน่าจับตามอง โดยเฉพาะการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 2017 ซึ่งมีโอกาสที่มารีนอาจนั่งตำแหน่งนี้ก็เป็นได้

หากตัวมารีนและพรรค Front National ได้เข้ามาบริหารประเทศแล้ว สิ่งที่ต้องจับตามองอย่างยิ่ง คือ นโยบายต่อสหภาพยุโรป เพราะเป็นองค์กรที่ผูกมัดฝรั่งเศสไม่ให้เป็นอิสระอยู่มากที่สุด เนื่องจากการรวมตัวในลักษณะองค์กรเหนือรัฐ ทำให้ทิศทางการดำเนินงานบริหารประเทศของประเทศสมาชิกรวมถึงฝรั่งเศสจำเป็นต้องอยู่ภายในกรอบที่ได้รับการเห็นชอบจากสหภาพยุโรป เหตุนี้ Front National และตัวมารีนเองในฐานะผู้นำของพรรคเห็นว่า เมื่อสหภาพยุโรปเป็นอุปสรรคสำคัญ การออกจากสมาชิกภาพจึงจะเป็นทางเลือกของ Front National และพรรคฝ่ายขวาจากประเทศยุโรปอีกหลายประเทศ อันส่งผลกระทบต่อดุลอำนาจทั้งภายในยุโรปและอำนาจของโลกเลยทีเดียว

ดังนั้น ในบทความนี้จึงสนใจศึกษาพรรค Front National ภายใต้การนำของ Marine Le Penn โดยจะเปรียบเทียบแนวนโยบายของ Front national สมัย Jean-Marie Le Pen กับสมัย Marine Le Pen เพื่อชี้ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางกรอบความคิดของพรรค และวิเคราะห์ว่า เพราะเหตุใด พรรค Front National จึงได้รับความนิยมอย่างก้าวกระโดด ทั้งปัจจัยภายนอกพรรค ไม่ว่าจะเป็นบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสฝ่ายขวาที่เพิ่มสูงขึ้น และปัจจัยภายในพรรคที่มีการเปลี่ยนแปลงภายใต้การนำของมารีน ก่อนจะนำพิจารณาทิศทางนโยบายของพรรคกับการเลือกตั้งประธานาธิบดีฝรั่งเศส 2017 ไปจนถึงคำถามว่าฝรั่งเศสจะออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปหรือไม่

WSSC Front National สมัย Jean-Marie Le Pen และ Marine Le Pen: การปรับเปลี่ยนบนจุดยืนเดิม

พรรค Front National ที่รู้จักกันในปัจจุบันก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ.1972 ในชื่อ “National Front for French Unity (Front national pour l’unité française)”³ โดยมีอุดมการณ์ที่สืบทอดมาจากยุคปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ.1789 เนื่องจากเหตุการณ์ในครั้งนั้นแสดงถึงนัยสำคัญหลายประการ ถ้ามองแบบผิวเผิน คือ การปฏิวัติเปลี่ยนระบอบการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์แม้วิธีการที่ออกจะโหดร้าย แต่ถือได้ว่ามีประสิทธิผลอยู่พอควร จึงทำให้ตั้งแต่นั้นมา การปฏิวัติฝรั่งเศสได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนผ่านแบบหน้ามือเป็นหลังมือ

3 Florian Delafoi, “Front National - Du groupuscule d’extrême droite au premier parti de France” *Le Temps*, (2015): <https://labs.letemps.ch/interactive/2015/timeline-front-national/>

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้งต่อมาก็ได้หีบเอาไปเป็นแบบอย่าง หากแต่เบื้องหลังการปฏิวัติในครั้งนั้นก็มียุทธศาสตร์ซ่อนอยู่ กล่าวคือ มีคนจำนวนไม่น้อยไม่พอใจกับการเห็นภาพพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ถูกแขวนอยู่ที่เครื่องกิโยตินดังปรากฏบนภาพวาดอันมีชื่อเสียง⁴ โดยผู้ริเริ่มอุดมการณ์ของพรรค Front National ก็เป็นพวกหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มนี้เอง เพราะผู้ที่เคยเป็นขุนนางและชนชั้นสูงเสียประโยชน์จากการยกเลิกระบอบกษัตริย์แล้วเปลี่ยนผ่านให้อำนาจไปอยู่ในมือกลุ่มอำนาจใหม่ทัศนคติเช่นนี้คล้ายกับการที่พรรค Front National และผู้สนับสนุนมองว่าพลเมืองที่ไม่ได้เป็นคนฝรั่งเศสดั้งเดิมนั้นมีค่าไม่ต่างจากชนชั้นกรรมาชีพที่ก้าวขึ้นมาใช้อำนาจผ่านประชาธิปไตย ยุทธศาสตร์สำคัญของทั้งสองเหตุการณ์นี้ คือ ความคิดที่ว่าทำไม “คนนอก” จึงควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกับ “คนใน”

(ภาพจาก: <http://4.bp.blogspot.com>)

4 Pierre Antoine De Machy , “The Execution of Louis XVI”

นอกจากอุดมการณ์ดังกล่าว ในช่วงปี ค.ศ.1954 เกิดสงคราม
เรียกร้องอิสรภาพของอัลจีเรีย ประธานาธิบดี Charles De Gaulle ได้
ให้อิสรภาพแก่อัลจีเรียไปเสีย ทั้งๆที่เขาได้รับความคาดหวังให้ปราบชาติ
อาณานิคมให้ได้ เหตุการณ์นี้สร้างกระแสความขุ่นข้องใจให้เหล่านักการ
เมืองชาตินิยมอย่างกว้างขวาง จนเป็นแรงผลักดันให้ Front National
ผงาดขึ้น โดยมีนายเลอเพนนีก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำพรรค และมีแนวคิด
ชาตินิยมแบบสุดโต่งบนพื้นฐานอำนาจและความเกลียดชังของชนชั้น
พวกเขามองว่า เมื่อชาติใดอาณานิคมเข้มแข็งขึ้นและทยอยกันแยกตัว
เป็นเอกราชก็จะสะท้อนกลุ่มชนชั้นสูงของฝรั่งเศสอยู่พอสมควร แล้ว
ชาติซึ่งเคยเป็นมหาอำนาจในทุกๆด้านมาเป็นเวลาหลายร้อยปีจะดำรง
อยู่ได้อย่างไร เหตุนี้เองทำให้นาย Jean-Marie Le Pen เชื่อว่า Front
National จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนฝรั่งเศสมาก่อนความกลม
เกลียวของสหภาพยุโรปและสันติภาพโลก

(ภาพจาก: <http://www.aubanar.lautre.net>)

(ภาพจาก: <https://www.theguardian.com>)

ในสมัยของ Jean-Marie Le Pen นั้น นโยบายของพรรค Front National คงความเป็นชาตินิยมได้คงเส้นคงวาเกือบ 40 ปี เนื่องจากพรรคมีเขาเป็นผู้นำคนแรกและเพียงคนเดียว ก่อนจะส่งต่อให้ลูกสาว ทำให้สามารถรักษาทิศทางของนโยบายไว้ได้ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง บวกกับเขาเองยึดมั่นในอุดมการณ์ของตนเองอย่างเหนียวแน่น โดยนโยบายของพรรคจะสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประการใหญ่ ได้แก่

ประการแรก สนับสนุนให้นำค่านิยมดั้งเดิมของฝรั่งเศสกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งจะเน้นการทำหน้าที่ตามบทบาทต่างๆ ในสังคมอย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น บทบาทสามี ภรรยา บุตร ผู้ชาย ผู้หญิงที่เหมาะสม คือสามีควรทำหน้าที่เป็นช้างเท้าหน้าหาเลี้ยงครอบครัว ใน

ขณะที่กรรยาตุแลงานบ้านและเลี้ยงดูบุตร ผู้หญิงควรอ่อนหวานและให้ผู้ชายรับบทบาทผู้นำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังห้ามการทำแท้ง และมีมาตรการช่วยเหลือผู้หญิงที่ไม่ได้ทำงาน ไม่มีรายได้ โดยการจ่ายเงินช่วยเหลือรายเดือน

ประการที่สอง การเรียกร้องอิสรภาพจากภูมิภาคยุโรปและประชาคมโลก โดยการถอนตัวออกจากสมาชิกภาพของสหภาพยุโรป และองค์การระหว่างประเทศ เพื่อไม่ให้จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับบางอย่างตามข้อตกลงระหว่างประเทศ

ประการที่สาม นโยบายด้านเศรษฐกิจ เน้นการรณรงค์ให้คนฝรั่งเศสใช้ผลิตภัณฑ์ฝรั่งเศสที่ผลิตโดยคนฝรั่งเศส อีกทั้งการสร้างงานเพื่อส่งเสริมให้คนฝรั่งเศสเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเองยังจะสามารถแก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานและตั้งรกรากในฝรั่งเศสได้อีกต่อหนึ่ง

ประการที่สี่ การใช้นโยบายกีดกันทางการค้า (protectionist measures) โดยตั้งกำแพงภาษีสินค้านำเข้าที่สูงเพื่อกีดกันสินค้านำเข้าราคาถูกเพื่อป้องกันผลประโยชน์สำหรับคนฝรั่งเศสเท่านั้น

ประการสุดท้าย การเรียกร้องให้คนฝรั่งเศสเห็นความสำคัญของการปราบปรามอาชญากรรมด้วยการกำหนดให้โทษประหารกลับมาเป็นโทษสูงสุดอีกครั้ง

นอกจากนโยบายเหล่านี้แล้ว พรรคยังมีกรอบความคิด (concept) ของพรรคที่ถือปฏิบัติและนำไปปรับใช้ในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย คือ ต่อต้านการอพยพเข้าฝรั่งเศสของคนต่างเชื้อชาติอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมุสลิม แอฟริกัน และอาหรับ อย่างที่นายฌองพูตีสุนทรพจน์ในแคมเปญหาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีในปีค.ศ.1995 ว่าเขาสันนิษฐานนโยบายส่งกลับคนที่ไม่ใช่สัญชาติฝรั่งเศส

จำนวนทั้งหมดกว่าสามล้านคนด้วยวิธีการที่มีมนุษยธรรม แต่อย่างหนึ่งที่ทราบกันดีว่าผลการเลือกตั้งไม่ได้ออกมาเข้าข้างพรรคเลย⁵

แม้ปัจจุบันแก่นของอุดมการณ์และนโยบายของ Front National ไม่ได้เปลี่ยนไปเท่าใดนัก เพราะยังคงมีการดำเนินนโยบายแบบประชานิยมและการปกป้องทางการค้า (Protectionism) ซึ่งไม่เพียงแต่หมายความว่านโยบายกีดกันทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงแรงงานข้ามชาติหรือผู้อพยพเข้ามาในฝรั่งเศสด้วย แต่พรรคได้ปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ใหม่ให้เข้าถึงง่ายขึ้น มีนโยบายสำคัญแบ่งได้เป็น 7 ข้อ เพิ่มเติมเข้ามา 2 หัวข้อจากอดีต แต่ทั้งหมดก็ล้วนมีความขัดแย้งในตัวนโยบายเองต่อภูมิภาคนิยมและชาตินิยมทั้งสิ้น ได้แก่

ประการแรก ด้านนโยบายเกี่ยวกับผู้อพยพ อันประกอบด้วยความพยายามลดจำนวนผู้อพยพเข้าฝรั่งเศสจากสองแสนคนต่อปี เหลือเพียงหนึ่งหมื่นคนต่อปี ในกรณีนี้ไม่รวมถึงผู้อพยพที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย ซึ่งพรรคตั้งใจว่าจะไม่มีการขอมอ้อนขอใดๆทั้งสิ้นให้แก่ผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย ทั้งยังจะเพิ่มการให้สิทธิด้านประกันสังคมและให้งานแก่ประชาชนฝรั่งเศสก่อนอันดับแรก ด้วยการยกเลิกการอนุญาตให้ครอบครัวของผู้อพยพหรือแรงงานที่ไม่ใช่สัญชาติฝรั่งเศสเข้าประเทศเพื่อเยี่ยมเยียน อีกทั้งผู้ที่ยื่นคำร้องขอสัญชาติฝรั่งเศสที่ไม่ใช่คู่สมรสของคนฝรั่งเศสจะต้องได้รับการทดสอบทางด้านวัฒนธรรมก่อนและต้องสามารถใช้ภาษาฝรั่งเศสได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้ยังมีความต้องการจะยกเลิกระบบสองสัญชาติ คือ สัญชาติฝรั่งเศสและสัญชาติอีกหนึ่งสัญชาติซึ่งเคยเป็นชาติภายใต้อาณานิคมฝรั่งเศส มีความพยายามจะเลิกใช้ระบบวีซ่าเชงเก้นหรือระบบวีซ่าที่สามารถข้ามชายแดนได้อย่างเสรีภายในสหภาพยุโรป และจะเปลี่ยนมาใช้ระบบตรวจคนเข้าเมืองของฝรั่งเศสเองเพื่อป้องกันการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย

5 Metapedia, "Front National" *Metapedia*, (3 October 2016): http://en.metapedia.org/wiki/Front_National

ประการที่สอง ด้านงานยุติธรรมและความมั่นคง พรรคมีนโยบายจะเพิ่มอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ด้านงานปราบปรามและงานยุติธรรมเป็นเท่าตัว เริ่มตั้งแต่การเพิ่มงบประมาณให้แก่องค์กรด้านงานยุติธรรมร้อยละ 25 สร้างเรือนจำแห่งใหม่ที่สามารถจุนักโทษได้ถึงสี่หมื่นคน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้คนฝรั่งเศสลงประชามติในประเด็นเกี่ยวกับโทษสูงสุดที่จะบังคับใช้ตัวเลือกระหว่างโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือโทษประหารชีวิต ซึ่งโทษร้ายแรงนี้ได้ยกเลิกไปนานแล้ว การทำข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการส่งกลับอาชญากรข้ามชาติ ด้านอำนาจที่เพิ่มมากขึ้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีตั้งแต่ระดับพื้นฐาน เช่นเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจในหน่วยปราบปรามอาชญากรรม ให้อำนาจในการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ตและการดักฟังโทรศัพท์ ไปจนถึงอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ใช้อาวุธปืนได้ในการป้องกันตัว

ประการที่สาม ด้านภาษาและวัฒนธรรม ต้องการจะส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมและภาษาฝรั่งเศส (Francophone) เพื่อให้ฝรั่งเศสกลับมาเป็นชาติที่ทรงอิทธิพลอีกครั้ง โดยอาศัยสองปัจจัยเบื้องต้นเป็นเครื่องมือ อีกทั้งต้องการจะขยายอิทธิพลของวัฒนธรรมและภาษาฝรั่งเศสเพื่อแข่งขันกับภาษาอังกฤษและอิทธิพลของอเมริกา โดยการสนับสนุนรายการโทรทัศน์ รายการข่าว ภาพยนตร์ เพลง ที่เป็นภาษาฝรั่งเศส และจำกัดการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับกิจกรรมบางประเภท เช่น ห้ามเข้าใช้เว็บไซต์ที่มีเนื้อหาโจมตีภาษาหรือวัฒนธรรมฝรั่งเศส หรือห้ามการเผยแพร่ข้อมูลที่มีเนื้อหาลักษณะดังกล่าว

ประการที่สี่ ด้านครัวเรือน พรรคจะสนับสนุนค่าเลี้ยงดูบุตรและสวัสดิการเด็กเฉพาะบุตรของพลเมืองฝรั่งเศสเท่านั้น หรือเด็กที่มีพ่อหรือแม่อย่างน้อยหนึ่งคนที่เป็นพลเมืองฝรั่งเศส และจะส่งเสริมค่านิยมของครอบครัวตามแบบประเพณีอันดี อันหมายถึงห้ามการแต่งงานระหว่างคู่รักเพศเดียวกันและห้ามรับบุตรบุญธรรมโดยคู่รักเพศเดียวกันด้วย เนื่องจากพรรคเชื่อมั่นว่าการบังคับใช้ข้อบังคับความ

สัมพันธ์พลเรือน (legislation for civil partnership – PACS) ที่พรรค
ได้ประมวลไว้นั้นเหมาะสมแล้ว

ประการที่ห้า ด้านการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป เป็นที่ทราบ
กันดีว่านโยบายชาตินิยมนั้นมักจะสนับสนุนความเป็นรัฐและอำนาจอธิปไตยของรัฐตนมากกว่าการยอมยกอำนาจอบางส่วนให้แก่องค์กร
เหนือรัฐ พรรคนี้ก็สนับสนุนแนวคิดนี้เช่นเดียวกัน เพราะในทางปฏิบัติ
สำหรับประเทศส่วนใหญ่ในโลกการรักษาอำนาจอธิปไตยไว้อาจจะ
ง่ายกว่าหากเป็นชาติที่อยู่นอกจากในสหภาพยุโรป เนื่องจากสหภาพ
ยุโรปถือว่าประกอบขึ้นจากอำนาจอธิปไตยของรัฐที่ยอมมอบให้จัดการ
กิจการภายในสหภาพบางประการเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน พรรคมอง
เห็นความเป็นไปได้ที่จะส่งมอบอำนาจอธิปไตยคืนชาติสมาชิกสหภาพ
ยุโรป จึงพยายามจะทำให้มีการเจรจาข้อตกลง โดยมีใจความสำคัญ
เพื่อไม่ให้สหภาพยุโรปมีสถานะเป็นองค์กรเหนือรัฐอีกต่อไป ยังจะ
ดำเนินการต่อไปถึงการพิจารณาขอถอนสมาชิกภาพออกจากอียูด้วย
ซึ่งจะทำให้ฝรั่งเศสสามารถควบคุมการเดินทางเข้าออกพรมแดนได้
อย่างอิสระและสามารถบังคับใช้กฎหมายที่ร่างโดยรัฐบาลฝรั่งเศสได้
ครอบคลุมในทุกมิติรวมไปถึงนโยบายเกษตรกรรม เพื่อเตรียมตัวออก
จากข้อตกลงเกษตรกรรมร่วมของสหภาพยุโรป (Common Agricultural Policy – CAP) ซึ่งแท้จริงแล้วฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้
ผลประโยชน์มากที่สุดจากข้อตกลงนี้

ประการที่หก ด้านนโยบายต่างประเทศ สืบเนื่องจากความ
ต้องการนำฝรั่งเศสออกจากสหภาพยุโรป Front National เสนอ
แนวทางในการบูรณาการทางการเมืองและเศรษฐกิจชื่อว่า Pan-
European Union of Sovereign States ซึ่งจะคล้ายคลึงกับสหภาพ
ยุโรปเดิม เพียงแต่ไม่ครอบคลุมประเทศที่มีความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ
เช่นกลุ่มประเทศยุโรปชายขอบ (European periphery) และเพิ่ม
สมาชิกภาพของสวิตเซอร์แลนด์และรัสเซียแทน อีกทั้งยังสนับสนุนให้
มีข้อตกลงพหุภาคีระหว่างฝรั่งเศส รัสเซีย และเยอรมนี ในทุกมิติเป็น

พิเศษด้วย นอกจากนี้ ยังต้องการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศที่เคยอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส เหตุผลข้อแรกเพื่อให้สามารถต่อรองกับประเทศเหล่านั้นเกี่ยวกับการจำกัดจำนวนการส่งแรงงานข้ามชาติหรือผู้อพยพเข้ามาในประเทศฝรั่งเศสได้ง่ายขึ้น เหตุผลต่อมา คือ เพื่อจะสนับสนุนให้บริษัทฝรั่งเศสเข้าไปลงทุนได้คล่องตัวจะได้ต่อกับอิทธิพลของธุรกิจจีนและอินเดียที่กำลังตีตลาดในทวีปแอฟริกา ในส่วนของนโยบายต่างประเทศเกี่ยวกับการทหารจะเพิ่มการลงทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการเดินเรือทั้งของภาครัฐและเอกชนรวมถึงการพัฒนากองทัพเรือด้วยการเพิ่มจำนวนเรือบรรทุกเครื่องบินขนาดใหญ่และเรือดำน้ำ นโยบายทางทหารประการสำคัญคือต้องการสนับสนุนให้ฝรั่งเศสสามารถผลิตและครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ได้ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันการประเทศ

ประการสุดท้าย ด้านอุตสาหกรรม การจ้างงานและการเก็บภาษี พรรคมุ่งสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่คนฝรั่งเศสเป็นเจ้าของ โดยใช้การลดหย่อนภาษีธุรกิจ ซึ่งจะทำความคุ้นเคยกับการตั้งกำแพงภาษีสินค้านำเข้าและเพิ่มความเข้มงวดในข้อบังคับการลงทุนของชาวต่างชาติมากขึ้น ตั้งเพดานภาษีเงินได้ให้อยู่ที่สูงสุด 46% โดยใช้การเก็บภาษีอัตราก้าวหน้าเช่นเดิมร่วมกับการลดอัตราภาษีการจ้างงานเพื่อเพิ่มอัตราการจ้างงานในประเทศ นอกจากนี้ยังลดภาษีมูลค่าเพิ่มให้อยู่ที่อัตรา 5.5% สำหรับสินค้าจำเป็นทั้งหมด ซึ่งเดิมอยู่ระหว่าง 5.5% - 20% เนื่องจากนโยบายเศรษฐกิจกำหนดโดยสหภาพยุโรปให้ภาษีมูลค่าเพิ่มต่ำสุดที่อัตรา 5% และเฉลี่ยต่ำสุดที่ 15%⁶ แต่จะเพิ่มอัตราภาษีในส่วนของสินค้าฟุ่มเฟือย การที่จะใช้นโยบายเศรษฐกิจซึ่ง

6 “2017 European Union VAT rates”, Avalara VATlive, accessed November 20, 2016: <http://www.vatlive.com/vat-rates/european-vat-rates/>

รัฐบาลเป็นผู้กำหนดโดยปราศจากการแทรกแซงจากสหภาพยุโรปนั้น ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้พรรคมุ่งถอนตัวออกจากอียูและยูโรโซน⁷

ปัจจัยต่อความนิยมของพรรค: การเติบโตของกระแสฝ่ายขวากับการปลุกฝังความถูกต้องทางการเมือง

มารีน เลอเพนน์ได้รับเสียงสนับสนุนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในการเลือกตั้งภูมิภาคของฝรั่งเศส นอกจากนี้ พรรค Front National ยังเป็นพรรคที่ชนะการเลือกตั้งสภายุโรปในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาในปี 2014 จึงเป็นที่น่าติดตามว่า ปัจจัยอะไรที่ทำให้พรรคการเมืองที่เคยมีจุดอุดมการณ์แข็งกร้าวเช่นนี้เปลี่ยนแปลงนโยบายได้อย่างยืดหยุ่นให้เข้ากับค่านิยมของประชาชนภายในเวลาไม่กี่สัปดาห์เท่านั้น โดยผู้เขียนแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ปัจจัยภายนอกพรรคและปัจจัยภายใน ดังนี้

ปัจจัยภายนอก

ความคิดของคนฝรั่งเศสในปัจจุบันเริ่มเคลื่อนออกจากเสรีนิยมไปสู่ชาตินิยมอีกครั้ง โดยมีสาเหตุที่นักวิชาการและผู้สนใจด้านยุโรปอธิบายไว้อย่างกว้างขวาง ได้แก่ ประการแรก สหภาพยุโรปไม่อาจจะประกันความกินดีอยู่ดีให้กับชาวยุโรปได้เท่าใดนัก ยิ่งเกิดปัญหาเศรษฐกิจอย่างจากวิกฤตินี้ยูโรโซน ทำให้คนฝรั่งเศสรู้สึกว่ พวกเขาต้องแบกรับภาระที่ตนไม่ได้เป็นผู้ก่อ ประการที่สอง ชัยชนะของ Donald Trump ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐ 2016 เปรียบเสมือนการเร่งไฟให้คุกรุ่น คือ ทำให้เกิดแนวโน้มที่ประชาชนจะให้การสนับสนุนนโยบายในลักษณะชาตินิยมมากขึ้น ประการสุดท้าย คือ

7 France 24, “What does France’s National Front Stand for?” *France 24*, (28 May 2014): <http://www.france24.com/en/20140528-france-national-front-policy-eu>

อัตราการก่อการร้ายที่เพิ่มขึ้นจากความขัดแย้งของโลกเสรีนิยมและ
 อนุรักษ์นิยม ประกอบกับความแตกต่างในหลายด้าน เช่น ด้านศาสนา
 ความเชื่อ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ ที่เกิดขึ้นจาก
 พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกันและช่องว่างจากการพัฒนาที่
 ไม่เท่าเทียม

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะยังมีประเด็นอื่นอีกซึ่งไม่ได้เป็น
 เพียงการวิเคราะห์เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นเร็วๆ นี้อย่าง
 ประเด็นสามประการข้างต้น โดยผู้เขียนจะได้นำทฤษฎีทางจิตวิทยา
 และบทวิเคราะห์จากสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 มาปรับใช้เพื่ออธิบาย
 สถานการณ์ของ Front National และ มารีน เลอ เพนที่กำลังจะเกิด
 ขึ้น ดังนี้

ผู้เขียนเห็นว่า เหตุที่คะแนนนิยมเพิ่มขึ้นคงเป็นเพราะการ
 เปลี่ยนนโยบายมามุ่งโจมตีประเด็นอ่อนไหว อย่างเรื่องสิทธิมนุษยชน
 และเชื้อชาติซึ่งตอบสนองการเติบโตของกระแสฝ่ายขวา ในประเด็นนี้
 มารีน เลอเพนถือว่าทำได้ดีเป็นอย่างดี กล่าวคือ กระแสผู้อพยพที่ทะลัก
 เข้าสู่ยุโรปอย่างล้นหลาม จนเกิดความวิตกเรื่องการแบ่งแยกด้านศาสนา
 วัฒนธรรม ประเพณีระหว่างชาวฝรั่งเศสดั้งเดิมกับชาวฝรั่งเศสที่มี
 เชื้อสายอื่น ประกอบกับมีปัจจัยอื่นๆ เช่น ความเบื่อหน่ายประชาธิปไตย
 ในอุดมคติและการดำเนินนโยบายแบบรัฐสวัสดิการ รวมถึงการมอง
 ภาพขัดแย้งของฝรั่งเศสที่แสดงตนเป็นชาติแห่งเสรีภาพ แต่ก็เคยเป็น
 เจ้าอาณานิคมมาก่อน ฯลฯ ยิ่งผนวกกับปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่
 เกิดขึ้นจากการที่มีผู้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากเกินไปด้วยแล้ว ส่งผล
 ให้ประชาชนเบนความสนใจไปหาทางเลือกที่จะพัฒนาให้คุณภาพชีวิต
 ชาวยุโรป “ดั้งเดิม” ดีขึ้น โดยนัยนี้ คะแนนเสียงที่เพิ่มขึ้นของ Front
 National จึงประกอบด้วยปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นฐานให้พรรคนำมาปรับ
 เปลี่ยนแนวนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของพรรคจนสามารถ
 ดึงคะแนนเสียงกลับมาเป็นของพรรคฝ่ายขวาได้

นอกจาก Front National มีนโยบายชาตินิยมที่สุดโต่งมาแต่เดิมแล้ว ในช่วงหลังนี้พรรคยังมีการรณรงค์ที่น่าสนใจ คือ การจัดตั้ง National Front of the Youth (FNJ)⁸ เพื่อเป็นช่องทางในการส่งผ่านนโยบายให้สู่เยาวชน องค์กรนี้นับว่าเริ่มต้นและเติบโตอย่างดีสังเกตจากจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอด องค์กรนี้สนับสนุนให้พรรคสามารถอ้างว่า อุดมการณ์ของพรรคเปรียบเสมือนกับอุดมการณ์ของคนรุ่นใหม่ เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์ว่าพวกเขาสามารถเข้าถึงและแก้ปัญหาทางการเมืองได้อย่างแท้จริง เหตุนี้เอง แนวคิด Nationalism-Anti-Semitism จึงแพร่หลายอย่างรวดเร็ว จนมีการตั้งข้อสังเกตว่า องค์กรสำหรับเยาวชนเช่นนี้คล้ายคลึงกับวิธีที่พรรคนาซีของเยอรมนีเคยใช้อยู่หลายแห่งทีเดียวซึ่งอาจเข้าข่ายระบอบฟาสซิสต์หรือไม่ และยังนำมาสู่ประเด็นที่น่าขบคิดคือ ความนิยมของคนรุ่นใหม่ต่ออุดมการณ์ชาตินิยม และทัศนคติต่อการเป็นสมาชิกภาพของสหภาพยุโรปจะเป็นเช่นไร ดังจะอธิบายต่อไปนี้

ประการแรก ความนิยมของคนรุ่นใหม่ต่ออุดมการณ์ชาตินิยม เห็นได้ว่า ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มสนับสนุนพรรคที่มีอายุในช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยยี่สิบปลายๆ เพิ่มขึ้นมาก⁹ ผู้ลงคะแนนให้ Front National ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 – 24 ปี¹⁰ และมีข้อสังเกตอีกหลายประการที่อธิบายปรากฏการณ์ของการสนับสนุนทางการเมืองของคนกลุ่มต่างๆ คำถามที่น่าสนใจ มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางความคิดเห็นทางการเมืองของคนฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนและคน

8 “FNJeunesse” FNJeunesse, accessed October 31, 2016: <http://www.fnjeunesse.fr/>

9 Rosie Gray, “France’s far right seizes the moment-And the youth” *BuzzFeed News*, (20 January 2015): https://www.buzzfeed.com/rosiegray/frances-far-right-party-seizes-the-moment-and-the-youth?utm_term=.qj0Pm03gA#.yHwVzRg73

10 Angelique Chrisafis, “The fear of Marine Le Pen – will the next political earthquake happen in France?” *The Guardian*, (14 December 2016): <https://www.theguardian.com/world/2016/dec/14/the-fear-of-marine-le-pen-will-the-next-political-earthquake-happen-in-france>

หนุ่มสาว ที่เริ่มมองเห็นว่าอุดมการณ์แบบชาตินิยม จะทำให้การบริหารงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากกว่าที่ผ่านมา รวมถึงสาเหตุการแสดงออกในด้านความคิดเห็นที่มีลักษณะเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ทั้งๆที่พวกเขาเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์มาโดยตลอด อันน่าจะทำให้มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับคนต่างชาติต่างศาสนา หรืออย่างน้อยก็ยอมรับในความแตกต่างนั้น เนื่องด้วยถือเป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นปกติ แต่กลับกลายเป็นต่อต้านด้วยการก้าวออกมาสนับสนุนแนวคิดชาตินิยมโดยทฤษฎีที่สนับสนุนข้อสังเกตที่ว่าทำไมผู้สนับสนุนพรรคจึงมีอายุน้อยลงกว่าในอดีต ได้แก่ ทฤษฎีทางจิตวิทยา COHORT effect¹¹ ซึ่งกล่าวถึง shared หรือ common experience ที่คนในช่วงวัยเดียวกันมักได้เรียนรู้ประสบการณ์คล้ายๆกัน ทำให้สะท้อนออกมาในแง่ความคิดเห็นทางการเมืองที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ปัจจัยที่ทำให้เกิด shared experience คือ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเติบโตในช่วงวัยเดียวกันนั่นเอง¹²

คำตอบที่ได้จากการเปรียบเทียบของสถานการณ์ที่ขัดแย้งอันเกิดขึ้นภายใต้ทฤษฎี COHORT คือ หากเราย้อนดูเหตุการณ์สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งอยู่ในระหว่างเวลาที่อุดมการณ์ชาตินิยมกำลังเป็นพลังขับเคลื่อนประเทศชาติ สงครามย่อมจะต้องส่งผลให้คนมีความรู้สึกแบ่งแยก กีดกันผู้ที่ไม่ใช่ “พวกของตน” มากกว่า เพื่อความอยู่รอด ไม่เพียงแต่กีดกันผู้ที่ไม่ได้มีเชื้อชาติเดียวกันเท่านั้น ในหลายๆครั้งสงครามยังเพิ่มขีดความเห็นแก่ตัวของคนชาติเดียวกันเองด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นความเป็นไปได้ที่จะยอมรับคนต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนาจึงทำได้ยาก

11 “Glossary of Psychology” Glossary/Lexicon, accessed November 5, 2016: <http://www.psychology-lexicon.com/cms/glossary/36-glossary-c/1204-cohort.html>

12 Irving Rosow, “What is cohort and why,” Hum. Dev., 21. (1978): 66.

อีกแนวคิดหนึ่งที่น่าสนใจ คือ แนวคิด Change in mood ซึ่งนักคิดชาวเยอรมัน Sebastian Haffner เป็นผู้กล่าวถึงและเรียบเรียงไว้ในหนังสือ Defying Hitler: A Memoir¹³ ทฤษฎีนี้กล่าวถึงความเป็นไปได้ที่ฮิตเลอร์ฉวยโอกาสขณะที่การเมืองเยอรมันไม่ทำให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมในสมัยของรัฐบาลไวมาร์ บวกกับพิษสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ที่ทำให้ชาวเยอรมันต้องการผู้นำทางการเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อนำพวกเขารอดพ้นพิษเศรษฐกิจและความยากจน ที่สำคัญที่สุด คือ ชาวเยอรมันรู้สึกอับอาย ซ้ำยังโดนเอาเปรียบจากการถูกบังคับให้จ่ายค่าปฏิกรรมสงครามในอัตราที่ไม่เป็นธรรม เพราะฉะนั้นนอกจากผู้นำที่จะพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าทางด้านวัตถุแล้ว ผู้นำที่ช่วยกอบกู้จิตใจของชาวเยอรมันก็เป็นที่ต้องการมากในสถานการณ์นั้น เหตุนี้ฮิตเลอร์อาศัยโอกาสนี้ดันตัวเองขึ้นมาให้อยู่ในสายตาประชาชน ร่วมกับการวางแผนการใช้โฆษณาชวนเชื่ออย่างน่าเชื่อถือและดูราวกับมีประสิทธิภาพจริง ทำให้คว้าอำนาจไว้ในมือได้ในที่สุด ตามมาด้วยสงครามและหนึ่งในการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่น่าสลดใจมากที่สุดในประวัติศาสตร์โลก เหตุการณ์ครั้งนั้นเป็นครั้งหนึ่ง que แสดงให้เห็นว่าความล้มเหลวทางการเมืองภายในชาติสามารถส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อการเมืองระหว่างประเทศในวงกว้างได้ ในหนังสือ ฮาฟฟ์เนอร์กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้คนเยอรมันเลือกฮิตเลอร์ขึ้นมาเป็นผู้นำในตอนนั้นคือความ “เบื่อหน่าย” ประชาธิปไตย เป็นผลให้การเมืองทางเลือกใหม่สามารถเข้ามาอยู่ในกรอบการพิจารณาของคนเยอรมันได้นั่นเอง

อีกประการหนึ่ง ทศนคติต่อสหภาพยุโรป กล่าวคือ การที่อุดมการณ์ชาตินิยมกำลังเป็นที่จับตามองของประชาชน ฝรั่งเศสในฐานะหนึ่งในสมาชิกที่ทรงอำนาจของสหภาพยุโรปและหนึ่งในประเทศที่มีมหาอำนาจของโลกผ่านการเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติจะดำเนินนโยบายต่อไปด้วยทิศทางใด เพราะ

13 Sebastian Haffner, “Defying Hitler: A Memoir”, (April 2014).

ดูเหมือนว่าสถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศตอนนี้เอื้อให้ Front National ชักชวนชาวฝรั่งเศสลดทอนอัตลักษณ์ความเป็นพลเมืองโลก แล้วเสนอให้หันมายึดมั่นในความเป็นฝรั่งเศสของตนเองแทน หากเป็นเช่นนี้ ย่อมจะทำให้ประชาชนมองเห็นประโยชน์ของคนฝรั่งเศสด้วยกันเองมาเป็นอันดับหนึ่ง แล้วกระบวนการคัดกรองสิ่งอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตความเป็นฝรั่งเศสออกก็จะเริ่มขึ้น ยิ่งกระแส Brexit และการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของนายทรัมป์ได้ส่งผลเชิงบวกอย่างมากต่อความพยายามของ Front National ที่จะชักจูงให้เห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่คนฝรั่งเศสจะทำอะไรเพื่อตนเองบ้าง ทั้งนี้ สิ่งที่พรรค Front National ภายใต้การนำของมารีน เลอเพนน์เชื่อว่า สิ่งที่เป็นของคนฝรั่งเศสอย่างทรัพยากร อานาจอธิปไตย หรือแม้แต่เสรีภาพควรได้รับการสงวนไว้สำหรับ “คนที่คู่ควร” เท่านั้น ดังที่มารีน เลอเพนน์เคยกล่าวไว้ในคลิปสัมภาษณ์โดยนักข่าวจาก Al Jazeera¹⁴ ว่า กว่าชาติฝรั่งเศสจะมีวันนี้ต้องผ่านอุปสรรคหนักต่อนัก เหตุใดจะปล่อยให้คนอื่นมาดักตวงเอาผลประโยชน์ไปอย่างง่ายดายซึ่งย่อมไม่ยุติธรรมกับคนฝรั่งเศส

ปัจจัยภายในพรรค

ความแตกต่างระหว่างนโยบายของพรรคทั้งสองยุค คือ ในยุคหลัง นโยบายและทิศทางการดำเนินงานของพรรคดูจะมีมิติมากขึ้น โดยนำเอานโยบายของรุ่นเก่ามาปรับใช้ แต่ในรูปแบบที่ดูดีกว่าเดิมจริงอยู่ที่เมื่อสมัยนาย มองงเป็นหัวหน้าพรรค กลไกการทำงานก็อยู่มาได้เป็นเวลาหลายทศวรรษ โดยเขาเป็นผู้ที่ทำให้พรรคนี้เข้ามาโผล่เล่นอยู่ในวงการการเมืองฝรั่งเศสและการเมืองโลก ผู้คนทั่วโลกรู้จักเขาและ Front National แต่กระนั้นยังมีผู้สนับสนุนไม่มาก เพราะในด้านหนึ่ง ความตรงไปตรงมาของนายมองงมีข้อดีที่ทำให้มองเห็นได้ชัดเจน

14 “Talk to Al Jazeera-Marine Le Pen: The threat of radical Islam”, Youtube, accessed 13rd November, 2016, <https://youtu.be/iai4tZKuB7E>

ว่าพรรคมีอุดมการณ์อย่างไร แต่ในทางปฏิบัติ พรรคการเมืองต้องการแรงสนับสนุนจากสาธารณชน สิ่งที่น่ายัมองทำกลับไม่ได้นำทางพรรคไปสู่ทิศทางนั้น เนื่องจากโลกยุคใหม่สนับสนุนการเมืองและแนวคิดแบบเสรีนิยมมากกว่า

เมื่อมารีนผู้เป็นบุตรสาวเข้ามารับช่วงต่อ ดูเหมือนจะแก้ปัญหานี้ได้ดี เพราะการนำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองที่ขัดกับอุดมการณ์กระแสหลักต้องใช้ความพยายามอยู่ไม่น้อยบวกกับต้องอาศัยความเข้าใจในหลายประเด็นที่นอกเหนือจากความเชี่ยวชาญในเกมการเมืองแบบเดิม สิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ คือ ต้องทำให้อุดมการณ์นอกกระแสนี้เข้าไปอยู่ในกระแส โดยนางมารีนได้พึ่งพาการป้อนความถูกต้องทางการเมือง (political correctness) เพื่อเพิ่มความชอบธรรมให้แก่ตัวอุดมการณ์เอง

ทั้งนี้ ชลาธิป ชามูชัยฤกษ์ ได้ให้ความหมายของคำว่า Political correctness ไว้ว่า “ทัศนคติ พฤติกรรม หรือนโยบายที่ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นการเหยียดเชื้อชาติ เพศ สติปัญญา ความบกพร่องทางร่างกาย ฯลฯ โดยหลีกเลี่ยงการใช้คำที่อาจก่อให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว”¹⁵ ผู้ใช้มักอาศัยการสร้างคำใหม่ๆ ขึ้นมาแทนคำที่ฟังแล้วรู้สึกว่าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเหยียดหยาม เช่น ใช้คำว่า firefighter แทน fireman หรือ flight attendant แทน steward/stewardess เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การใช้ความถูกต้องทางการเมืองเป็นเครื่องมือไม่ใช่เทคนิคใหม่แต่อย่างใด เพราะตั้งแต่ราว ค.ศ.1980¹⁶ อัตราการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นและการก่อตัวของประชาธิปไตยสมัยใหม่เป็นตัวนำให้ความถูกต้องทางการเมืองเข้ามาเป็นเครื่องมือของ

15 ชลาธิป ชามูชัยฤกษ์. Politically correct terms and phrases. *English Today*, สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

16 Schultz, Debra L. ; And others, “To Reclaim a Legacy of Diversity: analyzing the “Political Correctness “ debates in Higher Education, National Council for Research on women, New York, NY, 1993

พรรคการเมือง ด้วยการทำให้ผู้คนหลงคิดว่าต้องการความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นบุคคลที่มักถูกมองว่าอ่อนแอกว่าเช่น ผู้หญิง เด็ก คนพิการ ผู้ยากไร้ ซึ่งความถูกต้องทางการเมืองถูกนิยามให้เป็นเหมือนสัญลักษณ์ของประชาธิปไตยในฐานะเป็นความช่วยเหลือเพื่อปลดปล่อยสังคมจากความไม่เท่าเทียมกัน การให้คำจำกัดความเช่นนี้กระทำโดยนักการเมืองหรือนักวิชาการซึ่งได้รับการศึกษาขั้นสูงทั้งสิ้น หากมองอีกด้านวาทะความถูกต้องทางการเมือง อาจเป็นสิ่งที่นักการเมืองฝ่ายซ้ายเป็นผู้ยึดเย็ดให้แก่ประชาชนในยุคแรกเพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าความไม่เท่าเทียม ตามที่ได้ให้คำจำกัดความนั้นเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมอีกทั้งเป็นปัญหาที่แท้จริงที่สมควรได้รับการแก้ไขและนโยบายอันนำไปสู่การตีความที่ว่าแนวทางทางการเมืองที่จะให้ความเท่าเทียมแก่ทุกคนเป็นคำตอบของปัญหา อันเป็นสิ่งที่ถูกตีกรอบขึ้นด้วยการใช้ความถูกต้องทางการเมืองเป็นบรรทัดฐานอาจด้วยความบริสุทธิ์ใจหรือไม่ก็ตามที่ สิ่งนี้ได้กลายเป็นกับดักที่ล่อล่อผู้ศรัทธาในประชาธิปไตยสมัยใหม่ให้ตกหลุมพรางของความไม่เท่าเทียมในรูปแบบใหม่ที่ซับซ้อนกว่าความไม่เท่าเทียมทางชนชั้นในที่สุด

ด้วยทักษะด้านการพูดและการปรับตัวตาม political correctness ที่มากกว่าของมารีน ทำให้ Front National ดึงดูดความสนใจสาธารณะชนมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนหนุ่มสาว ซึ่งต้องการความแตกต่าง ต้องการทางเลือก ความถูกต้องทางการเมืองที่มารีนแฝงไว้ในการปราศรัยต่างๆ นั้นทำให้นโยบายवादจัดของพรรค นั้นดูจะเหมือนขยับซ้ายขึ้นอีกหน่อย ความเอาจริงเอจังของมารีนต่อการเพิ่ม political correctness ที่ประจักษ์ชัด คือ การบังคับให้นายฌอง-ฌัก บิดาลาออกจากพรรค เนื่องจากคำกล่าวดูถูกดูหมิ่นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวในสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อปี 2015 โดยนายฌองกล่าวถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างไม่ให้เกียรติเหยื่อสงคราม เช่น การทั้บถมเหยื่อการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว หรือกล่าวว่าการที่กองทัพเยอรมันบุกฝรั่งเศสนั้นไม่ได้ผิดมนุษยธรรมเท่าใดนัก ฯลฯ คำพูดดัง

กล่าวส่งผลให้เกิดกระแสลูกฮือต่อต้านของกลุ่มคนรักชาติจนความนิยมต่อพรรคถูกตีกลับกลาย และส่งผลกระทบด้านลบต่อภาพลักษณ์ของพรรคที่มารีนพยายามพัฒนาให้มีความเป็นกลางมากขึ้น

การที่มารีนจะชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 2017 นั้น เธอตระหนักดีว่า ต้องเข้าถึงประชาชนหม่มากเพื่อให้ได้คะแนนเสียงกึ่งหนึ่งขึ้นไป การยกเลิกตำแหน่งหัวหน้าพรรคกิตติมศักดิ์และผลักนายมองออกจากวงการเมืองจึงถือว่าทำให้มารีนขยับออกจากเงาของบิดาที่เป็นขว้างจัดและกางปีกของตัวเองได้อย่างเต็มที่ ทั้งในด้านภาพลักษณ์และการใช้อำนาจควบคุมทิศทางต่างๆ ในพรรค มารีนเล็งเห็นความจำเป็นที่ตนจะต้องอาศัยส่วนผสมระหว่าง การเข้าถึงประชาชนที่เป็นฐานคะแนนเสียงจากทั้งภายในนโยบายของพรรคสู่ภายนอก อีกทั้งจำเป็นต้องใช้สถานการณ์ภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนนโยบายจากเดิมของพ่อ ให้มีความเป็นรูปธรรมและตรงจุดมากขึ้นร่วมกับการมุ่งหน้าเผยแพร่แนวทางของพรรคที่เปลี่ยนแปลงไปก็มีส่วนมากที่ทำให้เธอได้คะแนนเสียงเพิ่มจากกลุ่มฐานเสียงใหม่ ก่อนหน้านั้นผู้ที่ลงคะแนนเสียงให้ Front National นอกจากจะเป็นเยาวชนแล้ว มักจะเป็นคนที่มีระดับการศึกษาต่ำและมีระดับคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐาน แต่ทว่า Nonna Mayer ผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองฝ่ายขวาจาก Sciences Po Paris กล่าวว่าชนชั้นกลางมีแนวโน้มลงคะแนนเสียงให้ Front National สูงขึ้น คนเหล่านี้มีการศึกษา มีคุณภาพชีวิตค่อนข้างดี ที่ได้จากการทำงานหนักเพื่อพาตัวเองไต่เต้าทางสังคม ดังนั้นพวกเขาจึงไม่อยากจะถูกผู้ลี้ภัยหรือชาวต่างชาติที่เข้ามาอาศัยในฝรั่งเศสได้ผลประโยชน์ไป

อีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้กระแสแนวคิดชาตินิยมแพร่หลายอย่างรวดเร็ว คือ การก่อการร้ายที่มีอัตราเพิ่มขึ้นมากกว่าในอดีต ซึ่งฝรั่งเศสตกเป็นเป้าของการก่อการร้ายที่ร้ายแรงหลายครั้งที่เดียวในช่วงปี 2015 - 2016 ทั้งการลอบยิงบรรณาธิการนิตยสาร Charlie Hebdo

การวางระเบิดที่กรุงปารีส จนถึงการสังหารหมู่ที่เมืองนีซ¹⁷ เหตุการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยของคนฝรั่งเศสเองเป็นอย่างมาก เพราะหลายร้อยปีที่ผ่านมา ชาวฝรั่งเศสเป็นเครื่องยืนยันสิทธิ ความเหนือกว่าและอำนาจ แต่จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบันการมีสัญชาติฝรั่งเศสอาจก่อให้เกิดอันตรายมากกว่าที่จะได้รับสิทธิพิเศษอย่างที่เคยเป็น

ทั้งนี้ หากพิจารณาเฉพาะหนึ่งในอัตลักษณ์ความเป็นฝรั่งเศส คือ การมีเสรีภาพทางความคิดในทุกๆด้าน โดยเฉพาะเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆที่ละเอียดอ่อน เช่น การเมือง ศาสนา ความเชื่อ ฯลฯ นั้นเป็นเหตุผลที่ฝรั่งเศสอนุญาตให้นิตยสาร Charlie Hebdo ตีพิมพ์บทความต่างๆได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่เมื่อขอบเขตทางความคิดของคนฝรั่งเศสก้าวล่วงชาติอื่น จึงทำให้คนฝรั่งเศสย้อนถามตัวเองว่าสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกที่พวกเขาได้รับนั้นไม่มีขอบเขตจริงหรือ และการลอบยิงที่เกิดขึ้นย่อมต้องนำคำถามมาสู่ใจคนฝรั่งเศสจำนวนมากว่า ทางออกที่ดีที่สุดควรเป็นทางใด ในประเด็นนี้ Front National จึงใช้โอกาสนี้เป็นใบผ่านทางพิเศษเข้ามาบอกกับสังคมฝรั่งเศสว่า นี่คือนโยบายที่พวกเขาพยายามเตือนมาตลอดว่าจะเกิดขึ้น และสิ่งที่พยายามผลักดันมาตลอดอีกเช่นกัน คือ นโยบายที่ถูกมองว่าเป็นการต่อต้านชาติพันธุ์อื่นนี้เองที่จะเป็นเหมือนเกราะกำบังปกป้องคนฝรั่งเศสจากความปั่นป่วนของโลกภายนอกและประกันเสรีภาพที่เคยมีให้พวกเขาได้ กล่าวได้ว่า เหตุการณ์นี้เอื้อให้พรรคบอกสังคมว่าแนวทางของพรรคมาถูกทางแล้วนั่นเอง

17 BBC News Europe, “Timeline: Attacks in France” *BBC News* , (26 July 2016): <http://www.bbc.com/news/world-europe-33288542>

แนวโน้มของมารีนในการเลือกตั้งปี 2017 และ ทิศทางของฝรั่งเศสในฐานะสมาชิกสหภาพ ยุโรป

ผลสำรวจจากหลายสำนักแสดงให้เห็นว่าหลังจากมารีนรับช่วงต่อจากบิดา คะแนนเสียงของพรรคก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปี 2014 FN ได้คะแนนเสียงถึงร้อยละ 24 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภายุโรป (Members of European Parliament: MEP) ผู้สมัครของพรรคได้ตำแหน่งนายกเทศมนตรี 12 ตำแหน่งในการเลือกตั้งส่วนท้องถิ่น ได้ที่นั่งในวุฒิสภา 2 ตำแหน่ง นอกจากนี้ผลสำรวจจากนิตยสาร Le Monde กล่าวว่ากว่าร้อยละ 34 ของชาวฝรั่งเศสเห็นด้วยกับแนวทางของพรรค Front National¹⁸ จากที่มีเพียงร้อยละ 18 เท่านั้นที่เห็นด้วยก่อนมารีนจะเข้ามาเป็นผู้นำในปี 2010

Front National ไม่ใช่พรรคการเมืองหน้าใหม่ในมิติของสหภาพยุโรป การเลือกตั้งเพื่อสรรหาตัวแทนในสภายุโรป หรือที่เรียกกันว่า European Election ครั้งล่าสุดในปี 2014 นั้น นับว่า Front National เป็นม้ามืดทีเดียว มารีนเป็นผู้ที่นำพรรคเบียดชนะพรรคคู่แข่ง คือพรรค UMP ซึ่งเป็นพรรคกลาง-ขวาด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 24 ต่อร้อยละ 21 ในขณะที่พรรคของประธานาธิบดี Hollande นั้นได้รับคะแนนเสียงเพียงแค่อ้อยละ 14 เท่านั้น นับเป็นปรากฏการณ์สำคัญสำหรับพรรค Front National เนื่องจากในการเลือกตั้งครั้งนี้คะแนนเสียงที่ได้สูงกว่าในปี 2009 ถึง 4 เท่า¹⁹ และปรากฏการณ์ดังกล่าว

18 Abel Mestre, "34 % des Français adhèrent aux idées du Front national" *Le Monde*, (12 February 2014): http://www.lemonde.fr/politique/article/2014/02/12/le-front-national-de-marine-le-pen-confirme-son-enracinement_4364586_823448.html

19 Charlemagne columnists, "The National Front's Victory, France in shock," *Charlemagne European Politics* (Charlemagne European Politics), May 26, 2014: <http://www.economist.com/blogs/charlemagne/2014/05/national-fronts-victory>

สันสะท้อนทั้งการเมืองฝรั่งเศสและการเมืองยุโรป เนื่องจากไม่เคยมี
 พรรคการเมืองใดของฝรั่งเศสได้คะแนนเสียงจำนวนมากเท่านี้มาก่อน

อย่างไรก็ตาม การได้รับชัยชนะของ Front National ก็มี
 พื้นฐานอยู่บนความประหลาดใจของคนตกใจของคนฝรั่งเศส เพราะ
 ก่อนหน้านั้น พรรคไม่มีบทบาทมากนักในรัฐสภาฝรั่งเศส เนื่องจากมี
 ผู้แทนท้องถิ่นเพียง 2 คนเท่านั้น การที่พรรคประสบความสำเร็จใน
 European Election อาจเรียกได้ว่าเป็นก้าวกระโดดของพรรคทีเดียว
 ทั้งยังทำให้มารินเข้าใกล้ความสำเร็จไปอีกขั้นหนึ่ง เนื่องจากในขณะ
 นี้ พรรคจะมีบทบาทมากขึ้นในสภายุโรปด้วยซึ่งถือว่าเป็นบทบาทที่มี
 ขอบเขตอำนาจกว้างกว่าการเมืองในประเทศมาก เพราะสภายุโรปมี
 ส่วนในการควบคุมดูแลแนวทางนโยบายในทุกๆ ด้านของยุโรป รวมถึง
 ฝรั่งเศสเองก็เป็นหนึ่งในชาติที่ได้ทำความตกลงในสนธิสัญญาที่มีผล
 บังคับใช้เกือบสมบูรณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับรองอำนาจของ
 สภายุโรปและสหภาพยุโรป ดังนั้น การที่ Front National ชนะการ
 เลือกตั้ง European Election ในนามของฝรั่งเศสนั้นเท่ากับว่าผู้แทน
 จากพรรคจะทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงของประชาชนฝรั่งเศสในการ
 บังคับใช้นโยบายต่างๆ ทั้งกับชาติฝรั่งเศสและชาวยุโรปชาติอื่นๆ

ยิ่งไปกว่านั้น การที่ Front National ครองที่นั่งทั้งหมดแสดง
 ให้เห็นว่า ทิศทางการเมืองภายในองค์กรเหนือรัฐที่สำคัญอย่างสหภาพ
 ยุโรปนั้นจะได้รับการชี้นำทางนโยบายของนักการเมืองฝ่ายขวามากขึ้น
 ที่น่าสนใจคือ ไม่เพียงแต่กระแสชาตินิยมจะเพิ่มขึ้นเฉพาะในฝรั่งเศส
 การเมืองยุโรปประเทศอื่นๆ ก็ยังมีแนวโน้มที่จะนิยมฝ่ายขวามากขึ้นกว่า
 ที่ผ่านมา เนื่องจากประชาชนยุโรปกำลังประสบปัญหาเดียวกันแม้ว่าจะ
 มีระดับความรุนแรงต่างกันก็ตาม ปัญหาสำคัญที่สุดคงหนีไม่พ้น ปัญหา
 เศรษฐกิจซึ่งได้รับผลกระทบหลักๆ จากวิกฤติหนี้ยุโรป (European Debt
 Crisis) จากการบริหารระบบเศรษฐกิจอย่างไม่มีเสถียรภาพของกลุ่ม
 ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเอง รวมถึงปัญหาผู้ลี้ภัยที่นอกจากจะ
 เป็นภาระทางเศรษฐกิจของรัฐบาลของแต่ละประเทศและสภายุโรป

เองแล้ว ยังทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากอัตราการทำงาน และการที่ไม่มีมาตรการเตรียมพร้อมรับมือกับผู้อพยพลี้ภัยจำนวนมาก แน่นนอนว่าทั้ง Brexit ซึ่งตามมาด้วยนาง Theresa May ขึ้นรับตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีของอังกฤษ และการที่นาย Donald Trump ชนะการ เลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พรรคการเมือง ฝ่ายขวาของยุโรปเห็นทางสว่างที่จะดึงคะแนนเสียงมาฝั่งของตน ใน ส่วนนี้ประธานาธิบดี Trump ดูจะมีอิทธิพลมากกว่า Brexit อยู่บ้าง เนื่องจากเมื่อผลการเลือกตั้งประกาศออกมาอย่างเป็นทางการ เหล่า นักการเมืองฝ่ายขวาของยุโรปต่างพากันออกมาแสดงความยินดี ทั้งยัง ประกาศจุดยืนสนับสนุน Trump อย่างเป็นทางการและเปิดเผยผ่าน สื่อออนไลน์อย่างทวีตเตอร์ Trump จึงเปรียบเสมือนเป็นสัญลักษณ์ ความสำเร็จเหนือความพยายามเปลี่ยนทิศทางความนิยมทางการเมือง ของโลกปัจจุบัน มารีน ก็เป็นหนึ่งในนักการเมืองที่ออกมาสนับสนุน Trump อย่างเปิดเผยเช่นกัน หลังจากที่ได้ให้ความเห็นสนับสนุนอย่าง อ้อมๆระหว่างการหาเสียงรอบสุดท้ายระหว่าง Trump และ Clinton ซึ่งมารีนใช้วิธีโจมตีนโยบายเสรีของ Clinton แทนที่จะกล่าวว่าเห็น ด้วยกับนโยบายของ Trump โดยตรง นอกจากนี้ยังต้องยอมรับว่าการ ที่มารีนมีโอกาสจะได้เป็นหนึ่งในผู้สมัครสองคนสุดท้ายในการเลือกตั้ง ประธานาธิบดีฝรั่งเศสที่กำลังใกล้เข้ามานี้คือความเป็นไปได้ที่สั่นคลอน ความมั่นใจของนักการเมืองตั้งแต่ฝั่งกลาง-ขวา ไปจนถึงฝั่งสังคมนิยม ที่เดียว Front National ซึ่งถูกมองว่ามีโอกาสน้อยมาตลอดกำลังเป็น ประเด็นที่ถูกพูดถึงอยู่ในขณะนี้ นักการเมืองคนสำคัญๆ ของฝรั่งเศสเอง ก็ยอมรับว่ามีความเป็นไปได้ทีเดียวที่มารีนจะชนะการเลือกตั้ง

บทสรุป

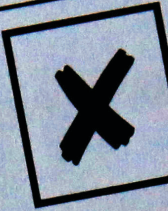
ทั้งความสามารถ บุคลิกส่วนตัว และสถานการณ์แวดล้อมล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้มารีน เลอเพนน์ สร้างแรงสั่นสะเทือนต่อการเมืองระดับนานาชาติได้ ประสบการณ์ทางการเมืองที่สั่งสมมาตั้งแต่วัยสาวร่วมกับความเข้าใจและการรู้จักปรับตัวเพื่อเอาตัวรอดในยามจำเป็น การเพิ่มความถูกต้องทางการเมืองให้แก่นโยบายของพรรคแต่ก็ยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์เดิม อีกทั้งกระแสนิยมฝ่ายขวาที่กำลังเพิ่มความเข้มข้นมากขึ้นเรื่อยๆ ในหลายภูมิภาคของโลก และในขณะนี้ Front National ก็มีไฟโบสำคัญในสหภาพยุโรป คือ การได้ที่นั่งในสภายุโรปในฐานะตัวแทนของคนฝรั่งเศส ทำให้มีโอกาสมากทีเดียวที่ Front National ภายใต้การนำของมารีนจะพาฝรั่งเศสออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป หากเธอมีบทบาทในรัฐบาล เนื่องจากนโยบายในด้านต่างๆของสหภาพยุโรปเองมุ่งเน้นการบูรณาการกันระหว่างหลายประเทศ ซึ่งหากฝรั่งเศสยังคงเป็นสมาชิกของสหภาพแล้วจะเหลืออำนาจกำหนดนโยบายด้วยตัวเองน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายที่เกี่ยวกับการควบคุมการหลั่งไหลเข้ามาของผู้อพยพลี้ภัย ด้วยระบบ free border ของสหภาพยุโรปซึ่งขัดแย้งกับมาตรฐานการอนุมัติวีซ่าที่ไม่สอดคล้องกันนักของแต่ละประเทศ ทำให้เกิดกรณีที่ผู้อพยพเข้าสู่เขตของสหภาพยุโรปทางฝั่งพรมแดนที่ไม่เข้มงวดในการตรวจสอบเพื่อเป็นทางผ่านไปยังจุดหมายที่เป็นที่นิยมอย่างฝรั่งเศส เยอรมนี หรือแม้แต่อังกฤษ จนทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจอย่างที่กำลังมาแล้วเบื้องต้น ทั้งสหภาพยุโรปเองที่กำลังอ่อนแอเต็มที ไม่สามารถพิสูจน์ได้อย่างเต็มภาคภูมิว่าทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการรวมตัวกัน แล้วเหตุใดคนฝรั่งเศสจึงต้องยอมสละอำนาจอธิปไตยของตนเพื่อการลงทุนที่ไม่คุ้มค่ากัน?

postal voting
ing state

**ndum on the United Kingdom
ership of the European Union**

only once by putting a cross

choice

**ould the United Kingdom remain
uropean Union or leave the Europ**

Remain a member of the Eur

Leave the Eu

เบร็กซิต: ความล้มเหลวของ ประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร

*Brexit: The Failure of Democracy
in the United Kingdom*

ธีรวิทย์ วชิรคพรรณ

นักวิชาการอิสระ

Theerawit Vajirakaphan
Independent scholar

Abstract

This paper aims to explain how the British referendum to exit the European Union has negatively affected the country's democracy, as well as to assert that citizens in a democratic state should, under certain circumstance, refrain from casting their votes, particularly in the issues that are delicate and require in-depth understandings. The first section of the paper will criticise the undemocratability of the accession to power of the current British prime minister, and give details about the referendum's history. Next, the increasing role of right-wing populist parties in the UK, their effect on the populace, and the popular myths regarding the issue will be explained. In the third section, the mechanism, through which referendum of the sort should be held, will be explored. Lastly, conceptions and ideas by various theorists will be cited to support the argument of the paper, that under some circumstances, citizens should not vote. In the process of authoring the paper, facts of the issue, a number of theories, the many factors surrounding the Brexit referendum, and the author's own thought will be used in order to effectively put forward the assertion of the paper.

บทนำ

ภายหลังจากการทำประชามติว่าด้วยการถอนตัวออกจากสมาชิกภาพแห่งสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) ในเดือนมิถุนายน 2559 ประชาชนในสหราชอาณาจักรได้เป็นสักขีพยานต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะรุนแรงที่สุดในหลายชั่วอายุคนของประเทศ เป็นที่ไม่น่าสงสัยว่า ความไม่แน่นอนและความตึงเครียดหนักได้แผ่ปกคลุมสหราชอาณาจักร เพราะประเทศที่ครั้งหนึ่งถูกนับว่าเป็นชาติที่มีเศรษฐกิจและการเมืองที่มั่นคงและมีเสถียรภาพมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก ในปัจจุบันมีคนจำนวนไม่น้อยที่ต้องกังวลกับมันคงในชีวิตในอนาคตของตนเอง ผลของประชามติที่ได้กำหนดอนาคตว่าสหราชอาณาจักรพึงจะหาเส้นทางเพื่อเริ่มกระบวนการถอนตัวออกจากสมาชิกภาพของสหภาพยุโรปนั้นยังมีผลเสียอย่างมากต่อกระบวนการบูรณาการสหภาพยุโรปอีกด้วย แต่ผลเสียที่ชัดเจนที่สุดคงจะไม่พ้นตัวสหราชอาณาจักรเอง

ภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าวได้มีงานเขียนมากมายที่ตีพิมพ์ออกมาเพื่ออธิบายและสนทนาวาดด้วยเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและการเมืองในสหราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม ผลกระทบที่มักจะถูกมองข้าม คือ ผลกระทบต่อระบอบประชาธิปไตย เพราะอาจไม่เป็นการกล่าวเกินจริงไปนักหากจะเสนอว่า สหราชอาณาจักรกำลังประสบวิกฤติทางความเป็นประชาธิปไตยและความถูกต้องในทางหลักการของตัวประชามติ เพราะประเทศที่ถูกมองว่าเป็นบ่อเกิดแห่งประชาธิปไตยสมัยใหม่แล้ว เรื่องดังกล่าวย่อมเป็นที่น่าตระหนกอย่างมีต้องสงสัย

การทำประชามติอาจมองโดยผิวเผินได้ว่าเป็นสิ่งที่ใกล้เคียงกับแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยที่สุดเท่าที่จะถึงเสาะหาได้ในยุคปัจจุบัน เพราะโดยหลักการแล้ว การทำประชามติ คือ กระบวนการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิใช้เสียงของตนกำหนดทิศทางการดำเนินการนโยบายและความเป็นไปของประเทศชาติ แต่ในอีกแง่หนึ่ง การทำ

ประชามติยังมีความไม่เป็นประชาธิปไตยและไม่สมเหตุสมผลอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะถ้าประชามตินั้นเป็นการลงคะแนนเสียงในเรื่องที่มีความสำคัญและซับซ้อนมากซึ่งอาจจะผูกพันอนาคตและโชคชะตาของประเทศชาติรวมถึงประชาชนตราบหลายอายุคน การลงประชามติข้างต้นอาจไม่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล (good governance) ก็เป็นไปได้ การลงประชามติว่าด้วยการลาออกจากสมาชิกภาพแห่งสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร หรือเบร็กซิตนั้น มีแง่มุมบางประการที่เป็นการบ่อนทำลายรากฐานของประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักร รวมถึงหลักการถ่วงดุลอำนาจในประเทศอีกด้วย

บทความนี้จัดทำขึ้นเพื่อโต้แย้งว่า การลงประชามติครั้งนี้ แทนที่จะเป็นสัญลักษณ์ของความสวยงามในระบอบประชาธิปไตย กลับเป็นการลดค่าของระบอบประชาธิปไตยอย่างน่าอัปยศ เนื่องจากอยู่บนรากฐานอันไม่เป็นประชาธิปไตย เพราะแม้เป็นการตัดสินใจที่เกิดจากความเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ แต่ประชาชนเหล่านั้นอาจไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังต้องตัดสินใจ ดังจะเห็นได้จากผู้ที่ออกมาใช้สิทธิ์ลงประชามตินั้น มีเพียงส่วนน้อยที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสหราชอาณาจักร หากต้องออกจากสหภาพยุโรป นอกจากนี้ในบรรดาผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 52 เท่านั้นที่ออกมาใช้สิทธิ์ของตัวเองในวันลงประชามติ ทั้งๆ ที่เป็นเรื่องผูกพันอนาคตของชาติและประชาชนไปอีกหลายชั่วอายุคน ขณะที่เยาวชนและผู้ไม่มีสิทธิ์เลือกจำต้องดำรงชีวิตและแบกรับผลกระทบของการอยู่ในสหราชอาณาจักรภายหลังสมาชิกภาพของสหภาพยุโรปไปอีกหลายสิบปี จึงเป็นคำถามว่า ระบอบการปกครองโดยฝูงชน หนึ่งหมื่นกว่าคนหรือที่ประชาชนสหราชอาณาจักรต้องการ หากระบบดุลยภาพแห่งอำนาจ (check-and-balance system) ถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีเจตจำนงเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของคนส่วนน้อยจากการเอาเปรียบผ่านระบอบประชาธิปไตยโดยคนหมู่มาก และเพื่อหลีกเลี่ยงการผูกมัดประเทศในข้อสัญญาและการตัดสินใจในเรื่อง ๆ ต่าง โดยคนส่วนมาก

ที่ไม่เป็นผลดีต่อประเทศและมาจากการตัดสินใจด้วยความเขลาในเรื่องนั้น ๆ (ignorance) แนวคิดที่ว่า การลงคะแนนเสียงรูปแบบใด ๆ ก็ตามเท่ากับประชาธิปไตย คือ การกลายพันธุ์ของแนวคิดประชาธิปไตยที่ผิดแปลกและน่ากังวลเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังจะมุ่งนำเสนอทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่า ประเด็นทางการเมือง โดยเฉพาะด้านการต่างประเทศ มีความซับซ้อนและมีผลกระทบยิ่งยวด เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเด็นเหล่านี้ควรอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ออกนโยบายและนักการทูตที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอเท่านั้น ไม่ควรเป็นเรื่องที่จะถามความเห็นสาธารณะในฐานะผู้ตัดสิน หลังจากนั้นจะนำมาสู่ประเด็นที่สำคัญที่สุดในบทความคือ เหตุใดบางสถานการณ์/บางประเด็น ประชาชนควรจะถูกกีดกันออกจากการใช้สิทธิ์และเสียงตามระบอบประชาธิปไตย

บทความนี้จะแบ่งออกเป็นสี่ส่วน ในส่วนแรกจะกล่าวถึงผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นทันทีของการทำประชามติเบริกซิกและคือ การเปลี่ยนมือของอำนาจผู้นำฝ่ายปกครองที่ขาดความเป็นประชาธิปไตย ในส่วนต่อมาจะกล่าวถึงการเพิ่มขึ้นของบทบาทของพรรคประชานิยมที่มีนโยบายขวาจัด (right-wing populist party) ที่มีหลักการขัดแย้งกับหลักประชาธิปไตยและหลักพหุนิยม รวมถึงมายาคติของสาธารณชนในเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกภาพและผลกระทบของสหภาพยุโรปต่อสหราชอาณาจักร ที่ส่งผลให้สาธารณชนมีความคิดเห็นรูปแบบต่าง ๆ ที่ต่อต้านการดำรงอยู่ในสหภาพยุโรป รวมถึงบทบาทของความตระหนักเรื่องชนชั้น (class consciousness) ในด้วย ส่วนที่สาม วิธีการสำหรับการทำประชามติในเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน ผู้ก่อดอนาคตและมีความซับซ้อนมาก เช่นเรื่องการออกจากสมาชิกภาพสหภาพยุโรป และในส่วนสุดท้าย ผู้เขียนจะเสนอให้เห็นปัญหาของการเป็นประชาธิปไตยอย่างไร้เงื่อนไข (unconditional democratability) ของการทำประชามติ รวมถึงเสนอแนวคิดว่าสิทธิในการลงคะแนนเสียงของ

ประชาชนควรมีขอบเขตจำกัดและมีใช้ทุกเรื่องที่เหมาะสมสำหรับการให้ประชาชนตัดสินใจด้วยตัวเอง

อนึ่ง เป้าประสงค์ของบทความชิ้นนี้มีได้ต้องการจะโต้แย้งถึงหลักการและความดีงามของระบอบประชาธิปไตย แต่หากจะเป็นข้อเสนอเพื่อปรับปรุงจุดบกพร่องและเป็นการอภิปรายเพื่อชี้ให้เห็นถึงหลักการและเหตุผล รวมถึงแนวคิดต่าง ๆ ที่มีผลต่อความเป็นไปของการเมืองภายในที่สัมพันธ์กับการเมืองภายนอกประเทศและต่อภาคประชาสังคมที่อ่อนไหวต่อความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการชักจูงโดยพรรคการเมือง โดยเฉพาะภายใต้กรอบปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงหลังคือ การเพิ่มขึ้นของพรรคประชานิยมขจัด และการชะลอตัวของการบูรณาการในองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคต่าง ๆ เช่นสหภาพยุโรป เป็นต้น

1. ความเป็นมาของเบริกซิกและการขึ้นสู่อำนาจแบบไม่เป็นประชาธิปไตยของผู้นำ

เมื่อปี 2015 นายเดวิด คาเมรอน (David Cameron) นายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักรกำลังจะลงเลือกตั้งเพื่อรักษาตำแหน่งของตัวเองเป็นสมัยที่สอง ท่ามกลางความหวาดกลัวที่ว่าเขาจะไม่ได้เสียงข้างมากและไม่สามารถรักษาตำแหน่งของเขาในรัฐสภาไว้ได้นั้น เหตุนี้ได้ผลักดันให้นายเดวิด คาเมรอน ชูนโยบายหาเสียงว่า ด้วยสัญญาที่ว่า หากเขาสามารถรักษาอำนาจไว้ได้แล้วจะดำเนินการจัดทำประชามติเพื่อหาข้อตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องจะอยู่หรือจะลาออกจากสมาชิกภาพของสหภาพยุโรป¹ การหาเสียงแบบนี้เป็นความพยายามที่จะดึงเสียงจากประชาชนชาวสหราชอาณาจักรจำนวนไม่น้อยที่เป็น

1 Adam Taylor, "The strikingly undemocratic result of Britain's big Brexit vote," *The Washington Post*, July 11, 2016.

พวกกังขาต่อสหภาพยุโรป (Eurosceptic) เป็นการใช้อยุทธวิธีในการเลือกตั้งเพื่อเน้นผลการเลือกตั้ง โดยไม่ได้คำนึงถึงความจริงเกี่ยวกับประโยชน์และความสำคัญของสหภาพยุโรปต่อสหราชอาณาจักร เมื่อผลประชามติประกาศว่า ฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรได้รับชัยชนะ นายเดวิด คาเมรอนได้เปิดเผยว่าเขาเองกำลังจะขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้สร้างความตระหนกไปทั่วประเทศ ในสหราชอาณาจักรนั้นไม่มีกฎหมายตายตัวสำหรับการดำเนินงานขึ้นต่อไปหากนายกรัฐมนตรีตัดสินใจจะลาออกจากตำแหน่ง เพราะฉะนั้นการตัดสินใจเลยตกมาอยู่กับตัวพรรคการเมือง คือ พรรคอนุรักษ์นิยม

ด้วยเหตุที่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักรเป็นเพียงหัวหน้าฝ่ายปกครองและมีสถานะผูกติดอยู่กับการสนับสนุนจากสมาชิกรัฐสภามากกว่าประชาชน² เมื่อตำแหน่งนี้ว่างลง พรรคอนุรักษ์นิยมจึงต้องจัดการลงคะแนนเลือกหัวหน้าพรรคคนใหม่ซึ่งจะต้องได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย กระบวนการนี้ประกอบด้วยขั้นตอนหลายประการ เริ่มจากการเสนอชื่อแคนดิเดต (candidates) ที่จะเป็นตัวเลือกในการลงคะแนน ในกรณีที่มีแคนดิเดตสองคนขึ้นไป สมาชิกพรรคที่มีที่นั่งในรัฐสภาจะทำการลงคะแนนแยกในหมู่ตนเอง โดยแบ่งการลงคะแนนเป็นหลาย ๆ รอบ โดยแคนดิเดตที่ได้เสียงน้อยที่สุดในแต่ละรอบจะต้องถอนตัวออกจากการลงคะแนน เมื่อเหลือแคนดิเดตเพียงสองคน แคนดิเดตทั้งสองจะต้องลงแข่งกันในการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคสามัญ โดยสมาชิกพรรคทุกคนจะมีสิทธิ์ลงคะแนน ซึ่งการลงคะแนดังกล่าวได้มีขึ้นในเดือนกันยายน 2016³

ผลของการเลือกตั้ง คือ นางเทเรซา เมย์ (Theresa May) ได้เป็นหัวหน้าพรรค และได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักรโดยปริยาย หากพิจารณาแล้วจะพบว่า สหราชอาณาจักร

2 Ibid.

3 Gavin Stamp, "Who is Theresa May: A profile of UK's new prime minister," *BBC*, July 25, 2016.

อาณาจักรมีผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งถึง 46 ล้านคนจากประชากรทั้งหมด 64 ล้านคน หากอนุรักษนิยมกลับมีสมาชิกเพียง 150,000 คนและภายในพรรคยังมีกฎเกณฑ์เพื่อกีดกันมิให้สมาชิกใหม่ ๆ มีสิทธิ์ในการลงคะแนนเสียงด้วย หมายความว่า ประชากรเพียงร้อยละ 0.23 เท่านั้นที่มีสิทธิ์เลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติ การเลือกผู้นำแบบปิดดังกล่าวยังมีผลเสียอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ในช่วงแรกของการลงคะแนนเพื่อหาหัวหน้าพรรคนั้น นายไมเคิล โกว (Michael Gove) นักเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนเบร็กซิตตัดสินใจที่จะสมัครเป็นแคนดิเดต ส่งผลให้นายบอริส จอห์นสัน นักณรงค์สนับสนุนเบร็กซิตอีกท่านซึ่งได้รับความนิยมมากกว่าตัดสินใจถอนตัวออกจากการเลือกตั้ง เนื่องจากกลัวว่าเสียงสนับสนุนเบร็กซิตจะแตกกันเองในรอบแรกของการลงคะแนน นอกจากนายโกฟแล้วยังมีผู้สมัครอีกสี่คน ซึ่งหนึ่งในนั้นได้รับคะแนนน้อยสุดและต้องถอนตัว ส่วนอีกคนหนึ่งตัดสินใจถอนตัวเองออกจากการแข่งขัน ทำให้เหลือผู้สมัครเพียงสามคน⁴

ในรอบสอง นายโกฟมาเป็นที่สุดท้ายและต้องถอนตัว ทำให้เหลือผู้สมัครเพียงสองคน ซึ่งเป็นสตรีทั้งหมด คือ นางเทเรซา เมย์ และนางแอนเดรีย เลดซอม (Andrea Leadsom) ที่จะมาเป็นแคนดิเดตหลักในการลงคะแนนกระทั่งใกล้ถึงวันลงคะแนนเสียง นางเลดซอมกลับขอถอนตัวออกจากการแข่งขัน จึงทำให้นางเมย์ได้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร ภายหลังจากการลาออกของนายคาเมรอน นางเมย์มีตำแหน่งเดิม คือ สมาชิกรัฐสภาจากเขตเมเดนเฮด (Maidenhead) ใกล้กับกรุงลอนดอนมาตั้งแต่ปี 1997⁵ เมื่อมองในมุมนี้ กระบวนการดังกล่าวดูเหมือนจะไม่มีปัญหาและเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย เพราะแม้ชาวสหราชอาณาจักรอาจจะไม่ได้ตั้งใจจะเลือกนางเมย์เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี เพราะในการเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนในรัฐสภาประจำเขตนั้น ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจะถูกชักจูงและ

4 Taylor, "The strikingly undemocratic result of Britain's big Brexit vote."

5 Stamp, "Who is Theresa May: A profile of UK's new prime minister."

อาจจะลงคะแนนเลือกด้วยความชอบในพรรค และอาจจะเลือกพรรคมากกว่าบุคคล

การขึ้นมามีอำนาจของนางเมย์หมายความว่าประชากรเกือบทั้งหมดในสหราชอาณาจักรไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกผู้ที่จะมาคุมชะตาของประเทศ รวมถึงไม่มีสิทธิ์ในหลักการการตรวจสอบและความรับผิดชอบ (check and accountability) ที่พึงมีต่อรัฐบาลใหม่อีกด้วย ในทางเดียวกัน รัฐบาลชุดใหม่ก็จะมีพันธะในการดำเนินนโยบายใด ๆ เนื่องจากไม่ได้ผ่านการเลือกตั้ง การหาเสียงและการนำเสนอนโยบายต่อประชาชน สิ่งผูกมัดเพียงสิ่งเดียวที่เด่นชัดของรัฐบาลชุดใหม่ คือ พันธกิจที่จะต้องนำสหราชอาณาจักรเข้าสู่กระบวนการถอนตัวออกจากสมาชิกภาพในสหภาพยุโรปเพียงเท่านั้น แม้กระทั่งในสหราชอาณาจักรเอง ผู้คนมากมายก็ได้พยายามเรียกร้องเพื่อให้มีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ แม้ว่าจะยังไม่ถึงกำหนดที่จะจัดขึ้นในปี 2020 ก็ตาม⁶

ในมุมมองของพรรค อาจนับเป็นการได้เปรียบที่พรรคอนุรักษนิยมจะผลักดันให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในเร็ววัน เนื่องจากฐานคะแนนเสียงของพรรคแรงงาน (Labour Party) และหัวหน้าพรรคแรงงานคือ นายเจเรมี คอร์บิน (Jeremy Corbyn) กำลังสั่นคลอนและลดลงเนื่องจากการทำประชามติเบริกซิก ซึ่งพรรคแรงงานสนับสนุนฝ่าย “รีเมน” (Remain) นั่นเอง และหากพรรคอนุรักษนิยมไม่ยอมให้มีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปในเร็ววันและปล่อยให้ค้างคาจนถึงปี 2020 นั้น อาจเป็นผลเสียต่อคะแนนนิยมและความชอบธรรมในการปกครองของรัฐบาลที่นำโดยนางเทเรซา เมย์เอง

เห็นได้ชัดว่าการลงประชามติเรื่องเบริกซิกได้นำผลเสียมาต่อระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของสหราชอาณาจักร ความมั่นคงของพรรคการเมือง ความชอบธรรมของรัฐบาลรวมไปถึงความแตกแยก

6 Taylor, “The strikingly undemocratic result of Britain’s big Brexit vote.”

ภายในประเทศทั้งในด้านการเมืองและสังคมด้วย และในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงการเพิ่มขึ้นของอิทธิพลของพรรคประชานิยมขวาจัด ที่ต่อต้านหลักพหุนิยมและบั่นทอนประชาธิปไตย รวมถึงมายาคติของประชาชนในสหราชอาณาจักรต่อเรื่องสมาชิกภาพในสหภาพยุโรปที่ส่งผลกระทบต่อประชาคมติ และบทบาทของการตื่นตัวในเรื่องของชนชั้นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องเบร์กชียอีกด้วย

2. ประชานิยมแบบขวาจัด มายาคติในเรื่องสมาชิกภาพ และความตระหนักเรื่องชนชั้น

ประชานิยมเป็นกลยุทธ์ในการออกนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มหนึ่งหรือเพื่อสร้างภาพเพื่อสื่อถึงผลประโยชน์แห่งชาติในเรื่องต่าง ๆ พรรคที่จัดได้ว่าเป็นพรรคประชานิยมนั้นมีขึ้นครั้งแรกในช่วงทศวรรษที่ 1890 ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพรรคที่มีชื่อว่า พรรคประชาชนเกษตรกรรมแห่งชาติ (The Agrarian People's Party) เป็นพรรคแรกที่มีลักษณะแบบประชานิยม⁷ กล่าวคือ มีการแสดงออกถึงการท้าทายต่อระบบสองพรรคใหญ่ (Two-party system) ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการนำเสนอข้อวิจารณ์เกี่ยวกับผลประโยชน์ของพรรคใหญ่เกี่ยวกับเรื่องการเงิน การฉ้อฉลและขาดความโปร่งใสภายในโครงสร้างพรรค ในเวลาต่อมากระแสประชานิยมในประเทศสหรัฐอเมริกาก็มีท่าทีที่จะอ่อนตัวลงไปตามลำดับ เนื่องจากการที่พรรคใหญ่ อย่างพรรครีพับลิกัน (Republican Party) สามารถจัดตั้งและรักษากฎอำนาจอย่างมั่นคงได้ภายในสภาองเกรสและในทำเนียบขาว⁸

7 Thomas Greven, "The Rise of Right-wing Populism in Europe and the United States," *Friedrich Ebert Stiftung Perspective* (2016), 1-2.

8 Ibid.

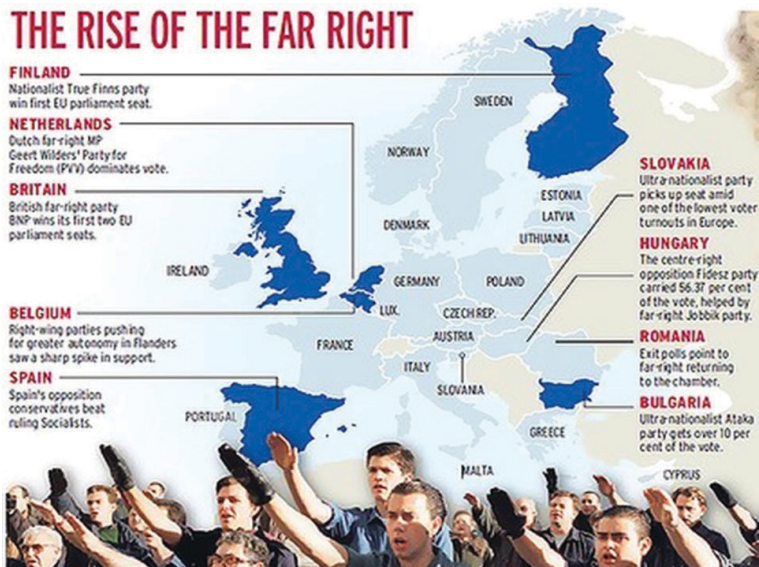
สิ่งที่เป็นแก่น (core) ในหลักการของพรรคที่เป็น
ประชานิยมนั้นมักอ้างว่า ตนเองเป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่
ภายในประเทศที่ถูกกดขี่และเบียดบังมิให้สามารถออกเสียงของตนได้
อย่างเสรีและเต็มที่ ได้ เรื่องที่พรรคประชานิยมมักจะหยิบยกขึ้นมาก็คือ
การเปลี่ยนแปลงของระบบ โดยเป็นการสถาปนาอำนาจของคน
ส่วนใหญ่ที่ถูกกดขี่ (juxtaposition) ขึ้นมาแทนที่ชนชั้นนำทางการเมือง
(political elites) ที่มีพฤติกรรมฉ้อฉล และแทนที่สถาบันทางการเมือง
(political establishment) ที่สกปรก ด้วยความที่พรรคประชานิยม
อาศัยการอ้างถึงประชาชนส่วนใหญ่นี้ พรรคประชานิยมจึงมักชื่นชอบ
ประชาธิปไตยทางตรง (direct democracy) มากกว่า ประชาธิยม
แบบขวาจัด คือ การสร้างภาพความเป็นเขาและเราที่ขัดแย้งกัน (the
conflicting ‘us’ and ‘others’) ผ่านการสื่อสารทางการเมืองที่เป็น
เอกลักษณ์ต่างจากพรรคทั่วไป ดังมีลักษณะดังนี้

ประการแรก พรรคประชานิยมมักอ้างว่าตนเป็นประชาชน
ส่วนใหญ่ โดยจะสรุปเองว่าประชาชนส่วนใหญ่นี้มีอัตลักษณ์แบบ
เอกลักษณ์ (homogeneity) และมักจะนำเสนอแนวทางที่จะสถาปนา
อำนาจของคนส่วนใหญ่นี้ขึ้นไปแทนพวกชนชั้นนำทางการเมืองที่มักจะ
สนับสนุนและมีความลำเอียงต่อชนกลุ่มน้อยในสังคม โดยเฉพาะพวก
ที่เป็นชาวต่างด้าว⁹ ประการที่สอง พรรคประชานิยมขวาจัดจะให้การ
สื่อสารทางการเมืองเชิงลบ (negative political communication)
เพื่อสร้างความสนใจรวมถึงดึงดูดผู้คนเข้ามาฟังสารของทางพรรค
โดยการสื่อสารดังกล่าวนั้นจะขาดความถูกต้องทางมารยาทการเมือง
(political correctness) และมักจะมีการฝ่าฝืนจารีตทางการเมือง
(political taboo) ของสังคมนั้น ๆ อยู่เสมอ มีการหยิบยกทฤษฎี
สมคบคิดเพื่อแสดงภาพของชนชั้นนำที่สกปรก เพื่อที่จะสร้างบทบาท
ของอารมณ์ในการดึงดูดประชาชนเข้ามาสนใจพรรคของตน¹⁰ โดยส่วน

9 Ibid.

10 Ibid.

ใหญ่แล้วแนวคิดของพรรคประชานิยมขวาจัดจะมีลักษณะต่อต้านความเป็นพหุนิยม (anti-pluralism) ในสังคม ปฏิเสธการประนีประนอมทางการเมือง (political compromise) กับฝ่ายตรงข้าม รวมถึงการนำเสนอทางออกของปัญหาอย่างสุดโต่ง (radical solution) โดยมีค่านึงถึงความถูกต้องตามหลักจารีตทางการเมือง ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือพรรคประชานิยมขวาจัดที่เน้นการดำเนินกลยุทธ์ในลักษณะนี้มักจะไม่เป็นพรรคการเมืองกระแสหลัก (mainstream political party) ที่มีขนาดใหญ่ เนื่องจากพรรคขนาดใหญ่เหล่านี้มักจะมีฐานเสียงสนับสนุนที่กว้าง กินบริเวณเข้าไปถึงในเขตของชนกลุ่มน้อยและกลุ่มคนที่พรรคประชานิยมขวาจัดมักจะต่อต้านนั่นเอง ในยุโรป เกิดปรากฏการณ์การเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากของพรรคการเมืองที่มีลักษณะดังกล่าว (ดูภาพประกอบ 1)

ภาพประกอบ 1: การเพิ่มจำนวนขึ้นของพรรคการเมืองประชานิยม
 (ภาพจาก: <http://sodiumhaze.blogspot.com>)

ในสหราชอาณาจักร บทบาทของพรรคประชานิยมขวาจัดเพิ่มขึ้นมากในช่วงหลังเนื่องจากปัญหาเรื่องสมาชิกภาพของสหภาพยุโรป อัตราการว่างงาน เศรษฐกิจและปัญหาผู้อพยพเข้าเมืองจากดินแดนอื่น พรรคการเมืองเหล่านี้กำลังเปลี่ยนทัศนียภาพทางการเมือง (political landscape) ภายในประเทศอย่างมาก แม้ว่าจะมีการต่อต้านและยังได้เสียงของประชาชนไม่มากเท่าพรรคขนาดใหญ่อย่างพรรคแรงงาน และพรรคอนุรักษนิยม พรรคประชานิยมขวาจัดดังกล่าวก็ได้ส่งผลและมีอิทธิพลต่อพรรครัฐบาลในรัฐสภา พรรคเอกราชสหราชอาณาจักร (United Kingdom Independence Party; UKIP) เป็นตัวอย่างที่สำคัญของปรากฏการณ์ดังกล่าว โดยพรรคได้มีข้อเสนอที่มีแง่มุมเกี่ยวกับการต่อต้านสหภาพยุโรป (anti-EU) และต่อต้านกระแสการเข้ามาของผู้อพยพ (anti-immigration) และพรรคประสบความสำเร็จในการชักจูงความคิดทางการเมืองของคนกลุ่มหนึ่งในสังคมสหราชอาณาจักรได้แล้ว¹¹

ภายใต้การนำของนาย ไนเจล ฟาเรจ (Nigel Farage) พรรคยูเคไอพีประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งผู้แทนของสหราชอาณาจักรเข้าสู่รัฐสภายุโรป และประสบความสำเร็จในระดับการเมืองภายในประเทศมากขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี 2011 เป็นต้นมา พรรคที่มีแนวคิดสุดโต่งอีกพรรคคือ พรรคแห่งชาติบริเตน (British National Party; BNP) ที่มีแนวคิดทางเศรษฐกิจที่ปิดกั้นมากกว่าพรรคยูเคไอพีที่เน้นเสรีภาพในทางเศรษฐกิจและการค้าเสรี ยิ่งประกอบกับกระแสผู้อพยพในช่วงหลัง พรรคฝ่ายขวาสองพรรคข้างต้นได้ส่งผลให้คะแนนนิยมของพรรคมีเพิ่มขึ้น บทบาทของพรรคประชานิยมขวานั้นเห็นได้ชัดจากการกดดันให้พรรครัฐบาลชะลอการรับผู้อพยพเข้าประเทศ รวมถึงเป็นตัวกระตุ้นให้รัฐบาลให้คำสัญญาว่าจะมีการทำประชามติในเรื่องการออกจากสมาชิกภาพสหภาพยุโรปหรือเบริกซิทอีกด้วย¹²

11 Greven, "The Rise of Right-wing Populism," 3.

12 Ibid.

จากที่กล่าวมาย่อมเห็นได้ชัดว่า ด้วยกระแสต่อต้านผู้อพยพและต่อต้านสหภาพยุโรปนั้น ทิศทางของการเมืองภายในสหราชอาณาจักรในช่วงหลัง กำลังไหลไปทางการต่อต้านหลักการพหุนิยม ที่เป็นหลักการที่ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยและการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพนั้นสามารถดำเนินไปได้ หากทิศทางทางการเมืองยังเป็นเช่นนี้เป็นที่น่าห่วงว่าอนาคตของระบอบประชาธิปไตยในสหราชอาณาจักรจะเป็นอย่างไร

มายาคติยังเป็นอีกเหตุปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในประชามติที่ผ่านมาอีกด้วย โดยมายาคติในบทความนี้จะแบ่งเป็นสองแบบ คือเรื่องผู้อพยพและเรื่องเศรษฐกิจ โดยจะนำมาอธิบายตามลำดับ

มายาคติเรื่องผู้อพยพ คือ ความเชื่อที่ว่า หากสหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป ออกจากระบบการเคลื่อนย้ายเสรี (free movement) ของสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักรจะได้พรมแดนของประเทศตนเข้ามาในความควบคุมอีกครั้ง (taking back control of the borders) แต่ในความเป็นจริงแล้ว แม้จะไม่มีสหภาพยุโรป สหราชอาณาจักรคงไม่สามารถจำกัดการเข้าพรมแดนของประชาชนจากประเทศในเขตการค้าเสรียุโรป (European Economic Area: EEA) ได้ง่ายนัก เนื่องจากการบังคับให้ประชาชนจากทุกประเทศดังกล่าวผ่านกระบวนการการขอวีซ่าเพื่อเข้าประเทศจะส่งผลเสียอย่างมากต่อการค้าขายและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศซึ่งเป็นธุรกิจที่มีเงินตราสะพัดสูงมาก ในทางกลับกัน ชาวสหราชอาณาจักรเองก็จะประสบความยากลำบากหากต้องเผชิญมาตรการได้ตอบ ด้วยการบังคับให้ผู้ถือหนังสือเดินทางสหราชอาณาจักรทำวีซ่าก่อนเข้าประเทศในเขตอื่น ๆ ด้วย เพราะประเทศเหล่านี้คงไม่ยอมรับการที่ตนเองจะถูกปฏิบัติด้วยมาตรฐานที่ต่ำกว่าประเทศอย่างออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาที่ประชาชนไม่ต้องการวีซ่าในการผ่านแดนเข้าสหราชอาณาจักร เมื่อความเป็นจริงเป็นเช่นนี้แล้ว แม้สหราชอาณาจักร

จะลาออกจากสมาชิกภาพสหภาพยุโรป โอกาสที่สหราชอาณาจักรจะ
ได้การควบคุมพรมแดนตนเองกลับมาอย่างเต็มที่นั้นเป็นไปได้ยากเนื่อง
ด้วยโลกปัจจุบันเชื่อมต่อกันอย่างมากและยากที่จะกลับไปสู่สภาพเดิม
แล้ว ในทางเดียวกันความเป็นไปได้ที่จะควบคุมจำนวนประชาชนจาก
ชาติในเขตอีอีเอ ที่อยู่และทำงานในสหราชอาณาจักรนั้นประสบความ
ลำบากอย่างมากในการทำให้สำเร็จจริง¹³

มายาคติอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับผู้อพยพ คือ การยุติการเคลื่อน
ย้ายผ่านแดนเสรีนั้นจะทำให้สหราชอาณาจักรสามารถควบคุมให้
แรงงานมีฝีมือที่ตนต้องการเข้าประเทศได้ เนื่องจากแรงงานไร้ฝีมือที่
หลั่งไหลเข้ามาในประเทศเกินไป หากในความเป็นจริง ไม่มีระบบผ่าน
เข้าเมืองใดที่สามารถเลือกแรงงานที่จะไหลเข้าประเทศได้อย่างสมบูรณ์
แบบ การที่สหราชอาณาจักรจะดึงดูดเฉพาะแรงงานมีฝีมือนั้นเป็นเพียง
ความคาดหวังที่เกินจริงเท่านั้น นอกจากนี้ ภายหลังสหราชอาณาจักร
ได้ออกจากสหภาพยุโรปแล้ว มีการคาดคะเนว่าเศรษฐกิจจะได้รับผล
กระทบในด้านลบอย่างมากจนอาจจะส่งผลกระทบต่อความน่าดึงดูดทาง
เศรษฐกิจของประเทศ หมายความว่า แม้สหราชอาณาจักรจะ
ต้องการดึงดูดเฉพาะแรงงานมีฝีมือ แรงงานมีฝีมืออาจจะไม่เลือก
สหราชอาณาจักรเป็นประเทศปลายทางก็เป็นได้ ซึ่งอาจส่งผลให้การ
หลั่งไหลเข้าของแรงงานมีฝีมือนั้นจะลดลงแทนที่จะมีอัตราเพิ่มขึ้น¹⁴

ส่วนมายาคติทางด้านเศรษฐกิจมีสองประการด้วยกัน ประการ
แรกคือ การออกจากสหภาพยุโรปจะทำให้สหราชอาณาจักรลดภาระใน
ด้านธุรกิจลงไปได้มาก โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายการจ้างงาน
ที่ปัจจุบันต้องผูกอยู่กับกฎของสหภาพยุโรป ในความเป็นจริงแล้ว การ
ออกจากสหภาพยุโรปจะทำให้ธุรกิจและบริษัทใน สหราชอาณาจักรมี
ค่าใช้จ่ายในเรื่องกฎระเบียบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องด้วยธุรกิจต่าง

13 Jonathan Portes, "Immigration and Brexit: myths and realities," *London School of Economic and Political Science Blog*, November 2, 2016.

14 Ibid.

ๆ ได้รับประโยชน์อย่างมากจากการเคลื่อนย้ายเสรีทั้งของทุนและปัจจัยการผลิต นายจ้างจะต้องเสียค่าใช้จ่ายหากต้องการจะคงการจ้างงานลูกจ้างที่เป็นชาวยุโรปอื่น ๆ เอาไว้เมื่อไม่มีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายของแรงงาน การจ้างงานแบบผิดกฎหมายก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ซึ่งจะทำให้หน่วยราชการต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นในการปราบปรามการทำงานผิดกฎหมาย ซึ่งโดยรวมทั้งภาครัฐและเอกชนจะมีภาระทางการเงินเพิ่มขึ้นกว่าเดิมมาก¹⁵

อีกประการหนึ่ง ความเชื่อที่ว่าสหราชอาณาจักรมักจะตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในเวทีสหภาพยุโรปอยู่เสมอ เนื่องจากสหภาพยุโรปนั้นลำเอียงกับประเทศที่มีเศรษฐกิจแบบกีดกันทางการค้า (protectionist) และมีกฎระเบียบมาก (highly-regulated) เท่านั้น ความเชื่อดังกล่าวเป็นคำกล่าวของนายจาคอบ รีส-มอก (Jacob Rees-Mogg) นักวิชาการผู้สนับสนุนแคมเปญโหวตออก (The Leave Campaign) คนสำคัญ ในความเป็นจริงแล้ว บทความของซารา เฮกมันน์ (Sara Hagemann) เสนอว่า สหราชอาณาจักรมักจะเสียเปรียบในสหภาพยุโรปไม่ใช่เรื่องจริง เพราะในบันทึกของสหภาพยุโรปตั้งแต่ปี 1999 นั้น สหราชอาณาจักรเป็นผู้สนับสนุนบทบัญญัติ (act) ที่ผ่านถึง 2,474 ร่าง และสนับสนุนร่างที่ไม่ผ่านเพียง 57 ฉบับเท่านั้น ถึงแม้สหราชอาณาจักรจะเป็นฝ่ายเสียงส่วนน้อยในเวทีสหภาพยุโรปในช่วงหลัง โดยเฉพาะช่วงปลายสมัยของนายเดวิด คาเมรอน แต่หากจะกล่าวว่าสหราชอาณาจักรเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในเวทีสหภาพยุโรปอยู่อย่างสม่ำเสมอนั้นก็เป็นการกล่าวที่เกินจริงไปมาก นอกจากนี้ยังมีเรื่องของจำนวนเงินที่สหราชอาณาจักรต้องจ่ายให้สหภาพยุโรปทุกปี ซึ่งลืกันว่ามีมากถึงสามร้อยห้าสิบล้านปอนด์ทุกสัปดาห์ รวมกันเป็นถึงสองหมื่นล้านปอนด์ทุกปี ถึงแม้จะเป็นเรื่องจริงว่าสมาชิกภาพของสหภาพยุโรปนั้นไม่ได้ปราศจากค่าใช้จ่าย แต่ค่าใช้จ่ายนั้นต่ำกว่าสามร้อยห้าสิบล้านปอนด์ ในปี 2015

15 Ashley Kirk and Daniel Dunford, "EU referendum: The claims that won it for Brexit, fact checked," *The Telegraph*, June 29, 2016.

สหราชอาณาจักรได้จ่ายเงินให้สหภาพยุโรปรวมกันหนึ่งหมื่นสามพันล้านปอนด์ทั้งปี หากรออกมาเหลือสองร้อยห้าสิบล้านปอนด์น้อยกว่าจำนวนที่เชื่อกันอย่างมาก นอกจากนี้สมาชิกภาพในสหภาพยุโรปยังทำให้สหราชอาณาจักรได้รับส่วนลด การคืนเงินและการลดจำนวนการจ่ายจากสหภาพยุโรปอีกมาก สหภาพยุโรปยังได้ใช้เงินภายในสหราชอาณาจักรโดยเป็นการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคมต่าง ๆ โดยจ่ายผ่านรัฐบาลสหราชอาณาจักร เหล่านี้หักล้างกับสองร้อยห้าสิบล้านต่อสัปดาห์เดิม เหลือเพียงหนึ่งร้อยเก้าสิบล้านปอนด์ซึ่งเป็นราคาสุทธิ (net price) เท่านั้น¹⁶

นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว ความตระหนักรู้ในเรื่องชนชั้น (class consciousness) ในหมู่ชาวสหราชอาณาจักรได้ส่งผลอย่างมากต่อผลการลงคะแนนประชามติเบริกซิก โดยเฉพาะเมื่อดูจากหมู่ประชาชนที่ลงคะแนนให้ออกจากสมาชิกภาพของสหภาพยุโรป การออกเสียงครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความรู้สึคนึกคิดของประชาชนจำนวนมากในประเทศประชาธิปไตยตะวันตก เพราะเบริกซิกแสดงให้เห็นถึงการแบ่งตัวของประชากรเป็นสองกลุ่มอย่างชัดเจนด้วยทัศนคติและมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องของอนาคต เนื่องจากความแตกต่างกันในภูมิหลังการศึกษา อัตลักษณ์และอายุ เป็นต้น ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีอายุน้อย ที่ได้รับอัตลักษณ์มาจากการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ลงคะแนนให้กับฝ่าย ‘รีเมน’ (Remain) หรือฝ่ายที่สนับสนุนการคงอยู่ในสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร เป็นจำนวนล้นหลาม ในขณะที่ผู้ใช้สิทธิ์ที่มีอายุมาก กลุ่มที่ว่างงานและกลุ่มผู้ที่มีอัตลักษณ์ความเป็นชาติอังกฤษอย่างรุนแรง มักจะลงคะแนนให้ฝ่าย ‘ลีฟ’ (Leave) หรือฝ่ายที่สนับสนุนให้สหราชอาณาจักรถอนตัวออกจากสมาชิกภาพแห่งสหภาพยุโรปอย่างมากมาย¹⁷

16 Ibid.

17 Kathleen R. McNamara, “Brexit’s False Democracy,” *Foreign Affairs*, June 28, 2016.

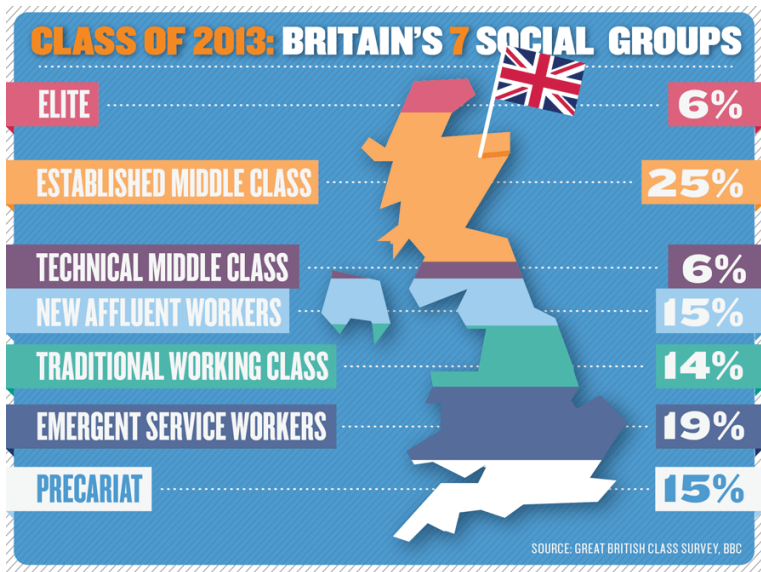
การลงประชามติดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของคนบางกลุ่มที่รู้สึกว่าตนถูกกีดกันจากสังคมสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความไม่เท่าเทียมด้านฐานะทางเศรษฐกิจ การลงประชามติสะท้อนการมองว่าเป็นการต่อสู้กันระหว่างผู้ที่มีโลกทัศน์แบบสากลนิยม (cosmopolites) กับพวกที่มีโลกทัศน์แบบจำกัดเขตแดน (parochial) ซึ่งต่างก็มีรากฐานมาจากแนวโน้มทางสังคมและเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อพลวัตทางสังคมของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ให้อยอมรับและสร้างคุณค่าให้แก่โลกทัศน์แบบใดแบบหนึ่ง แนวคิดแบบสากลนิยมจะเน้นไปที่ความมีอัตลักษณ์และความรู้สึกร่วมกับประชาชนส่วนอื่น ๆ บนโลก รู้สึกว่าตนเป็นสมาชิกของประชาคมโลก ทำให้ผู้ที่มีความคิดสากลนิยมนั้นมักจะมองไปที่โลกที่มีอยู่เลยพรมแดนของประเทศตนออกไป ผู้ที่จะมีแนวคิดแบบนี้มักจะต้องมีความมั่นใจในอนาคตของตนเอง และมีมุมมองที่เป็นบวกต่อพลวัตของการวิวัฒนาการของสังคมโลกในอนาคต ขณะที่แนวคิดแบบจำกัดเขตแดนจะให้ความหมายกับโลกนอกเหนือพรมแดนของรัฐตัวเองในฐานะที่ที่อันตราย และมีแนวโน้มที่ก่อความเสียหายให้กับสังคมในรัฐ รวมไปถึงผู้คนในรัฐ หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่นำเอาอิทธิพลของสากลเข้ามาภายในชาติ แนวคิดนี้มีผู้กลับมายึดถือมากขึ้นหลังจากมีการเปิดตลาดเสรีไปทั่วทุกแห่งบนโลก การเงินและทุนนิยมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันอย่างเห็นได้ชัด รวมไปถึงวิทยาการใหม่ ๆ บนโลกที่ทำให้เกิดกระแสโลกาภิวัตน์และการขยายตัวของลัทธิเสรีนิยมโดยบรรษัทระหว่างประเทศ ที่มีได้มีใจความปกป้องชนชั้นกลางและชนชั้นแรงงานจากกระแสของโลกทุนนิยม คนที่ยึดถือแนวคิดดังกล่าวมักจะเอียงเข้าหาข้อเสนอของพวกประชานิยมฝ่ายขวาที่วิจารณ์การตัดสินใจของสถาบันทางการเมืองและรัฐบาลว่าทำให้รัฐเป็นอุตสาหกรรมน้อยลง งานน้อยลง เปิดปัญหาการว่างงาน ลดความมั่นคงในชีวิตของคนทั่วไป และทำให้ช่องว่างของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้น¹⁸

18 Ibid.

แนวคิดเหล่านี้เมื่อควรรวมกับปัญหาและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของกลุ่มคนที่ว่างงาน ผู้สูงอายุและผู้ที่ไม่มีการศึกษาระดับสูงนั้น ทำให้คำเตือนเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจที่จะมากับการโหวตลาออกจากสมาชิกภาพสหภาพยุโรปมีน้ำหนักเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในทางกลับกันฝ่ายที่สนับสนุนเบริกซิกซึ่งได้รณรงค์เรื่อง การทวงคืนการควบคุมพรมแดน (Take Back Control) ของชาติกลับมาจากสหภาพยุโรป ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากสโลแกนดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการต่อต้านความเป็นสากลนิยม ที่ประชาชนจำนวนมากในสังคมมองว่าเป็นตัวสร้างปัญหา อีกทั้งการตั้งอำนาจในการออกนโยบายทั้งหมดกลับมาที่ลอนดอนก็ดูเหมือนจะเป็นการกลับมาสู่การเมืองแบบจำกัด (parochial politics) ที่ประชาชนไม่น้อยมองว่าเป็นทางเลือกที่ดีกว่าการเมืองแบบสากลนิยม (cosmopolitan politics) ที่สหภาพยุโรปเสนอ และถูกโทษว่าเป็นต้นตอของปัญหาทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ¹⁹

การแบ่งแยกทางเศรษฐกิจของประชาชนในประเทศและผลทางด้านสังคมที่กระทบชาวสหราชอาณาจักรนั้นได้เพิ่มความสำคัญให้กับปัญหาเรื่องผู้อพยพ ที่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมากหลังจากการเปิดการเคลื่อนย้ายเสรีในสหภาพยุโรปและโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากวิกฤติการเงินในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม สหราชอาณาจักรมีจำนวนผู้อพยพที่มาจากประเทศอย่างซีเรียและอิรักเป็นจำนวนน้อยมากเพื่อเทียบกับชาติยุโรปอื่น ๆ และจากการวิจัยยังพบอีกว่า ชาวต่างชาติเหล่านี้เสียภาษีให้กับสหราชอาณาจักรมากกว่าค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องเสียเพื่อรักษาบริการด้านสวัสดิการต่าง ๆ ที่มีให้กับชาวต่างชาติกลุ่มนี้ แต่เพราะกระแสต่อต้านสากลนิยม และความกลัวพลวัตของโลกในหมู่ชาวสหราชอาณาจักรทำให้เกิดความเชื่อว่าผู้อพยพเป็นตัวการปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในประเทศ และแม้ กระแสสากลนิยมจะมีไม่น้อย แต่ก็มี

19 Ibid.

ภาพประกอบ 2: สัดส่วนของชนชั้นต่าง ๆ ในสหราชอาณาจักรโดยคร่าว
(ภาพจาก: <http://theday.co.uk>)

อาจจะด้านกระแสด้านความเป็นสากลที่ถูกโหมกระพือโดยฝ่ายขวา ในช่วงหลังมานี้ได้ การที่ประชาชนในสหราชอาณาจักรรับรู้เรื่องราว และสถานการณ์ในสังคมต่าง ๆ และได้นำมาให้ความหมายกับอัตลักษณ์ ทางด้านชนชั้นของตัวเอง รวมถึงการตระหนักรู้ถึงชนชั้นของตนเอง นี้ ส่งผลให้การลงประชามติสะท้อนความแตกแยกทางชนชั้นอันมีผล มาจากสถานการณ์ทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจในสหราชอาณาจักร อยู่ไม่น้อยนั่นเอง เป็นที่น่าวิตกว่าความแตกแยกดังกล่าวจะส่งผลเสีย ต่อเสถียรภาพทางการเมืองและสังคมของประเทศ รวมถึงโครงสร้าง ตามระบอบประชาธิปไตยของสหราชอาณาจักรด้วย ในอนาคต หาก แนวโน้มทางการเมืองยังเป็นไปในทิศทางนี้ ความเป็นไปได้ว่าชาว สหราชอาณาจักรจะหันไปนิยมฝ่ายขวามากขึ้น โดยเฉพาะนิมน์กการ

เมืองที่สามารถพูดชักจูงอารมณ์และชี้นำฝูงชนได้ (demagogue) ทั้ง ๆ ที่สิ่งที่พูดอาจขัดกับหลักพหุนิยม เสรีนิยมและประชาธิปไตยก็ตาม²⁰ (ดูสัดส่วนของชนชั้นต่าง ๆ ในสหราชอาณาจักรโดยคร่าวในภาพประกอบ 2)

ในส่วนตัวต่อไปจะเป็นการนำเสนอวิธีการที่เหมาะสมสำหรับรัฐ หากต้องการจัดการลงประชามติเพื่อตัดสินเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและผูกมัดอนาคตของประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง เช่น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ สมาชิกภาพขององค์กรระหว่างประเทศ การลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญหรือการผ่านข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่มีผลเป็นวงกว้างและจำเป็นต้องอาศัยความชำนาญในการทำความเข้าใจ

3. ระบบการกำเริบประชามติในระบอบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ

ประชามติมักได้รับการกล่าวถึงในฐานะวิถีทางหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยที่รัฐจะใช้หยั่งเสียงหรือขออำนาจการตัดสินใจจากประชาชน ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ตามทฤษฎีแล้ว นับว่าเป็นความสวยงามอย่างหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นวิถีทางอันมีประสิทธิภาพสำหรับประเทศ ๆ หนึ่งที่จะผ่านช่วงเวลาที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อและผ่านการตัดสินใจครั้งสำคัญด้วยวิธีการที่สงบและสันติ ในบางประเทศบนโลกที่ระบอบประชาธิปไตยมิได้แบ่งบาน การตัดสินใจในเรื่องเดียวกันนี้อาจต้องทำผ่านความขัดแย้งซึ่งอาจลุกลามเป็นสงครามกลางเมืองก็ได้ อย่างไรก็ตาม กระบวนการอย่างเช่นการทำประชามติ เมื่อนำมาใช้ตัดสินใจในเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนซับซ้อนและมีผลผูกพันในระยะยาวนั้น กระบวนการดังกล่าวจะต้อง

20 Ibid.

ทำด้วยความระมัดระวัง ความรอบคอบและความรับผิดชอบอย่างสูง พร้อมกับระบบและกลไกตามระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสม

การทำประชามติเพื่อถอนตัวออกจากสมาชิกภาพแห่งสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรหรือเบร็กซิต เมื่อเดือนมิถุนายน 2016 อาจมองได้ว่าไม่มีระบบกลไกที่เหมาะสม จึงอาจทำให้การทำประชามตินั้นแทนที่จะเป็นวิถีทางตามระบอบประชาธิปไตยที่ทรงคุณค่านั้น อาจเป็นปรากฏการณ์ที่มีผลเสียอย่างมากต่อระบอบประชาธิปไตยภายในสหราชอาณาจักรได้ ดังที่มีผู้วิจารณ์ไว้ว่า ในหลาย ๆ ประเทศหลาย ๆ สังคมนั้น อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นกับปัจเจกชนหากต้องการจะหย่าร้างกับภรรยา นั้น มีมากกว่ากระบวนการที่สหราชอาณาจักรใช้ในการทำประชามติเพื่อ ‘หย่าร้าง’ กับสหภาพยุโรปเสียอีก หากในสหราชอาณาจักร แนวโน้มที่รัฐบาลจะเรียกใช้การทำประชามติเพื่อบริหารจัดการวิกฤติในเรื่องความชอบธรรมของรัฐ หรือความแตกแยกในสังคมนั้น ไม่ใช่เรื่องที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อครั้งประชามติเรื่องเบร็กซิต แต่มีตัวอย่างให้เห็นมาก่อนแล้ว เช่น การทำประชามติเรื่องการขอแบ่งแยกดินแดนของสกอตแลนด์ เป็นต้น ในส่วนนี้ของบทความ ผู้เขียนจะนำเสนอโครงสร้างการทำประชามติที่เหมาะสมหากต้องการทำประชามติในเรื่องที่มีความสำคัญมากอย่างเรื่องดังกล่าว

ระบบการตรวจสอบและดุลอำนาจ (check and balance) ในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบบที่หลายประเทศได้สร้างขึ้นเพื่อหยังเสียงในเรื่องต่าง ๆ ที่มีลักษณะต่างกัน เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นย่อมต้องผ่านระบบการทำประชามติที่ซับซ้อนและใช้เวลานานมากกว่าการทำประชามติเพื่อผ่านกฎหมายเรื่องงบประมาณโดยรัฐบาล เป็นต้น ในเรื่องของเบร็กซิต ประชาชนที่มีสิทธิมีเสียงนั้น น้อยคนที่จะมีความรู้ความชำนาญในเรื่องของสหภาพยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดความสามารถในการคาดคะเนว่าสหราชอาณาจักรหลังการออกจากสมาชิกภาพของสหภาพยุโรปนั้นจะมีสภาพเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงไม่ควรใช้การลงคะแนนแบบเสียงข้างมากแบบธรรมดา (simple

Should Britain remain
in the European Union?

Remain
Leave
50% 80%

Northern Ireland shares a
completely porous border with
Ireland, which is in the
European Union. Trade issues
could arise between the two.

NORTHERN
IRELAND

SCOTLAND

Edinburgh

The Scottish first minister has said that a leave
vote could trigger a referendum vote in
Scotland to leave Britain. Scots rejected
independence in a referendum in September
2014 by 55 percent to 45 percent.

ENGLAND

Liverpool

Manchester

Birmingham

Oxford

Cardiff

London

The majority of Wales voted
strongly to leave, except for the
largest city Cardiff, which voted to
remain by 60 percent.

London, along with Scotland,
led the vote to remain in the
European Union, though the
east side of the city voted to
leave.

	POP. (M)	REMAIN	LEAVE
Britain	64.1	48%	52%
England	53.0	47%	53%
London	8.5	60%	40%
Scotland	5.3	62%	38%
Wales	3.0	48%	53%
N. Ireland	1.8	56%	44%

ภาพประกอบ 3: สัดส่วนของผู้โหวตให้ออกจากสมาชิกภาพ
(ภาพจาก: <http://themobclan.org>)

majority) ในการตัดสินใจเรื่องดังกล่าว หากควรจะใช้เสียงข้างมาก
แบบชัดเจน (supermajority) เพื่อหยั่งเสียงคนส่วนใหญ่แบบเด็ดขาด
เนื่องจากการออกจากสหภาพยุโรปจะส่งผลกระทบต่อขนาดใหญ่มากเป็นวง
กว้าง ในการทำประชามติครั้งที่ผ่านมา สัดส่วนของผู้โหวตให้ออกจาก
สมาชิกภาพมีเพียงร้อยละ 51 เท่านั้น (ดูภาพประกอบ 3) นอกจากนี้
สัดส่วนคะแนนเสียงเมื่อมองจากภูมิภาคจะเห็นได้ว่ามีความหลากหลาย
มาก ซึ่งอาจมาจากผู้ลงคะแนนเสียงในบางภูมิภาคมองว่าการออกจาก

สหภาพยุโรปจะกระทบตนเองมากกว่า อาจมองได้ว่าสัดส่วนคะแนนแบบดังกล่าวไม่เพียงพอในการตัดสินใจเรื่องสำคัญอย่างเรื่องดังกล่าว สัดส่วนที่เหมาะสมอาจต้องมากกว่าร้อยละ 60 ถึง 65 ขึ้นไป เพื่อแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงค์ของประชาชนส่วนมากที่ชัดเจน เพราะประเทศชาติไม่ควรฝากความหวังและชะตากรรมไว้กับ เสียงข้างมากที่ชนะแบบเฉียดฉิว ซึ่งเสียงที่มากกว่าร้อยละ 50 มาเพียงเล็กน้อยนั้นอาจมาจากผู้ลงคะแนนเสียงที่กำลังมีอาการร่วมและมีได้ใช้วิจารณญาณเพียงพอในการตัดสินใจก็เป็นได้ ทั้งนี้เพราะผลที่จะมาจากการออกจากสหภาพยุโรปนั้นมีมาก กระทบทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง และเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ผู้ลงคะแนนให้ออกจะกลับมาเสียใจภายหลัง รัฐบาลควรมีกลไกที่เป็นหลักประกันให้ประชาชนได้มากกว่านี้²¹

นักทฤษฎีตั้งแต่ในอดีตพยายามที่จะสร้างระบบกลไกที่เอื้อให้ประชากรที่มีข้อมูล (informed) และสนใจประเด็นการเมืองที่กำลังเป็นที่ถกเถียง (politically active) ซึ่งมักจะเป็นเพียงประชาชนส่วนน้อยในสังคมสามารถมีสิทธิมีเสียงเข้ามาในการตัดสินใจประเด็นต่าง ๆ เพื่อสร้างดุลยภาพกับประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งมักจะไม่มีข้อมูลและมีแนวโน้มที่ลงคะแนนโดยอ้างอิงกับอารมณ์หรือการชักจูงโดยผู้นำทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ที่สามารถวางประโยชน์ให้กับประเทศได้อย่างแท้จริงได้อำนาจในรัฐสภา และเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นใหญ่ของพรรคที่เน้นการโฆษณาชวนเชื่อหรือมีอุดมการณ์สุดโต่งที่อาจบ่อนทำลายเสถียรภาพของสังคมได้ แต่ในยุคใหม่ที่ประชาธิปไตยเบ่งบานนั้น การทำประชามติหรือการลงคะแนนเสียงในเรื่องต่าง ๆ จะเห็นได้ว่ากลไกที่กล่าวมาข้างต้นได้เลือนหายไป ดังจะเห็นได้จากการทำประชามติในสหราชอาณาจักรเพื่อถอนตัวออกจากสมาชิกภาพแห่งสหภาพยุโรป ผลเสียอย่างใหญ่หลวงที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าว สามารถเห็นได้จากตัวอย่างในอดีต ในสมัย

21 Kenneth Rogoff, "Britain's Democratic Failure," *Project Syndicate Opinion* (2016), 1-2.

กรีกโบราณ นครรัฐเอเธนส์ที่ผู้นิยมประชาธิปไตยในปัจจุบันมักจะมองว่าเป็นต้นแบบแห่งประชาธิปไตยและเป็นตัวอย่างของประชาธิปไตยยุคแรก ได้สร้างระบบที่ประชากรเพศชายทุกคนจากทุกชนชั้นมีสิทธิมีเสียงในการลงคะแนนเพื่อตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างนครรัฐด้วย ในท้ายที่สุดผลของการตัดสินใจของประชากรส่วนใหญ่โดยปราศจากกลไกเพื่อตรวจสอบและดุลยภาพ ก่อให้เกิดสงครามกับนครรัฐสปาร์ตาที่ลูกหลานเป็นสงครามขนาดใหญ่ยังความเสียหายมาให้แก่ประชากรและความมั่นคงแห่งนครรัฐ ภายหลังจากสงคราม ชาวเอเธนส์จึงเห็นความสำคัญของการมีกลไกเพื่อจำกัดผลเสียที่อาจเกิดจากการตัดสินใจของประชากรส่วนใหญ่²²

ดังนั้น การทำประชามติอย่างที่ได้เกิดในสหราชอาณาจักร นอกจากจะต้องปรับเปลี่ยนสัดส่วนของน้ำหนักเสียงอย่างที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้นแล้ว ควรจะต้องมีการตรวจสอบถึงผลดีผลเสีย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งรัฐก่อนที่จะมีการตัดสินใจให้จัดประชามติขึ้น ในการทำประชามติอาจแบ่งเป็นสองช่วง คือ ช่วงที่สองนั้นเป็นการจัดประชามติในหนึ่งปีให้หลังเพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่า ผลการลงประชามติครั้งแรกเป็นเจตนารมณ์ของประชาชนอย่างแท้จริง และตามด้วยการลงคะแนนเสียงภายในรัฐสภาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความชำนาญในแวดวงการเมืองนั้นตรวจสอบผลกระทบของการตัดสินใจนั้นเสียก่อน เพื่อจำกัดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากประชามติดังกล่าว นอกจากนี้รัฐยังจำเป็นต้องให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นหัวข้อประชามติด้วย เพราะโดยปกติแล้วประชากรส่วนใหญ่ในสังคมมักจะมีข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับที่จะตัดสินใจอย่างมีคุณภาพได้²³ ในส่วนต่อไปของบทความจะกล่าวถึงหลักการและเหตุผลเพื่อสนับสนุน

22 Ibid., 3.

23 Ibid., 4.

ทฤษฎีที่ว่าในบางครั้ง ประชาชนไม่ควรจะลงคะแนนเสียงในบางเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและซับซ้อน

4. เหตุผลและหลักการของการไม่ลงคะแนนเสียง

สิ่งที่น่ากังวลในการลงคะแนนเสียง คือ บ่อยครั้งประชาชนไม่มีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งอาจจะนำไปสู่ผลที่เลวร้ายสำหรับสังคม และนโยบายที่ก่อผลเสียมากกว่าผลดี สิ่งเหล่านี้มาจากเหตุผลหลายประการ ประการแรกคือ ประชาชนมักจะยึดมั่นถือมั่นและไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความคิดของตน แม้ความคิดนั้นจะปราศจากความเป็นจริงก็ตาม อาจเรียกได้ว่าเป็นการยึดติดกับสิ่งที่ได้รับการสถาปนาขึ้นมาแล้วในห้วงคิด (confirmation bias) ผู้คนมักจะยอมรับแนวคิดและชุดข้อมูลหลักฐานที่สอดคล้องกับโลกทัศน์เดิมของตนเอง และปฏิเสธหลักฐานที่ขัดกับโลกทัศน์ดังกล่าว ภูมิหลังของปัจเจกชนนั้นบ่อยครั้งทำหน้าที่เป็นเหมือนตัวกรองและเป็นเกราะป้องกันการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ นักเศรษฐศาสตร์ ไบรอัน แคปแลน (Bryan Caplan) วางแนวคิดว่าคนส่วนใหญ่บนโลกนั้นมิใช่แค่เพียงไม่มีข้อมูลเท่านั้นแต่ยังไร้ตรรกะ (irrational) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์และการเมือง โดยแคปแลนมองว่าความเชื่อหลายอย่างนั้น ส่งผลให้เกิดผลในด้านอารมณ์ (emotional payoff) ซึ่งทำให้ผู้ที่เชื่อรู้สึกดีกับตนเอง เช่น ปัจเจกชนที่สนับสนุนหลักการของรัฐสวัสดิการอาจรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (compassionate) ส่วนคนที่ปฏิเสธแนวคิดรัฐสวัสดิการนั้นอาจมองว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ สามารถบริหารจัดการสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตได้ดี ซึ่งความรู้สึกอันมาจากผลของความเชื่อเหล่านี้ทำให้การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมีดบอดลง²⁴

24 Bryan Caplan, *The Myth of the Rational Voter* (Princeton: Princeton University Press, 2007), 51.

แคปแลนยังมองอีกว่าประชานิยมมักจะมียอดคิดอื่น ๆ อีกที่มา
 บดบังการตัดสินใจอย่างสมเหตุผล คือ แนวโน้มที่จะมองว่าสถานการณ์
 ในเรื่องต่าง ๆ กำลังแย่ลง แม้ในความเป็นจริงแล้วสถานการณ์นั้นกำลัง
 ดีขึ้น เช่น การมองว่าสถานการณ์ผู้อพยพกำลังแย่ลงทั้งที่ในความเป็น
 จริงนั้นจำนวนผู้อพยพกำลังลดลง ประการต่อมาคือแนวโน้มที่จะให้ค่า
 ของการติดต่อกับโลกภายนอกประเทศตนเองน้อยเกินไป เช่น มองว่า
 ประเทศตนเองสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองและไม่ติดต่อกับโลกภายนอก แต่
 ในปัจจุบันนั้นไม่มีประเทศใดสามารถดำรงอยู่และเจริญรุ่งเรืองได้หาก
 ปราศจากการติดต่อกับต่างชาติ และแนวโน้มที่จะมองความเป็นไป
 ของเศรษฐกิจอย่างมโนคติ เช่น การมองปัญหาผู้อพยพเป็นตัวการของ
 ปัญหาเศรษฐกิจ การมองว่าวิทยาการสมัยใหม่ทำให้คนตกงาน การมอง
 ว่าหากรัฐบาลควบคุมราคาสินค้าจะช่วยให้เงินเฟ้อน้อยลง ทั้งที่ใน
 ความเป็นจริงแล้วนักเศรษฐศาสตร์ต่างมองในมุมที่ตรงข้ามกันอย่างสิ้น
 เชิง นอกจากนี้ประชาชนยังมักจะเลือกเชื่อสิ่งที่มาให้ความชอบธรรมกับ
 สมมติฐานเดิมที่ตนมีอยู่แล้ว เป็นที่ไม่น่าแปลกใจที่เมื่อมีการโจมตีโดยผู้
 ก่อการร้ายในกรุงปารีสและเมืองนีส สาธารณชนในยุโรปต่างมองว่าเป็น
 ปัญหาที่มาจากกระแสผู้อพยพ เพราะการโจมตีดังกล่าวเน้นย้ำความ
 เชื่อที่มีอยู่เดิม ว่าชาวต่างชาติโดยเฉพาะที่มาจากสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย
 และมีภูมิหลังด้านวัฒนธรรมหรือศาสนาที่ไม่เหมือนกันนั้นเป็นภัยต่อ
 ประเทศ ในขณะเดียวกันประชากรก็รู้สึกว่าคุณค่าตนเป็นผู้รักชาติเมื่อพวกเขา
 ได้สร้างภาพของกลุ่มชาวต่างชาติที่เข้ามาเป็นภัยต่อประเทศขึ้นมาใน
 มโนสำนึก²⁵ นักจิตวิทยา ดรูว์ เวสเทน (Drew Westen) ได้ทำการวิจัย
 และได้สรุปว่าสมองมักเลือกเชื่อสิ่งที่ทำให้รู้สึกดีมากกว่าสิ่งที่ทำให้รู้สึก
 ขัดข้องใจ เช่น ประชาชนมักจะเลือกเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ปาฏิหาริย์
 คุณงามความดีต่าง ๆ ของบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ แม้ว่าในบางครั้งเรื่อง
 ราวที่เล่าอาจไม่น่าเชื่อถือก็ตาม ในขณะเดียวกันผู้คนมักจะไม่เชื่อสิ่งที่
 เป็นปกติธรรมดาหรือกิจวัตรธรรมดาของบุคคลที่ตนรู้สึกเกลียด นี่เป็น

25 Ibid.

เพราะในกระบวนการเชื่อนั้นมนุษย์มักจะพยายามแปลความสิ่งต่าง ๆ เพื่อเก็บเกี่ยวความรู้สึกที่พึงประสงค์เอาไว้นั่นเอง²⁶

นอกจากเหตุปัจจัยเหล่านี้แล้ว ปัจเจกชนในสังคมประชาธิปไตยยังมิได้เล็งเห็นถึงความสำคัญที่ตนจะต้องศึกษาและตัดสินใจทางการเมืองอย่างรอบคอบและมีคุณภาพ เพราะเมื่ออยู่ในห้วงขณะมักจะให้ความสำคัญกับความคิดและความถูกต้องของชุดความคิดที่ตนเองยึดถือน้อยลง โดยมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ต้องแสดงความรับผิดชอบต่อความคิดของตนเองเนื่องจากความคิดของปัจเจกชนเมื่ออยู่ในกลุ่มชนนั้นมีคุณค่าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น วิธีคิดที่ลดค่าของน้ำหนักเสียงตัวเองนี้ส่งผลให้เกิดการลงคะแนนเสียงโดยปราศจากความรอบคอบและข้อมูลที่เหมาะสม ซึ่งยังผลการลงคะแนนเสียงโดยรวมนั้นออกมาในทิศทางที่เป็นผลเสียมากกว่าผลดี และเกิดจากข้อมูลที่ไม่เพียงพอหรือไม่แม่นยำมากกว่าที่จะเกิดจากการไตร่ตรองด้วยหลักฐานประกอบอย่างรอบคอบดังที่ควรจะเป็น ในส่วนนี้ผู้เขียนพยายามให้หลักการและเหตุผลให้กับฐานคิดที่ว่าปัจเจกชนโดยทั่วไปนั้นเป็นเสียงทางการเมืองที่ขาดคุณภาพเมื่อคำนึงถึงการรับรู้ข้อมูลและความสนใจทางการเมือง ทั้งหมดนี้เพื่อสนับสนุนทฤษฎีที่ว่าในบางครั่งนั้น ประชาชนไม่ควรได้มีโอกาสใช้เสียงในการลงคะแนนเพื่อตัดสินใจประเด็นสำคัญที่ละเอียดอ่อน ส่งผลกระทบบ่อย่างยาวนานและเป็นวงกว้างนั่นเอง (ภาพประกอบ 4)

26 Drew Westen, Pavel S. Blagov, Keith Harenski, Clint Kilts, Stephan Hamann, "Neural bases of motivated reasoning: an fMRI study of emotional constraints on partisan political judgment in the 2004 U.S. Presidential election," *The Journal of Cognitive Neuroscience* 18 (2007), 1947-58.

ภาพประกอบ 4

(ภาพจาก: <http://www.politico.eu>)

5. บทสรุป

บทความนี้ผู้เขียนพยายามแสดงให้เห็นว่าการทำประชามติเพื่อออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรนั้นเป็นประชามติที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นผลดีอีกทั้งไม่เป็นสัญลักษณ์ของประชาธิปไตยได้แสดงให้เห็นถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อาทิ การเติบโตขึ้นของ

ขบวนการฝ่ายขวาประชานิยม บทบาทของมายาคติต่าง ๆ ในการชี้นำประชาชน บทบาทของการตระหนักรู้เรื่องชนชั้นในหมู่ประชากรที่ส่งผลถึงการลงประชามติ เป็นต้น รวมไปถึงชี้ให้เห็นว่าหากรัฐบาลต้องการจัดการลงประชามติลักษณะดังกล่าว ควรจะจัดกลไกและระบบในรูปแบบลักษณะใด ในท้ายที่สุด ผู้เขียนอ้างอิงถึงนักทฤษฎีทั้งจากแวดวงการเมือง เศรษฐศาสตร์และจิตวิทยาเพื่อพยายามจะอธิบายพฤติกรรมของผู้มีสิทธิลงประชามติว่าทำไม ในบางครั้งประชาชนไม่ควรจะมีสิทธิในการลงคะแนนเพื่อตัดสินใจเรื่องบางเรื่อง และทำไมแนวคิดที่ว่าการลงคะแนนเสียงใด ๆ ก็ตามเป็นประชาธิปไตยและเสียงของประชาชนคือสิ่งที่นำมาซึ่งธรรมาภิบาลและความก้าวหน้าของประเทศชาติ ไม่เป็นจริงเสมอไป

การเป็นสมาชิกของอิตาลีใน สหภาพยุโรป วิกฤตหนี้สาธารณะ และความเป็นไปได้ของอิตาลีที่จะ ออกจากสหภาพยุโรป

*Italy's membership, Eurozone Crisis
and the possibility of "Italeave"*

อุทัยพรรณ พรหมจิตแก้ว

นักวิชาการอิสระ

Uthaipan Promkhatkaew

Independent scholar

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปัญหาของประเศอิตาลีในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและปัญหาภายในอื่น ๆ อันอาจเป็นชนวนหรือสร้างแนวโน้มให้อิตาลีถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป โดยในบทความจะวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ที่อิตาลีจะออกจากสหภาพยุโรปโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศอิตาลีทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสาเหตุที่อิตาลีเข้าร่วมการก่อตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กก่อนที่จะกลายมาเป็นสหภาพยุโรปในปัจจุบัน พร้อมทั้งวิเคราะห์วิกฤตที่สหภาพยุโรปกำลังเผชิญอันอาจส่งผลให้อิตาลีรู้สึกสั่นคลอนในความไว้วางใจในสหภาพยุโรป นอกเหนือจากนี้ยังวิเคราะห์ถึงกระแสนิยมในการเมืองโลกและกระบวนทัศน์เชิงสังคมนิยมอันกำลังเป็นที่กล่าวถึงในปัจจุบัน ว่ามีโอกาสส่งผลให้อิตาลีมีแนวโน้มที่จะลาออกจากสหภาพยุโรปหรือไม่ รวมไปถึงการนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาภายในประเทศและวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในอิตาลีมาเป็นฐานการวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ที่อิตาลีจะออกจากสหภาพยุโรป ประกอบกับเหตุผลจากตัวผู้เขียนเองว่าท้ายที่สุดแล้วนั้นอิตาลีจะออกจากสหภาพยุโรปหรือไม่ แล้วเหตุการณ์วิกฤตหนี้สาธารณะที่อิตาลีกำลังเผชิญอยู่นี้จะนำไปสู่สิ่งใด

Abstract

This article aims to explain the problems that Italy is facing today such as economics and other internal problems which may be the cause or the tendency that force Italy to leave the European Union. This article will analyze the possibility of Italy leaving the EU (so called “Italeave” or “Italexit”) by using the basic information about Italy’s economics, politics and the background of Italy joining the ECSC (which become the European Union nowadays) as a data base. Also this article will analyze the crisis that EU are facing today which may cause Italy to feel uncertain and no longer trust the European Union as it was before. Moreover, this article will also analyze the nationalism wave in global politics and the realist attitude, which are very proverbial nowadays, whether it might persuade Italy to leave the EU. Also, this article will present the basic information about Italy’s internal problems and the Eurozone crisis as another database to analyze the possibility of Italeave or Italexit, along with the personal view of the author on what Italy might decide. And at last where could the Eurozone crisis lead Italy to.

บทนำ

ปรากฏการณ์ Brexit นับเป็นเหตุการณ์ที่สั่นสะเทือนวงการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก เมื่อสหราชอาณาจักรตัดสินใจออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปหลังมีการลงประชามติ เหตุการณ์นี้ได้สร้างความสั่นคลอนและความท้าทายต่อสำนักความคิดทฤษฎีต่าง ๆ โดยเฉพาะแนวคิดที่เป็นที่นิยมในยุโรปนับตั้งแต่หลังจากยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาอย่างทฤษฎีเสรีนิยมเชิงสถาบัน (Neo-Liberalism) ที่เชื่อในเรื่องของความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐในสภาวะอนาธิปไตย ที่เคยใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในสภาวะอนาธิปไตย และเป็นบ่อเกิดขององค์การระหว่างประเทศที่ดูเหมือนจะประสบความสำเร็จอย่างสหภาพยุโรป หากเราลองสังเกตเหตุการณ์ระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา อาจสังเกตได้ว่าการเมืองระหว่างประเทศนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก จากเดิมนั้นแทบทุกประเทศให้ความสำคัญกับความร่วมมือและยึดทฤษฎีเสรีนิยมเป็นทฤษฎีหลักในการดำเนินความสัมพันธ์ต่าง ๆ แต่ในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา นั้น จะเห็นได้ว่าแกนการเมืองระหว่างประเทศนั้นเอียงไปทางขวามากขึ้น คือผู้นำรัฐและประชาชนหันมาให้ความสำคัญกับรัฐของตนมากขึ้นในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ กล่าวคือมีความชาตินิยมมากขึ้น มองผลประโยชน์ที่ตนจะได้ (absolute gain) มากกว่าที่จะเลือกมองผลประโยชน์ร่วมกันในเชิงเปรียบเทียบ (relative gain) หากพูดในเชิงทฤษฎีอาจกล่าวได้ว่ารัฐหันมายึดหลักทฤษฎีสัจนิยม (Realism) ที่มองว่ารัฐควรยึดผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลักเพื่อความอยู่รอดของรัฐมากกว่าแต่ก่อน โดยเราอาจเห็นได้ชัดจากการที่สหราชอาณาจักรเลือกที่จะออกจากสหภาพยุโรป โดยส่วนหนึ่งเป็นเพราะประชาชนในรัฐเลือกที่จะมองผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) มาก่อน อันนำมาสู่ผลการลงประชามติดังที่เห็น และการที่ผู้นำรัฐในประเทศที่เป็นประชาธิปไตยที่ได้รับเลือกในปัจจุบันนั้นมีความเป็นชาตินิยมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรัสเซีย

ฟิลิปปินส์ และล่าสุดเห็นจะเป็นการเลือกผู้นำที่มีแนวคิดเอียงขวาหรือชาตินิยมอย่าง โดนัลด์ ทรัมป์ เป็นประธานาธิบดีคนใหม่ของประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างมากต่อระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองระหว่างประเทศในปี 2017 นี้

นอกเหนือไปจากปัญหาการเมืองโลกที่กำลังเอียงไปทางขวามากขึ้นนั้น ปรากฏการณ์ Brexit ถือเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อน เพราะสหราชอาณาจักรมักเป็นคู่ค้าอำนาจกับฝรั่งเศสในการเมืองของสหภาพยุโรปโดยเสมอมา จนหลายต่อหลายคนมีแนวคิดที่ว่าสหภาพยุโรปนั้นมีระบอบการเมืองการบริหารภายในแบบ Closed core group¹ อย่างไรก็ตามเมื่อสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นตัวแสดงสำคัญหนึ่งในสหภาพยุโรปได้ตัดสินใจถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกแล้ว ปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของสหภาพยุโรปและการบูรณาการทางการเมือง เหตุใดกลุ่มประเทศสมาชิกที่ดูเหมือนจะสมัครสมานสามัคคีกันจึงทอดทิ้งและแตกคอกันได้อย่างง่ายดายเช่นนี้ หนึ่งในสาเหตุที่ทำให้รัฐสมาชิกเกิดความขัดแย้งกันอาจเป็นเรื่องด้านเศรษฐกิจและการเงิน ดังเป็นที่ทราบกันดีว่าสหภาพยุโรปนั้นกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตหนี้สาธารณะยุโรป (Eurozone Crisis) ที่ก่อตัวขึ้นในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ PIIGS อันได้แก่ โปรตุเกส ไอร์แลนด์ อิตาลี กรีซ และสเปน ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่กำลังเผชิญกับภาวะหนี้สินภาครัฐอย่างรุนแรง นับจากการก่อตั้งยูโรโซน (Eurozone) ปัญหาหนี้สินภาครัฐของกลุ่มประเทศเหล่านี้ได้เพิ่มภาระให้กับสหภาพยุโรปอย่างมาก ในความพยายามเพื่อพยายามไม่ให้อาณาเขตเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของยุโรป² ซึ่งนี้อาจเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้อังกฤษนั้นตัดสินใจ

1 Lars Colchen "Scenarios for EU external relations and collective identity." Lecture, Chulalongkorn University, Bangkok, September 9, 2016.

2 Kunnamas, Natthanon "Italy, Spain, Portugal and Greece Foreign Policy." Lecture, Chulalongkorn University, Bangkok, April 6, 2016.

ใจออกจากสหภาพยุโรป และการตัดสินใจออกจากสหภาพยุโรปของ
อังกฤษในครั้งนี้อาจเป็นชนวนเหตุให้หลาย ๆ ประเทศรู้สึกกังวลและ
ขาดความมั่นใจในสหภาพยุโรป กลุ่มกระแสชาตินิยมได้ปลุกกระตมให้
กลุ่มเอียงขวาในประเทศต่าง ๆ ลุกฮือขึ้นมาเรียกร้องให้รัฐบาลประเทศ
ตนเองจัดการลงประชามติเพื่อจะออกจากสหภาพยุโรปบ้าง หนึ่งใน
ประเทศที่ประสบปัญหาวิกฤตหนี้สาธารณะเป็นอย่างมาก และเริ่ม
กลับมาเป็นที่จับตามองของนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกครั้ง
คือประเทศอิตาลี ซึ่งกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตหนี้และความรุนแรงของ
แนวคิดแบบชาตินิยมที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงที่ผ่านมาที่อิตาลีเพิ่ง
มีการทำประชามติแก้ไขรัฐธรรมนูญและพบว่ารัฐบาลอิตาลีล้มเหลวใน
การกระตุ้นให้ประชาชนสนับสนุนจุดยืนของตน

ในบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นทั้งหมด 6
ส่วนดังต่อไปนี้ 1. ข้อมูลโดยทั่วไปของประเทศอิตาลีและการตัดสินใจ
เข้าร่วมสหภาพยุโรปในฐานะสมาชิกผู้ก่อตั้ง 2. สหภาพยุโรปในภาวะ
วิกฤต โดยในส่วนนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงความรู้เสถียรภาพของสหภาพ
ยุโรปและการบูรณาการอันอาจเป็นสาเหตุให้ประเทศสมาชิกตัดสินใจ
ถอนตัวออกจากการดำรงสมาชิกภาพ 3. กระแสชาตินิยมในเมือง
โลกและกระบวนทัศน์สังคมนิยมในยุคปัจจุบัน ที่อาจส่งผลต่ออิตาลีใน
การออกจากสหภาพยุโรป 4. ปัญหาภายในและปัญหาวิกฤตหนี้ของ
ประเทศอิตาลี ที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจออกจากสหภาพยุโรปและยุโรป
โซน 5. บทวิเคราะห์ความเป็นไปได้ที่อิตาลีจะออกจากสหภาพยุโรป
และสุดท้ายคือบทสรุป

1) ข้อมูลโดยทั่วไปของประเทศอิตาลีและการตัดสินใจเข้าร่วมสหภาพยุโรปในฐานะสมาชิกผู้ก่อตั้ง

ภูมิหลังประเทศอิตาลี

ประเทศอิตาลีนั้นรวมเป็นชาติเอกราชในปี 1861 เมื่อเกาะซิซิลีและซาร์ดิเนียถูกผนวกเข้าเป็นประเทศเดียวกันกับอิตาลีภายใต้การนำของกษัตริย์วิกเตอร์ มานูเอล ที่ 2 ต่อมาในช่วงต้นของปี 1920 จึงได้เกิดรัฐบาลรัฐสภาขึ้น เมื่อเบนิโต มุสโสลินี สถาปนาการปกครองระบอบฟาสซิสต์ขึ้น ความสัมพันธ์ของเขากับผู้นำนาซีของเยอรมนีก็นำอิตาลีเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 และหลังจากพ่ายแพ้ในสงคราม สาธารณรัฐประชาธิปไตยได้เกิดขึ้นทดแทนระบอบกษัตริย์ในปี 1946 ซึ่งก่อให้เกิดการฟื้นตัวของเศรษฐกิจตามมา³ อิตาลีเข้าร่วมเป็นสมาชิกกฎบัตรขององค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NATO) ในปี 1949⁴ และเข้าร่วมก่อตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กในปี 1958⁵ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นสหภาพยุโรปดังในปัจจุบัน นอกจากนี้อิตาลียังเป็นประเทศแนวหน้าในการบูรณาการการเมืองและเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปโดยการเข้าร่วมการใช้เงินยูโร (Eurozone) ในปี 1999 อีกด้วย ในส่วนปัญหาที่ต่อเนื่องของอิตาลีนั้นได้แก่ ปัญหาการชะลอตัวทางด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราการว่างงานของเยาวชนและสตรีที่สูง ปัญหาอาชญากรรม การ

3 “World Factbook: Europe:: Italy,” Central Intelligence Agency, accessed December 20, 2016, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/it.html>.

4 “The SIPRI Military Expenditure Database”. Milexdata.sipri.org. Archived from the original on 28 March 2010. Retrieved 22 August 2010.

5 “Italy,” European Union, accessed December 20, 2016, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/italy_en.

ทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่าง
ภูมิภาคทางใต้และความเจริญในทางเหนือของประเทศ⁶

การเมือง

อิตาลีเป็นหนึ่งในประเทศที่มีปัญหาทางด้านการเมืองค่อนข้าง
สูง การเมืองของอิตาลีนั้นค่อนข้างไร้เสถียรภาพเนื่องด้วยความด้อย
ศักยภาพของรัฐบาล นับตั้งแต่ที่อิตาลีเริ่มมีการปกครองแบบสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตย รัฐบาลอิตาลีนั้นมักดำรงตำแหน่งเพียงระยะเวลา
สั้น ๆ เพราะในมักจะมีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านการเงิน
ของรัฐ ปัญหาเรื่องค่าเงินยูโร ปัญหาเรื่องมาเฟีย ปัญหาเรื่องการ
ก่อการร้าย และเมื่อประชาชนอิตาลีไม่พอใจรัฐบาลก็มักจะเกิดการ
ประท้วงและทำให้ต้องยุบสภาอยู่บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตามแม้ว่าอิตาลีจะ
เป็นหนึ่งในสมาชิกของสหภาพยุโรป แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนอิตาลี
ทุกคนนั้นจะเห็นพ้องต้องกันกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของสหภาพ
ยุโรป โดยในประเทศอิตาลีเองก็มีกลุ่มการเมืองที่ต่อต้านบางแนวคิด
ของสหภาพยุโรป โดยมักจะออกมาประท้วงรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ ซึ่ง
อาจเป็นการขัดขวางการบูรณาการของอิตาลีและสหภาพยุโรป เช่น
การต่อต้านการใช้สกุลเงินยูโร การต่อต้านการรับผู้ลี้ภัย เป็นต้น

เศรษฐกิจ

อิตาลีมีเศรษฐกิจที่หลากหลายซึ่งจะแบ่งออกเป็นเขต
อุตสาหกรรมที่พัฒนาแล้วในทางตอนเหนือของประเทศ ซึ่งนำโดย
ของกลุ่มบริษัทเอกชน ส่วนทางตอนใต้มีความพัฒนาที่น้อยกว่าและ

6 “World Factbook: Europe:: Italy,” Central Intelligence Agency, accessed
December 20, 2016, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/it.html>.

ต้องรับเงินช่วยเหลือจำนวนมากทางด้านเกษตรกรรม เพราะเป็นที่ที่มีอัตราการจ้างงานต่ำ เศรษฐกิจของอิตาลีนั้นถูกขับเคลื่อนโดยกลุ่มผู้ผลิตสินค้าคุณภาพสูง โดยผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยส่วนมากแล้วเป็นกิจการครอบครัว นอกจากนี้อิตาลียังมีธุรกิจผิดกฎหมายที่คิดเป็นร้อยละ 17 ของ GDP โดยกิจกรรมเหล่านี้จะพบมากที่สุดในส่วนของภาคเกษตรกรรม การก่อสร้าง และการบริการ⁷

อิตาลีเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสามในยุโรปโซน แต่กลับมีหนี้สาธารณะที่สูงและมีอุปสรรคทางโครงสร้างต่อการขยายตัวด้านเศรษฐกิจ ทำให้อิตาลีมีโอกาสถูกตรวจสอบจากตลาดการเงินได้ หนี้สาธารณะของอิตาลีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2007 คิดเป็น 135% ของ GDP ในปี 2015 แม้ความกังวลของนักลงทุนต่ออิตาลีจะลดลงและสถานการณ์วิกฤตหนี้สาธารณะในยุโรปที่ได้รับการบรรเทาในปี 2013 ได้ช่วยลดดอกเบี้ยหนี้ภาครัฐของอิตาลีลง อย่างไรก็ตามรัฐบาลยังคงต้องเผชิญแรงกดดันจากนักลงทุนและคู่ค้าที่เร่งให้แก้ไขอุปสรรคที่เป็นปัญหาในการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนถาวรให้กับอิตาลี เช่นปัญหาด้านความไร้ประสิทธิภาพของแรงงานและการหลีกเลี่ยงภาษี ในปี 2014 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของอิตาลียังคงทรุดตัว โดยอัตราการว่างงานโดยรวมนั้นเพิ่มขึ้นมากถึง 12.7% และอัตราการว่างงานของเยาวชนมีมากถึง 40% แต่อิตาลีก็เริ่มฟื้นตัวในปี 2015 ที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นเล็กน้อยและอัตราการว่างงานที่ลดลง⁸

7 Ibid.

8 Ibid.

การตัดสินใจเข้าร่วมสหภาพยุโรปของอิตาลีในฐานะสมาชิก ผู้ก่อตั้ง

อิตาลีนับเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้งสหภาพยุโรป เมื่อมีการเริ่มประกาศแผนการชูแมน อิตาลีในเวลานั้นมีภาคเกษตรกรรมเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจ มีอัตราการว่างงานสูง และยังไม่ได้รับความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ อันส่งผลให้เกิดความไร้เสถียรภาพทางการเมือง ดังนั้นอิตาลีจึงเล็งเห็นว่าการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมถ่านหินและเหล็ก (ECSC) จะเป็นโอกาสที่ดีในการสร้างความน่าเชื่อถือในระดับระหว่างประเทศพร้อมกับรักษาเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ หลังจากที่เพิ่งเปลี่ยนผ่านมาสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย⁹ นอกจากนี้ยังมองว่าเป็นการดีที่อิตาลีจะสามารถรักษาและกอบโกยผลประโยชน์ของชาติได้จากการเข้าร่วมประชาคมดังกล่าว นอกเหนือจากนี้การเข้าร่วมประชาคมถ่านหินและเหล็กซึ่งต่อมาได้กลายเป็นคณะมนตรียุโรป (European Council) นั้น ยังเป็นการสร้างความมั่นคงทางสันติภาพภายในภูมิภาคยุโรปเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสงครามอีกด้วย

2) สหภาพยุโรปในภาวะวิกฤต

ปรากฏการณ์การชะงักงันของโครงการต่าง ๆ ของยุโรป และการทำงานว่าสหภาพยุโรปกำลังเสื่อมคลาย เป็นสองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาตลอดในประวัติศาสตร์ของการบูรณาการยุโรปตั้งแต่ยุค European Economic Council (EEC), European Council (EC), และสหภาพยุโรป (European Union) ความล้มเหลวของสหภาพยุโรปในบางกรณีนั้นเป็นเพียงแค่เรื่องของเวลา ความหลากหลายภายในสหภาพยุโรป ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี ภาษาและวัฒนธรรม ทำให้สหภาพยุโรป

9 Kunnamas, Natthanan “Italy, Spain, Portugal and Greece Foreign Policy.” Lecture, Chulalongkorn University, Bangkok, April 6, 2016.

ขาดขีดความสามารถในการสร้างเอกภาพ ความรักดีทางการเมือง และ
ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในเวทีโลกได้อย่างที่รัฐชาติเป็น อย่างไรก็ตาม
ก็ตามมืออยู่สองประเด็นที่ถูกมองว่าเป็นปัญหาในช่วงต้นศตวรรษที่ 21
ประเด็นแรกคือการขยายตัวของสหภาพยุโรปและผลกระทบต่าง ๆ
ส่วนประเด็นที่สองคือปัญหาด้านเศรษฐกิจ¹⁰

ส่วนสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในกระบวนการสร้างบูรณภาพ
ในยุคแรกเริ่มของสหภาพยุโรปคือการที่เหล่ารัฐก่อตั้งทั้ง 6 ต่างมีปัจจัย
ทางประวัติศาสตร์ การเมืองและเศรษฐกิจซึ่งผูกพันกันไว้ด้วยกัน มี
ความต้องการที่จะสร้างสันติภาพและเสถียรภาพระหว่างฝรั่งเศสและ
เยอรมนี รวมถึงความปรารถนาของรัฐเล็กที่จะได้รับผลประโยชน์จาก
การสานสัมพันธ์ใหม่ระหว่างฝรั่งเศสและเยอรมนีอีกครั้งหนึ่ง ทว่า
การขยายตัวของสหภาพยุโรปได้เปลี่ยนแปลงแผนและโครงการของ
ยุโรปในแต่ละระดับ บางครั้งโครงการเหล่านี้ก็กระทำการผ่านความ
ร่วมมือของรัฐที่ยึดมั่นในข้อผูกพันของสหภาพยุโรปไม่มากนัก (เช่น
สหราชอาณาจักรและเดนมาร์ก) บางครั้งก็เป็นการใช้ความร่วมมือ
ของบรรดารัฐทางตอนใต้ที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจต่ำกว่า (เช่น
สเปน โปรตุเกส กรีซ) กระนั้นในสายตาของผู้สังเกตการณ์ก็ยังไม่มีการ
ขยายตัวใดที่ยิ่งใหญ่และมีนัยสำคัญเทียบกับการขยายไปทางตะวันออก
ในช่วงปี 2003-14 การขยายตัวนี้เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสหภาพ
ยุโรปว่าสามารถสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมือง
ในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกได้ อีกทั้งยังเป็นสัญญาณแห่งชัยชนะ
ของเสรีนิยมประชาธิปไตยที่มีเหนือยุโรปอย่างกว้างขวาง¹¹

แต่เหตุการณ์นี้ก็ก่อให้เกิดปัญหาบางประการ อย่างการปะทะ
กันระหว่างกระแสภายในสหภาพยุโรปที่นิยมความเป็นหนึ่งเดียวและ
กลุ่มที่นิยมให้ความหลากหลาย ซึ่งในขณะนี้ดูมาอยู่กึ่งที่นิยม

10 Andrew Heywood, *Global Politics* (Hampshire: PALGRAVE MACMILLAN, 2014), 508-511.

11 Ibid.

ความหลากหลาย แต่หากสหภาพยุโรปไม่สามารถจัดการข้อตกลงต่าง ๆ ผ่านบรรดารัฐใหญ่ ๆ หรือรัฐที่มีศักยภาพสูงซึ่งมีจำนวนน้อย กระบวนการตัดสินใจและความเป็นกลุ่มก้อนในสหภาพยุโรปอาจหมดไป เนื่องจากสหภาพยุโรปจะขาดผู้นำ ซึ่งอาจเป็นเรื่องดีในการทำให้รัฐในยุโรปมีความเท่าเทียมและมีอำนาจเสมอกันในประชาคมยุโรป แต่จะทำให้เกิดภาวะที่รัฐเล็กตกลงกันไม่ได้ หรือทุกรัฐอาจตกลงกันไม่ได้เลย เพราะต่างอ้างถึงผลประโยชน์ของตนหรือกลุ่มของตนก่อน ขอบเขตของผลประโยชน์นั้นกว้างขึ้นและต้องเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายจึงจะเกิดฉันทามติได้ หนทางที่จะทำให้สหภาพยุโรปยังดำเนินต่อไปได้นั้น จะไม่ใช่ในลักษณะสหภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจแบบเดิม “แต่จะเป็นแบบ ‘multi-speed’ กล่าวคือเป็นการบูรณาการกันระหว่างรัฐที่มีขีดความสามารถใกล้เคียงกันเท่านั้น เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ เยอรมนีเป็นกลุ่มหนึ่ง กรีซ โปรตุเกส สเปน เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง หรืออาจเป็นในลักษณะแบ่งยุโรปให้มีสองหรือสามระดับ”¹²

ความท้าทายประการที่สองที่สหภาพยุโรปกำลังเผชิญคือด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช่ด้านการเมือง แม้ว่าสหภาพยุโรปจะประสบความสำเร็จในการสร้างบูรณาการด้านเศรษฐกิจมากกว่าการเมืองก็ตาม แต่ก็มีความกังวลใจให้เชื่อว่าความสำเร็จที่ต่อเนื่องยาวนานด้านเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปจะเริ่มเสื่อมถอยลง ดังที่ส่วนแบ่งการค้าและการผลิตของสหภาพยุโรปกำลังถดถอย อันเป็นกระแสที่เกิดจากรัฐสมาชิกตัดสินใจดูแลและให้สวัสดิการสังคมท่ามกลางแรงกดดันของการแข่งขันในระดับโลกที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้รัฐเหล่านั้นไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ปัญหาเรื้อรังนี้ก่อตัวขึ้นในวิกฤตการณ์ทางการเงินปี 2007-09 ซึ่งส่งผลกับเศรษฐกิจของยุโรปมากกว่าวิกฤตการณ์ครั้งก่อน ๆ นอกจากนี้การเติบโตทางเศรษฐกิจของจีน อินเดียและบราซิล กอปรกับการถดถอยของเศรษฐกิจโลก สองอย่างนี้ทำให้รัฐในยุโรปโชน

12 Ibid.

นั่นคือกรีซ สเปน โปรตุเกส ไอร์แลนด์และอิตาลีในบางส่วน เป็นหนี้มหาศาล รวมถึงรัฐนอกยุโรปโซนอย่างสหราชอาณาจักรด้วย วิกฤตการณ์หนี้เหล่านี้ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ธนาคารในเวลาต่อมา และทำให้สหภาพยุโรป กองทุนเงินตราระหว่างประเทศและธนาคารกลางยุโรปต้องอัดฉีดเงินช่วยเหลือให้กรีซ ไอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปนและไซปรัส¹³

วิกฤตการณ์ยูโรโซนสร้างความวิตกและผลกระทบอย่างมาก แต่ก็ได้ชี้ให้เห็นถึงระเบียบข้อบังคับที่ไม่เข้มงวดในกลุ่มประเทศยูโรโซนด้วย อันเป็นปัจจัยทำให้กลุ่มประเทศที่มีขีดความสามารถทางเศรษฐกิจต่ำไม่ก้าวหน้า และยังเป็นเกราะป้องกันให้รัฐในทางตอนใต้ใช้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเพื่อให้ภาคอสังหาริมทรัพย์เติบโต (แต่เป็นลักษณะฟองสบู่) โดยไม่มีการปฏิรูปเศรษฐกิจอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นปัญหาที่ไม่ได้เกิดแค่กับรัฐในยูโรโซนเท่านั้น เช่น ความมีวินัยทางการคลัง การลดการใช้จ่ายของรัฐ โดยการลดสวัสดิการและลดขนาดส่วนราชการลง หมายความว่าหากสกุลเงินนี้จะยังดำรงอยู่ได้ การตัดสินใจในนโยบายทางการเงินต้องรวมศูนย์มากขึ้น ซึ่งจะทำให้กลายเป็นสภาพการคลัง ในขณะเดียวกัน ในห้วงเวลาของภาวะหนี้และการรัดเข็มขัด ความขัดแย้งในสังคมและความวุ่นวายทางการเมืองจึงกลายเป็นเรื่องปกติ ผลกระทบของวิกฤตยูโรโซนยังเกิดกับเยอรมนีด้วย เยอรมนีเป็นประเทศที่มีทั้งเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดและเป็นผู้ยึดมั่นในการบูรณาการมากที่สุดในยุโรป เนื่องจากเยอรมนีนับผลประโยชน์ของสหภาพยุโรปและของรัฐเป็นเรื่องเดียวกัน กระนั้นการช่วยเหลือกรีซและรัฐอื่น ๆ ทำให้เกิดข้อกังขามากมายเกี่ยวกับภาระที่มีต่อยูโรโซน และข้อผูกพันกับระบบสกุลเงินเดียว ในเวลาเดียวกัน ภาวะวิกฤตทำให้เยอรมนีซึ่งมีขนาดของเศรษฐกิจที่ใหญ่ อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะจัดการและแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด¹⁴

13 Ibid.

14 Ibid.

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จึงเลียงไม่ได้ที่จะกล่าวถึงค่าเงินยูโรว่าค่าเงินยูโรนั้นมีความแข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพมากเพียงใด อย่างที่ทราบกัน ค่าเงินยูโรเป็นเงินทุนสำรองขนาดใหญ่เป็นอันดับสองรองลงมาจากดอลลาร์สหรัฐฯ และในปี 2009 ค่าเงินยูโรมีการหมุนเวียนของเหรียญและธนบัตรมากกว่าค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เสียอีก การหันมาใช้สกุลเงินร่วมกันนอกจากจะทำให้ประชาชนสะดวกสบายในการเทียบเคียงอัตราราคาสินค้าและบริการแล้ว ยังทำให้เกิดเสถียรภาพมากกว่าการให้แต่ละรัฐมีสกุลเงินเป็นของตัวเอง เพราะจะถูกโจมตีค่าเงินได้ยาก และรัฐไม่สามารถหาประโยชน์จากการประกาศลดค่าเงินได้¹⁵

อย่างไรก็ดี การจะใช้สกุลเงินร่วมกันนั้น เหล่ารัฐที่ใช้สกุลเงินเดียวกันต้องมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีมาตรฐานความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน สำหรับยูโรโซนแล้ว ประเทศอย่างกรีซและโปรตุเกสยังมีเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าอยู่ และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เท่ากันทั้งยูโรโซนโดยธนาคารกลางยุโรปก็ไม่สามารถแก้ปัญหาวิกฤตการณ์การเงินได้อีกประการหนึ่ง การบังคับใช้กฎของธนาคารกลางยุโรปว่ารัฐบาลจะสามารถใช้จ่ายได้มากน้อยแค่ไหนหรือการขาดดุลงบประมาณจะได้นมากที่สุดในระดับใดก็ยังไม่ชัดเจนพอ¹⁶

ดังนั้นทั้งสองปัจจัยอันได้แก่ การขยายตัวและบูรณาการของสหภาพยุโรป และปัญหาด้านเศรษฐกิจ ทำให้รัฐสมาชิกเกิดข้อกังขาในกลไกการทำงานและประสิทธิภาพของสถาบันระดับภูมิภาคนี้ และเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งส่งผลถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐแล้ว แม้ว่ารัฐจะยึดมั่นในอุดมการณ์ก่อตั้งสถาบันหรือประชาคมของตนมากแค่ไหนก็ตาม รัฐก็ยังต้องรักษาความอยู่รอดของตน (Self-preservation) จึงไม่แปลกหากการเงินของรัฐที่ผูกไว้กับ

15 Ibid.

16 Ibid.

ประชาคมซึ่งส่งสัญญาณว่าขาดความมั่นคงแล้ว จะทำให้รัฐอยากถอนตัวออกไปและละทิ้งความเป็นภูมิภาคนิยม¹⁷

3) กระแสชาตินิยมในการเมืองโลกและกระบวนการสันตินิยมในยุคปัจจุบัน ที่อาจส่งผลต่ออิตาลีในการออกจากสหภาพยุโรป

กระแสชาตินิยมกำลังขยายตัวในบรรดาชาวยุโรปและเริ่มกลายเป็นแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลมากขึ้น เมื่อเดือนมิถุนายน 2016 สหราชอาณาจักรได้ทำประชามติเรื่องการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป ซึ่งผลก็คือประชาชนต้องการให้สหราชอาณาจักรถอนตัว อีดิทนายกรัธมนตรีเดวิด คาเมรอน ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่ง โดยคณะรัฐมนตรีนำโดยนายกรัฐมนตรีเทเรซา เมย์จะรับช่วงการดำเนินการเจรจาถอนตัวต่อไป เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ผู้นำกลุ่มเคลื่อนไหวฝ่ายขวาในประเทศอื่น ๆ ในยุโรป อย่าง ฝรั่งเศส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์กและสวีเดน ออกมาเรียกร้องให้มีประชามติถอนตัวจากสหภาพยุโรปในประเทศของตนบ้าง¹⁸ เหตุการณ์การเรียกร้องให้มีการทำประชามติในการถอนตัวในประเทศต่าง ๆ ได้สร้างข้อสงสัยเพิ่มขึ้นว่า เพราะเหตุใดกระแสชาตินิยมจึงกำลังมีบทบาท ไม่ใช่แค่ในยุโรปเท่านั้นแต่กำลังมีบทบาทกับหลายภูมิภาคในโลก โดยตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดในรอบปีที่ผ่านมา ที่แสดงให้เห็นว่ากระแสเอียงขวาที่กำลังได้รับความนิยม คือการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ซึ่งแม้ว่านางฮิลลารี คลินตันจะชนะด้วยคะแนนโหวต แต่นายโดนัลด์ ทรัมป์

17 Ibid.

18 Ben Norton, "Europe's far-right parties declare victory after Brexit, call for more referendums," *Salon*, June 24, 2016, Accessed December 26, 2016, http://www.salon.com/2016/06/24/europes_far_right_parties_declare_victory_after_brexit_call_for_more_referendums/.

สามารถคว้าชัยชนะในระบบเขตการเลือกตั้ง และได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ทรมัปมีนโยบายทั้งภายในและต่างประเทศแบบขวา โดยสังเกตได้จากการหาเสียงของเขาที่มีสโลแกนว่า “America First” หรืออเมริกาต้องมาก่อน ไม่เพียงเท่านั้น ในกลุ่มประเทศอื่น ๆ อย่างเช่นในภูมิภาคเอเชียก็นับว่ารัฐบาลโดยส่วนใหญ่ที่ได้รับเลือกเข้ามามักเป็นรัฐบาลที่มีนโยบายแบบเอียงขวาด้วยกันทั้งสิ้น เช่น กรณีของฟิลิปปินส์ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น อย่างไรก็ตามสาเหตุของกระแสชาตินิยมนั้น มาจากการสั่นคลอนของความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือแม้กระทั่งความหวั่นเกรงว่าวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของชาติจะสูญหายไป¹⁹ จากการกลืนและผสมรวมทางวัฒนธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และเมื่อรู้สึกไม่มั่นคงแล้วประชาชนจึงจำเป็นต้องมองหาหนทางที่จะรักษาสິงเหล่านั้นไว้ จึงเริ่มมองหาตัวการที่ก่อให้เกิดปัญหาเหล่านั้น รวมถึงเรียกร้องให้มีการจัดการกับปัญหาอย่างแข็งกร้าวมากขึ้น

แม้ว่าอิตาลีจะไม่ได้มีปัญหาการถูกโจมตีหรือก่อการร้ายจากผู้ลี้ภัยมากก็ตาม แต่อิตาลียังมีปัญหาทางเศรษฐกิจที่แก้ไม่ตก อย่างหนี้สาธารณะที่สูงและอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ชะงักงัน ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้ฝ่ายขวาได้รับความนิยม และเพิ่มแรงสนับสนุนการเรียกร้องให้อิตาลีพิจารณาถอนตัวจากสหภาพยุโรป

การขยายตัวของกระแสชาตินิยมที่ปรากฏอยู่นั้นอาจพูดได้ว่าเป็นกระแสประชานิยมฝ่ายขวา กระแสประชานิยมนี้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ไม่ใช่แค่เพราะกลุ่มเหล่านี้นำเสนอตนเองว่าเป็นตัวแทนในการเรียกร้องผลประโยชน์ของมหาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นเพราะกลุ่มหรือพรรคที่เป็นประชานิยมจะมีความยืดหยุ่นของนโยบาย

19 Thomas Greven, “The Rise of Right-Wing Populism in Europe and the United States: A Comparative Perspective,” *Friedrich Ebert Stiftung*, May, 2016, Accessed December 26, 2016, <http://www.fesdc.org/news-list/e/the-rise-of-right-wing-populism-in-europe-and-the-united-states/>, 4-5.

และแผน มากกว่ากลุ่มหรือพรรคที่มีอุดมการณ์แน่วแน่ มีโครงการหรือนโยบายที่เป็นแบบแผนไม่เปลี่ยนแปลง และเมื่อเป็นประชานิยมฝ่ายขวา มิติที่เพิ่มเข้ามาก็คือการวางเอาอัตลักษณ์และผลประโยชน์ของส่วนรวมไว้ว่าเป็นสิ่งเดียวกัน ในขณะที่ผลประโยชน์ของ ‘คนอื่น’ ซึ่งก็คือผู้ที่มีอัตลักษณ์ต่างออกไปจากตัวเอง เช่น ชาวต่างชาติ ผู้อพยพ แรงงานต่างชาติ นั้นได้ประโยชน์จากการอนุวัติของกลุ่มรัฐบาลและผู้มีอำนาจ²⁰

อีกหนึ่งประเด็นที่เพิ่มเข้ามาคือการสื่อสารที่ชักจูงให้เกิดอารมณ์ร่วมได้ง่าย โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องในแง่การเมือง (Political Correctness) และกลุ่มประชานิยมฝ่ายขวาไม่ต้องการให้เกิดการประนีประนอม มีความต้องการที่จะใช้วิธีการแก้ปัญหาที่สุดโต่ง ซึ่งอาจไม่ได้หมายถึงการใช้กำลังแต่เป็นการดำเนินการขั้นเด็ดขาด²¹

ในอิตาลี กลุ่มขบวนการ Five Star Movement เป็นกลุ่มฝ่ายค้านรัฐบาลที่ใหญ่ที่สุดในเวลานี้ แม้จะไม่ได้ดำเนินการในลักษณะพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการก็ตาม แต่ก็ได้สร้างแรงต่อต้านนโยบายของรัฐบาลอิตาลีชุดปัจจุบันที่เอื้อต่อการมีอยู่ของสหภาพยุโรป กลุ่มดังกล่าวได้แสดงออกอย่างชัดเจนว่าไม่ต้องการให้อิตาลีอยู่ในยูโรโซน โดยไม่นานมานี้ โฆษกของกลุ่มได้ออกมาต่อต้านประชามติการแก้ไขรัฐธรรมนูญ (ซึ่งจะมีผลกับการปฏิรูปสหภาพยุโรปด้วย) ยิ่งไปกว่านั้น ผู้นำกลุ่มได้ให้คำวิจารณ์ค่าเงินยูโรไว้ว่า “เป็นตัวการที่ทำให้อิตาลีมีเศรษฐกิจที่ชะงักงัน และกล่าวว่าสหภาพยุโรปต้องเปลี่ยนแปลงระบบที่เป็นอยู่เดิมนั้นไม่ได้สนองต่อความต้องการของชาวยุโรปแต่อย่างใดเลย”²² นอกจากกลุ่ม Five Star Movement แล้วยังมีกลุ่ม

20 Ibid, 1.

21 Ibid.

22 Jon Stone, “Brexit has started the disintegration of the EU, Italy’s Europe minister says The populist Five Star Movement has taken aim at the Euro following the referendum result,” *Independent*, December 5, 2016, Accessed December 26, 2016, <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/italian-referendum-renzi-resign-brexit-eu-disintegration-a7456131.html>.

Northern League ซึ่งมีจุดยืนค้านรัฐบาลและสนับสนุนการออกจากสหภาพยุโรป อีกทั้งยังสนับสนุนกระแสชาตินิยมทั้งในยุโรปและอเมริกา โดยทางกลุ่มได้ออกมาอ้างว่าหลังจากผลประชามติของอิตาลีออกมาว่าไม่ผ่านนั้น เป็นหลักฐานว่าประชาชนชาวอิตาลีจะไม่ยอมถูกหลอกโดยบรรดากลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองอีกต่อไป²³

แม้ว่าผลประชามติของอิตาลีจะมีผลโดยตรงกับบูรณภาพของสหภาพยุโรปน้อยมาก แต่ก็มีข้อสังเกตว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้จำนวนสมาชิกวุฒิสภาลดเหลือ 100 คน และจำกัดอำนาจในสภา จะทำให้การผ่านร่างกฎหมายนั้นทำได้ง่ายขึ้นเพราะจะไม่ถูกขัดขวางจากวุฒิสภาเสียหมด ซึ่งอาจหมายถึงพรรครัฐบาลที่นำโดยนายกรัฐมนตรี Matteo Renzi ซึ่งมีจุดยืนกลางเอียงซ้ายต้องการที่จะใช้ช่องทางนี้เพื่อปฏิรูปอิตาลี และผ่านกฎหมายที่จะมีผลให้อิตาลียังคงอยู่กับสหภาพยุโรปต่อไป เมื่อผลประชามติไม่ผ่านจึงทำให้กระบวนการดังกล่าวไม่สามารถเกิดขึ้นได้ รวมถึงเมื่อผลประชามติเป็นเช่นนั้นแล้ว นาย Renzi ก็ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่ง หมายความว่าผู้นำคนใหม่ของอิตาลีอาจไม่ใช่ผู้นำที่มีจุดยืนแบบเดิม เป็นการเปิดโอกาสให้กับกลุ่มขบวนการ Five Star Movement ที่มีจุดยืนเอียงขวา ได้มีโอกาสดังรับเลือกตั้งเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลชุดถัดไป หากเป็นเช่นนั้น แนวนโยบายของอิตาลีอาจจะออกไปทางขวามากขึ้นและอาจหมายถึงในอนาคต จะมีการพิจารณาทบทวนสมาชิกภาพของอิตาลีในสหภาพยุโรป

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นได้ว่าการบูรณาการของสหภาพยุโรปนั้นเริ่มมีความถดถอยและเสื่อมคลายลง กระแสชาตินิยมในรัฐยุโรปได้เพิ่มแนวคิดแบบ Eurosceptic มากขึ้นในหมู่ประชาชน

23 Jon Henley และ Jennifer Rankin, "Italian referendum result is unhelpful for EU, but not a fatal blow," *The Guardian*, 5 ธ.ค. 2559, เข้าถึงเมื่อ 8 ม.ค. 2560, <https://www.theguardian.com/world/2016/dec/05/italian-referendum-result-eu-euro-sceptics-far-right-austria-matteo-renzi>.

สหภาพยุโรปที่เคยเป็นแบบอย่างความร่วมมือและบูรณาการระหว่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จ และเป็นต้นแบบของทฤษฎีต่างๆ เช่น Neo-Liberalism หรือ Functionalism กำลังสร้างความสั่นคลอนให้กับแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว และกำลังถูกลบล้างและอ้างอิงขึ้นโดยแนวคิดแบบสัจนิยม หรือ Realism คือการที่รัฐมักจะมีผลประโยชน์ของตนไว้ก่อนสิ่งอื่นใด และมองว่าการร่วมมือกันนั้นเกิดขึ้นได้แต่ไม่ถาวร โดยรัฐมักจะมองเพียงว่าตนนั้นได้ผลประโยชน์มากเท่าไร (มองแบบ Absolute gain) แต่กลับมองข้ามผลประโยชน์ที่จะได้ร่วมกันจากความร่วมมือ (Relative gain) ซึ่งแต่ก่อนนั้นสหภาพยุโรปมักจะเน้นย้ำความสำคัญในการมองผลประโยชน์ส่วนรวมก่อนเสมอ เห็นได้จากการที่สหภาพยุโรปนั้นมักจะให้ความสำคัญกับหลักสิทธิมนุษยชนมากเป็นพิเศษ ซึ่งหากรัฐทุกรัฐให้ความสำคัญกับหลักสิทธิมนุษยชนแล้ว สหภาพยุโรปเชื่อว่าจะช่วยลดความเห็นแก่ตัวของรัฐภายในองค์กรลงได้ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมานั้น หลายรัฐประสบปัญหาด้านผู้ลี้ภัยและผู้อพยพจำนวนมากที่ย้ายถิ่นฐานและเข้ามาขอความช่วยเหลือและการพึ่งพิงจากสหภาพยุโรป โดยอาจสังเกตได้จากในหลายๆ ประเทศในสหภาพยุโรปนั้นมีความหลากหลายทางเชื้อชาติที่เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในเยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี และประเทศอื่น ๆ ที่ติดชายแดนทวีปหรือฝั่งทะเล ปัญหาล่าสุดที่เกิดขึ้นกับรัฐในยุโรปที่มีจำนวนผู้อพยพและผู้ลี้ภัยจำนวนมากนั้นคือปัญหาอาชญากรรมและการก่อการร้าย อย่างเช่นกรณี Paris Attack ที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศส เหตุการณ์การระเบิดรถไฟใต้ดินที่ Brussel หรือเหตุการณ์จลาจลในกรุงเบอร์ลิน ด้วยเหตุนี้ทำให้ประชาชนในหลาย ๆ ประเทศในสหภาพยุโรปเกิดความหวาดกลัวและสนับสนุนแนวคิดเอียงขวามากยิ่งขึ้น

4) ปัญหาภายในและปัญหาวิกฤตหนี้สาธารณะของประเทศอิตาลี ที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจออกจากสหภาพยุโรปและยูโรโซน

ปัญหาของประเทศอิตาลีนั้น มีทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งปัญหาภายนอกนั้นได้แก่ปัญหาวิกฤตหนี้ที่รัฐกำลังเผชิญอยู่ ส่วนปัญหาภายในนั้นมักเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชากรอิตาลี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาภายในที่รัฐบาลกำลังหาทางแก้ไขและเผชิญอยู่ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

ปัญหาภายในประเทศ

1. ปัญหาของเมืองที่ได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหว อิตาลีเป็นประเทศที่เกิดแผ่นดินไหวบ่อยครั้งในบางภูมิภาค และปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาคือประชาชนนั้นต้องการได้รับการดูแลด้านที่อยู่อาศัย เพราะในปัจจุบันอิตาลีต้องเผชิญกับสภาพอากาศที่รุนแรงซึ่งขัดขวางการใช้ชีวิตของประชากรในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความหนาแน่น นอกจากนี้รัฐบาลยังพยายามที่จะเริ่มให้มีการสร้างงานหรือกิจกรรมเชิงพาณิชย์และงานฝีมือในพื้นที่เสี่ยงประสพภัย เพื่อให้เป็นแนวทางในการเลี้ยงชีพอย่างยั่งยืน เพราะเมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว ก็มักจะส่งผลกระทบต่อการประกอบวิชาชีพของประชาชน²⁴

2. จำนวนผู้อพยพที่มากขึ้น อิตาลีเป็นประเทศที่อยู่ทางตอนใต้ของสหภาพยุโรปและมีลักษณะเป็นคาบสมุทรที่ยื่นออกไปในทะเล นอกจากนี้ยังมีเกาะขนาดใหญ่ อยู่อีกถึงสองเกาะ ผู้อพยพและผู้ลี้ภัย

24 Delogu, Salvatore “Problema della politica italiana.” Lecture, Nuoro, January 4, 2017.

ส่วนมากจึงมักจะอพยพเข้ามายังชายฝั่งของอิตาลี แม้ว่าพื้นที่นี้จะมีอากาศหนาวเย็นในช่วงฤดูหนาว ผู้ลี้ภัยส่วนมากนั้นมาจากทั้งซีเรีย ตุรกี แอฟริกาและอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้อิตาลีจึงมีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นที่จะเกิดภัยก่อการร้ายจากผู้อพยพที่ลี้ภัยเข้ามา อย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในตุรกี²⁵ การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้อพยพไม่เพียงแต่สร้างปัญหาให้กับรัฐบาลที่ชาวอิตาลีต้องแบ่งเงินภาษีของพวกเขามาดูแลและจัดการกับคนเหล่านี้ แต่การเพิ่มขึ้นของผู้อพยพอาจทำให้อัตราการว่างงานของประชาชนในอิตาลีเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากผู้อพยพยินดีที่จะรับค่าจ้างในอัตราที่ต่ำกว่า

3. ปัญหาการก่อการร้าย ความเลวร้ายของเหตุการณ์การก่อการร้ายระหว่างประเทศจากกลุ่มอิสลามหัวรุนแรงก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคง การรักษาความปลอดภัยและการเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปีที่ผ่านมา ในกรุงเบอร์ลินซึ่งเป็นหนึ่งในเมืองที่ปลอดภัยที่สุดในยุโรป²⁶ ได้สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาคมระหว่างประเทศรวมถึงอิตาลีด้วย ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงต้องตื่นตัวและระวังตัวจากภัยคุกคามของการก่อการร้ายอยู่ตลอดเวลา

4. ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อประชากรในประเทศ ทั้งนี้เพราะประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากมาตรการลดรายจ่ายของรัฐเพื่อชดเชยนี้ โดยการเพิ่มระยะเวลาการทำงานและความไม่แน่นอนของการจ้างงาน อิตาลีจำเป็นต้องยืดเวลาการเกษียณอายุของประชาชนออกไป ในขณะที่อัตราการจ้างงานยังต่ำลง อัตราการว่างงานในหมู่เยาวชนเพิ่มสูงขึ้น คนหนุ่มสาวต้องเข้าสู่โลกของความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งเป็นเรื่องของความยากลำบากในระบบการเงิน²⁷

25 Ibid.

26 Ibid.

27 Ibid.

5. ปัญหาการปิดตัวและการล้มละลายของธนาคารในอิตาลี
เนื่องมาจากข้อผูกพันทางเศรษฐกิจในระดับสูงของรัฐที่พยายามจะ
ช่วยเหลือระบบธนาคารจากการบริหารงานที่ผิดพลาด ซึ่งโดยส่วนใหญ่
แล้วมักเป็นธนาคารหลัก ๆ ของรัฐ โดยทั่วไปสาเหตุที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
อย่างจริงจังเกี่ยวกับความผิดพลาดทางการเงินนี้เกิดจาก การบริหารที่
ไม่มีประสิทธิภาพของธนาคาร ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การขาดการ
ปกป้องนักลงทุน ความล้มเหลวในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานของอิตาลี
ในการอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพต่อบริษัทและผู้ถือหุ้น²⁸

6. ความพยายามที่จะให้เงินกับเยาวชนส่วนมาก โดยการแก้ไข
กฎหมาย เพิ่มเติมนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อการจ้างงานในเยาวชน แก้
ปัญหาความยากลำบากในการหางานของเยาวชนในตลาดแรงงาน และ
หลังจากที่มีการปฏิรูปตลาดแรงงานซึ่งได้ป้องกันการยืดอายุการทำงาน
ได้ทำให้เกิดการจ้างงานใหม่ที่เพิ่มขึ้นในหมู่เยาวชนอีกด้วย²⁹

7. จำนวนหนี้สาธารณะที่สูงของอิตาลี ปัญหาดังกล่าวเป็น
ปัญหาที่น่าสนใจในแต่ละปี โดยในทุก ๆ ปี หนึ่งในสามของรายได้ของ
ประเทศจะต้องถูกนำไปชดใช้หนี้สาธารณะ แต่ถึงแม้จะมีนโยบาย
ที่เข้มงวด หนี้ของอิตาลีก็ยังไม่ทำที่ว่าจะลดลง อีกทั้งยังมีความยาก
ลำบากในการฟื้นตัวของเศรษฐกิจเนื่องจากขาดการลงทุนในธุรกิจจาก
นักลงทุน สกุลเงินยูโรถึงแม้จะถูกมองว่าเป็นค่าเงินที่มั่นคงแต่ก็ยังขาด
ความยืดหยุ่นในตัวค่าเงินหากเทียบกับเงินดอลลาร์หรือสกุลเงินเอเชีย
(โดยเฉพาะในจีนและญี่ปุ่น) ซึ่งความไม่ยืดหยุ่นของสกุลเงินนี้เอง จะก่อ
ให้เกิดความยากลำบากต่ออิตาลีที่พยายามจะฟื้นฟูเศรษฐกิจในประเทศ
และการฟื้นฟูหรือสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศ โดย
ในปัจจุบันอิตาลีกำลังประสบปัญหาด้านการย้ายฐานการผลิตของ
ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ³⁰

28 Ibid.

29 Ibid.

30 Ibid.

ปัญหาวิกฤตหนี้สาธารณะ

หลังจากวิกฤตการเงินปี 2008 ผ่านพ้นไป โลกยังต้องเผชิญหน้ากับวิกฤตหนี้สาธารณะในยุโรปซึ่งได้ขยายวงกว้างไปยังกลุ่มประเทศ PIIGS ซึ่งปัญหาการเงินดังกล่าวเกิดจากความไม่สมบูรณ์ของระบบเงินตราสกุลยูโรที่จัดตั้งขึ้นภายใต้โครงสร้างพื้นฐานและศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกในกลุ่มยูโรโซนซึ่งไม่เท่าเทียมกัน รวมถึงวินัยทางการคลังของประเทศสมาชิกที่มีความแตกต่างกันมาก แต่กลับต้องใช้นโยบายการเงินเดียวกัน (Monetary Union) ซึ่งการกระทำดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก โดยวิกฤตหนี้สาธารณะของอิตาลีนั้นมีจุดเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี 2007 ที่ประเทศเริ่มเป็นหนี้เพิ่มมากขึ้น ปัญหาภายในประเทศอย่างการทุจริตคอร์รัปชัน ความไร้เสถียรภาพทางการเมือง และความไร้ประสิทธิภาพของรัฐบาลทำให้หนี้สาธารณะของอิตาลีพอกพูนและกลายเป็นปัญหาเรื้อรัง อิตาลีได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากทั้งธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ในการช่วยเหลือทางการเงิน โดยธนาคารกลางยุโรปนั้นได้ช่วยอิตาลีชดเชยหนี้ที่เกิดขึ้น แต่อิตาลีต้องใช้มาตรการรัดเข็มขัด ซึ่งต่อมากลับทำให้สถานการณ์ของอิตาลีแย่ลง อิตาลีประสบปัญหาด้านการลงทุนจากต่างชาติที่ลดต่ำลง การย้ายฐานการผลิต การออกนโยบายยืดอายุการทำงานของอิตาลี ส่งผลให้เกิดอัตราการว่างงานเป็นจำนวนมาก โดยแม้ว่าอิตาลีมีเศรษฐกิจขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ในยุโรป แต่ก็มีหนี้สาธารณะสูงถึง 132% ของ GDP โดยมีหนี้สูงเป็นอันดับสองรองจากกรีซ และมีการคาดการณ์ว่าหนี้ของอิตาลีจะยังเพิ่มสูงขึ้นอีกในปีต่อ ๆ ไป อิตาลีจึง

เป็นที่จับตามองว่าจะสามารถแก้ปัญหาและหาวิธีชำระหนี้สาธารณะที่
สูงนี้ได้อย่างไร^{31 32 33}

ความกังวลที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ มักเป็นประเด็นที่กลุ่ม
นโยบาย “ประชานิยม” ให้ความสนใจและมีผลต่อการกำหนดแนว
นโยบาย เช่น การปฏิเสธการรับผู้อพยพ ในบางครั้งถึงกับมีการประท้วง
ที่แสดงให้เห็นถึงความกลัวชาวต่างชาติ (Xenophobia) และกระแส
Brexit ที่สหราชอาณาจักรตัดสินใจออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพ
ยุโรปนั้น ก็ก่อให้เกิดข้อเสนอของขบวนการบางกลุ่มอย่าง Five Star
Movement และ Northern League เกี่ยวกับการทำประชามติให้
อิตาลีหันกลับมาใช้สกุลเงินรีล่า ซึ่งเป็นเงินสกุลเดิมของอิตาลี และออก
จากการควบคุมของธนาคารกลางยุโรป (Central European Bank)
กล่าวคือให้อิตาลีออกจากยูโรโซนนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องด้วยการมีสกุลเงิน
เป็นของตัวเองนั้น จะทำให้ค่าเงินมีความยืดหยุ่นกว่าการใช้เงินยูโรซึ่งมี
ความยืดหยุ่นต่ำ และคนกลุ่มนี้ยังมองว่าธนาคารกลางยุโรปมักจะออก
นโยบายที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับประเทศเยอรมนี และยังสร้างความ
เสียหายให้กับประเทศที่เป็นหนี้มากที่สุดอย่างอิตาลีและกรีซ

อย่างไรก็ตามยังมีมุมมองกว้างที่มองว่า อิตาลียังคงจะต้องอยู่
ในความเสียหายทางเศรษฐกิจของกลุ่มยูโรโซน และอาจต้องสูญเสีย
อำนาจอธิปไตยสำหรับความยากลำบากในการต่อสู้กับปรากฏการณ์
การย้ายฐานการผลิตของบริษัท ที่หันไปลงทุนในแถบเอเชียอย่างจีน

31 “World Factbook: Europe:: Italy,” Central Intelligence Agency, accessed
December 20, 2016, [https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/
geos/it.html](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/it.html).

32 “ผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจยุโรปที่มีต่อเศรษฐกิจอิตาลี,” กรมส่งเสริมการค้า
ระหว่างประเทศ, เข้าถึงเมื่อ 2 มกราคม 2560, [http://www.ditp.go.th/contents_
attach/69246/55001892.pdf](http://www.ditp.go.th/contents_attach/69246/55001892.pdf), 1.

33 “วิกฤตหนี้ยุโรป: ความเป็นมา สถานการณ์และแนวโน้ม ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ
ไทย,” ธนาคารแห่งประเทศไทย, เข้าถึงเมื่อ 2 มกราคม 2560, [http://www.ghbhomecenter.
com/journal/fileupload/1620Sep12pONuH4L.pdf](http://www.ghbhomecenter.com/journal/fileupload/1620Sep12pONuH4L.pdf), 1.

และอินเดียที่มีค่าแรงถูก และด้วยเหตุนี้อธิปไตยของรัฐจึงมีความล้มเหลว ประหนึ่งบุคคลล้มละลายที่ไม่ที่สามารถต่อสู้กับนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของยุโรปได้ ซึ่งดูเหมือนว่าความล้มเหลวนี้อาจกลายเป็นการสร้างผลประโยชน์ให้กับธนาคารและกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ ที่จะเอาเปรียบประชากรในประเทศโดยการกดค่าแรงเพราะมีการจ้างงานที่ต่ำลง

5) บทวิเคราะห์ความเป็นไปได้ที่อิตาลีจะออกจากสหภาพยุโรป

ในช่วงนี้เราอาจจะได้ยินคำว่า ‘Italeave’ หรือ ‘Italexit’ อยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากอิตาลีกำลังเป็นประเด็นร้อนในเหล่านักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่กำลังจับตามองว่าอิตาลีจะหาทางออกให้กับวิกฤตหนี้ของตนได้อย่างไร และอิตาลีจะออกจากยูโรโซนหรือไม่ หรือเหตุการณ์อาจแย่ไปกว่านั้นหากอิตาลีจะออกจากสหภาพยุโรป จากที่ได้กล่าวมาในส่วนก่อน ๆ จะเห็นได้ว่าปัญหาของอิตาลีที่เกี่ยวข้องกับสหภาพยุโรปนั้นมีอยู่เพียงไม่กี่ประเด็นที่น่ากังวล ซึ่งโดยส่วนมากแล้วปัญหาหลักมีเพียงเรื่องการเงิน ที่มีแนวโน้มจะทำให้อิตาลีออกจากยูโรโซนสูงขึ้น ปัญหาอื่น ๆ อย่างปัญหาเรื่องผู้ลี้ภัยหรือการก่อการร้ายนั้น ยังไม่ใช่ประเด็นหลักสำหรับอิตาลีในตอนนี้อย่างใด สิ่งที่น่าจะเป็นตัวกระตุ้นให้อิตาลีออกจากยูโรโซนหรือสหภาพยุโรปมีเพียงตัวกระตุ้นจากแนวคิดเอียงขวา หรือกลุ่มชาตินิยมที่กำลังได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามจากที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในอิตาลีและสหภาพยุโรปไปในข้างต้นแล้วนั้น ผู้เขียนสามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้ที่อิตาลีจะออกจากสหภาพยุโรปหรือไม่ไว้ทั้งหมด 4 ประเด็น อันจะได้นำมาต่อดังนี้

การออกจากยูโรโซนหรืออยู่ต่อเป็นเพียงการปะทะกันของฝ่ายกลางขวาและฝ่ายซ้าย

จากที่ได้กล่าวมาในส่วนก่อน ๆ นั้น อิตาลีมีความเป็นไปได้สูงที่จะมีการออกจากยูโรโซน เพราะหลังจากที่ประเทศอิตาลีได้มีการทำประชามติแก้ไขรัฐธรรมนูญไปเมื่อต้นเดือนธันวาคมของปี 2016 นั้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า หากเปรียบอิตาลีเป็นกระดานเกมกระดานหนึ่ง ผู้เล่นนั้นมีทั้งหมดสองกลุ่ม ผู้เล่นที่เชื่อว่านักการเมืองนั้นแบ่งคนออกเป็นฝ่ายกลางขวาและฝ่ายซ้าย ซึ่งหลังจากที่อิตาลีต้องประสบกับปัญหาเศรษฐกิจที่ยาวนาน ผู้คนเริ่มรู้สึกเบื่อหน่ายในรัฐบาลและสหภาพยุโรป แต่นั่นไม่ได้แปลว่าพวกเขาจะต่อต้านการรับผู้ลี้ภัย หรือต่อต้านในประเด็นอื่น ๆ พวกเขาเพียงแค่รู้สึกเบื่อหน่ายในปัญหาซ้ำ ๆ เดิม ๆ ทำให้พวกเขามองว่าฝ่ายกลางหรือฝ่ายกลางขวานั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาของพวกเขาได้ ในขณะที่พรรคฝ่ายเอียงซ้ายกลับให้คำสัญญาว่าพวกเขาจะทวงสิทธิที่ประชาชนควรได้รับคืนมา ทำให้กระแส Eurosceptic เริ่มกลับมาเป็นที่สนใจอีกครั้งในหมู่วัยรุ่นและประชาชนทั่วไป อย่างไรก็ตาม การทำประชามติในอิตาลีและผลที่ออกมาครั้งล่าสุดนั้นไม่ใช่ว่าการแสดงออกที่ต่อต้านเงินยูโร แต่เป็นต่อต้านรัฐบาล Renzi ต่างหาก อย่างไรก็ตามชัยชนะของฝ่ายซ้ายทำให้พวกเขาเหิมเกริม และพยายามที่จะเรียกร้องให้อิตาลีมีการทำประชามติว่าพวกเขาจะยังคงอยู่ในยูโรโซนต่อไปหรือไม่ ซึ่งหากวิเคราะห์จากสถานการณ์ทางการเงินและการเมืองของอิตาลีในตอนนี้แล้วนั้น ผู้เขียนคาดว่ามีโอกาสสูงที่อิตาลีจะออกจากการใช้เงินสกุลยูโร และหันกลับไปใช้เงินสกุลลิราเหมือนเดิม ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอิตาลียังไม่มีความพร้อมในการใช้เงินสกุลยูโรตั้งแต่เริ่มต้น พวกเขาต้องใช้เวลา 4-6 ปีในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อจะเข้าร่วมยูโรโซน และจากสถานการณ์ในปัจจุบันก็ทำให้เห็นว่า อิตาลียังไม่มีความพร้อมที่จะอยู่ในยูโรโซนต่อไป

ภาวะหนี้สาธารณะไม่ได้หมายความว่าอิตาลีจะต้องลาออก

แม้ว่าอิตาลีจะเป็นประเทศที่มีหนี้สาธารณะสูงมากและดูท่าทางจะต้องใช้เวลาอีกยาวนานในการแก้ไข ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม แต่หากเราเปรียบอิตาลีเป็นคนที่หนี้สูงมากคนหนึ่งไม่ว่าเขาจะทำงานอย่างไรก็ดูไม่มีที่ท่าว่าเขาจะสามารถชำระหนี้ทั้งหมดได้ แม้ว่าเพื่อน ๆ จะได้ให้ความช่วยเหลือเขาแล้ว อย่างไรก็ตามความคิดของอิตาลีคงหนีไม่พ้นการกู้ยืมเงินจากเจ้าหนี้รายใหม่เพื่อนำมาชำระหนี้เก่า หรือแก้ไขปัญหาการใช้เงินของเขาเองว่าเขานั้นจะจัดระเบียบและวางแผนการใช้เงินที่เขาได้รับจากการทำงานของเขาอย่างไร เพื่อให้สามารถอยู่รอดชำระหนี้ที่มีอยู่ได้แน่นอนว่าเขาจะใช้หนี้หมดหากเขาไม่ยืมเพิ่ม เพียงแต่เรายังไม่รู้ว่าหนันั้นจะหมดเมื่อไหร่เท่านั้นเอง เว้นแต่ว่าเขาจะทำแผนรายรับรายจ่ายอย่างดีที่สามารถคำนวณเวลาการใช้หนี้ได้ อย่างไรก็ตามการทำแผนรายรับรายจ่ายนั้นยังไม่สามารถทำได้ เพราะอิตาลีนั้นมีระบบการเมืองที่ไร้เสถียรภาพ การออกนโยบายต่าง ๆ เป็นความพยายามแก้ไขปัญหาลูกที่ต้องใช้เวลาคอยดูและเสี่ยงไปกับนโยบายที่ออกมาว่าจะได้ผลหรือไม่ พูดง่าย ๆ คือเขาเองก็ไม่สามารถคาดเดาได้เลยว่าแผนการเก็บออมเงินหรือการเปลี่ยนแปลงของตัวเองนั้นจะช่วยให้เขาสามารถเก็บเงินได้พอใช้หนี้ในระยะเวลาเท่าไร อย่างไรก็ตามมีหลายวิธีที่อิตาลีสามารถหาทางออกได้ โดยมีคนกลุ่มหนึ่งได้แนะนำอิตาลีว่า สาเหตุที่เขาจนนั้น เป็นเพราะเขาใช้เงินสุกสุกเดียวกันกับเพื่อนในสมาคมคนอื่น ๆ ทำให้เขาไม่สามารถจัดการสิ่งต่าง ๆ ด้านการเงินในทุกเรื่องได้ด้วยตัวเองทั้งหมด และหากเขาเลิกใช้เงินสุกสุกเดียวกันนั้น ก็อาจทำให้เขามีอิสระในการจัดการตนเองได้มากขึ้น สามารถใช้หนี้ได้อย่างรวดเร็วขึ้น และจะไม่ต้องเจอกับปัญหาเดิม ๆ เช่นนี้อีก อย่างไรก็ตามหากเรื่องดังกล่าวที่คนกลุ่มหนึ่งบอกนั้นเป็นเรื่องจริงและเป็นทางออกให้กับอิตาลีในการใช้หนี้ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าอิตาลีจะต้องออกจากสมาคมที่เขาอยู่ นั้นเพราะเขาเองก็อยู่ในสมาคมนี้มานานและได้รับผลประโยชน์จากการเป็นสมาชิก ดังนั้นแล้วจึงยังไม่มีเหตุผล

รุนแรงใด ๆ ที่จะทำให้อิตาลีออกจากสหภาพยุโรป โดยแม่หากอิตาลี
จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาโดยการเปลี่ยนสกุลเงิน อิตาลีก็อาจจะเพียงแค่
ออกจากยูโรโซนเท่านั้น

ผลประโยชน์แห่งชาติหรือสหภาพ?

คำถามนี้เป็นหนึ่งคำถามที่ตอบได้ยาก เหมือนกับการถามว่า
รัฐควรยึดหลักใดระหว่างสัจนิยมหรือเสรีนิยมในการดำเนินนโยบาย
หรือหากรัฐเลือกที่จะดำเนินนโยบายโดยยึดหลักทั้งสองไปพร้อมๆกัน
นั้นจะสามารถทำได้หรือไม่ แน่นอนว่าทุกรัฐมักจะให้ความสำคัญกับ
ผลประโยชน์ของรัฐเป็นอันดับหนึ่ง และหากการเข้าร่วมสหภาพเอื้อ
ประโยชน์ให้กับรัฐมากกว่าเสียประโยชน์แล้ว รัฐอาจไม่มีเหตุผลอัน
ใดที่จะต้องออกจากสหภาพ เช่นเดียวกันกับอิตาลีและประเทศอื่นๆ
แน่นอนว่าทุกประเทศนั้นยังคงมองเรื่องผลประโยชน์ของรัฐเป็นหลัก
และการอยู่ในสหภาพได้เอื้อประโยชน์ให้กับพวกเขามากกว่าการแยก
ตัว สหภาพยุโรปจึงยังถือว่าเป็นสิ่งที่ประสบความสำเร็จในปัจจุบัน
แต่อย่างไรก็ตาม การออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรได้
แสดงให้เห็นถึงการเลือกผลประโยชน์แห่งชาติมากกว่าสหภาพ โดย
อาจเป็นการแสดงออกโดยนัยของสหราชอาณาจักรว่าพวกเขาเสีย
ประโยชน์จากการอยู่ในสหภาพมากกว่าการเป็นอิสระจากสหภาพ
เหตุดังกล่าวนี้อาจส่งผลให้เพื่อนสมาชิกในสหภาพต่างต้องตั้งคำถาม
ใหม่ ว่าพวกเขานั้นได้รับประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์จากการเป็น
สมาชิกของสหภาพอยู่จริงหรือ เหตุใดประเทศที่มีเศรษฐกิจและความ
มั่นคงที่ดีอย่างสหราชอาณาจักรจึงได้ตัดสินใจถอนตัว แต่อย่างไร
ก็ตามการตัดสินใจถอนตัวของสหราชอาณาจักรนี้ยังคงเป็นที่วิจารณ์ถึง
กระบวนการตัดสินใจที่อาจไม่รอบคอบของรัฐบาล ผู้ซึ่งผลักภาระการ
ตัดสินใจไปให้กับประชาชน และยังไม่มีผู้ใดทราบอย่างแน่ชัดว่า การ
ที่สหราชอาณาจักรก่อให้เกิดผลที่ตามมาในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ หรือจะ

กลับกลายเป็นแย่ง ประเทศอื่นๆ ซึ่งแม้จะสนใจการลาออกจากการดำรงตำแหน่งสมาชิกในสหภาพยุโรปจึงสามารถทำได้แค่เพียงรอและติดตามผลที่จะเกิดขึ้นกับสหราชอาณาจักรต่อไป

สหภาพยุโรปเพียงแค่ป่วยแต่ไม่ได้กำลังจะตาย

จากที่ได้กล่าวไปในส่วนที่ 2 เรื่องสหภาพยุโรปกำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤตนั้น อาจทำให้เกิดคำถามหรือแนวคิดว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ที่สหภาพยุโรปจะล่มสลายลงเหมือนกับองค์การสันนิบาตชาติ (League of Nations) อย่างไรก็ตามจากที่ได้วิเคราะห์ไปในส่วนที่ 2 ถึงวิกฤตการณ์ที่สหภาพยุโรปกำลังเผชิญนั้น มีเพียงสองประเด็นหลักที่ทำให้สหภาพยุโรปตกอยู่ในวิกฤต ซึ่งหนึ่งคือการขยายสมาชิกภาพและผลกระทบที่ตามมา และสองคือวิกฤตเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามเราต้องไม่ลืมว่าสหภาพยุโรปนั้น มีโครงสร้างเป็นสามเสาหลัก และมีเพียงหลักเดียวที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคือวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งความผันผวนทางเศรษฐกิจนั้นย่อมเกิดขึ้นได้ดังนั้นหากสหภาพยุโรปมีการวางแผนการแก้ไขปัญหาที่ดีแล้วอาจช่วยบรรเทาวิกฤตเศรษฐกิจที่กำลังเผชิญอยู่ได้ นอกเหนือจากนี้ปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวของสหภาพยุโรปเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสหภาพยุโรปนั้นควรเตรียมความพร้อมก่อนที่จะมีการรับสมาชิกใหม่ และควรมีการคัดกรองสมาชิกไม่ให้เป็นปัญหาต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของสหภาพฯในอนาคต

6) บทสรุป

อิตาลีเป็นหนึ่งในประเทศที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่ในยุโรป และเป็นหนึ่งในประเทศผู้ร่วมก่อตั้งสหภาพยุโรป ด้วยสภาพเศรษฐกิจและการเมืองของอิตาลีในปัจจุบันนั้นไม่แข็งแรง เห็นได้จากจำนวนหนี้สาธารณะที่สูงกว่า 135% ของ GDP อัตราการว่างงานในเยาวชน

ค่อนข้างสูง และกำลังการผลิตหรือขนาดธุรกิจส่วนมากยังเป็นลักษณะ
ธุรกิจขนาดกลางและเล็ก ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของ
อิตาลียังคงต่ำ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศมหาอำนาจทางตอน
เหนือในสหภาพยุโรป กอปรกับความเปราะบางของการเมืองอิตาลีที่
รัฐบาลมีวาระสั้น เพราะการบริหารงานขาดประสิทธิภาพมาตั้งแต่ยุค
หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ไม่เป็นที่พอใจของประชาชน แม้ว่าจะไม่ได้
มีเหตุการณ์รุนแรง แต่การเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้งก็แสดงถึงความไม่มี
เสถียรภาพและความไม่ต่อเนื่องของการเมืองอิตาลี แต่กระนั้นในช่วง
หลังสงครามโลกครั้งที่สอง อิตาลีก็เป็นผู้ร่วมก่อตั้งสหภาพยุโรป โดย
เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้จากการเข้าร่วมประชาคมดังกล่าว

วิกฤตการณ์ในยุโรปทั้งด้านความหลากหลายที่เริ่มทำให้การ
ออกมติ การตกลงกันในประเด็นปัญหาระดับภูมิภาค เริ่มไม่มีความ
กลมเกลียวกัน รัฐเล็ก ๆ มีสิทธิ์ในการเสนอหรือค้านการตัดสินใจ
ของรัฐใหญ่ ๆ ในสหภาพยุโรปมากขึ้น โครงการต่าง ๆ เริ่มชะงักงัน
เพราะไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการให้กับทุกประเทศใน
สหภาพฯ ได้ เมื่อเทียบกับในยุคก่อน ๆ ที่สมาชิกยังมีจำนวนไม่มาก อีก
ทั้งระดับการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันทำให้รัฐเริ่มแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ภายใน
สหภาพฯ เสียเอง

และเมื่อเร็ว ๆ นี้ อิตาลีต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางการเงิน
ของยุโรปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผนวกกับอิตาลีมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
ที่ยังอ่อนแอ หรืออีกนัยหนึ่งคือยังไม่มีภูมิคุ้มกันต่อวิกฤตที่แข็ง
แรงนัก ยิ่งส่งผลให้อิตาลีต้องหันมาทบทวนนโยบายทางการเงินและ
อธิปไตยทางการเงินของตนเอง นั่นหมายถึงการพิจารณาที่จะออกจาก
ยูโรโซนหรือเลิกใช้ค่าเงินยูโร ซึ่งจะเปิดช่องทางให้อิตาลีสามารถแก้
วิกฤตเศรษฐกิจของตัวเองได้ อาจด้วยการลดค่าเงินของตัวเอง (หาก
ไม่ใช่สกุลเงินยูโรแล้ว) เพื่อให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศ เกิดการจับจ่าย
ใช้สอย เกิดการจ้างงาน กระตุ้นการส่งออก

กระแสการเมืองภายในอิตาลีเองก็คอยผลักดันแนวนโยบายของรัฐบาลไม่น้อย กลุ่มกระแสนิยมในอิตาลีแม้จะไม่ได้เรียกร้องการถอนตัวจากการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป แต่ก็มีแผนในการเรียกร้องให้อิตาลียกเลิกการใช้สกุลเงินยูโร และอ้างว่าระบบเศรษฐกิจแบบเดิมนั้นไม่เอื้อต่อประชาชนชาวอิตาลี ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งไม่ถึงขั้นการยกเลิกสหภาพยุโรปหรือให้อิตาลีถอนตัวออกเสียทีเดียว ทั้งนี้ กระแสนิยมจะสามารถเข้ามามีบทบาทในเรื่องนี้ได้มากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของวิกฤตการณ์ที่รัฐกำลังเผชิญอยู่ด้วย การเงินและเศรษฐกิจถือเป็นเรื่องสำคัญอันดับต้น ๆ และเป็นเรื่องที่กระทบต่อความเป็นอยู่และปากท้องของประชาชนโดยตรง ดังนั้นวิกฤตที่กระทบเรื่องปากท้องย่อมสร้างแรงกระตุ้น แรงจูงใจได้มาก โดยเฉพาะหากวิกฤตการณ์นั้นเกิดขึ้นหรือไม่สามารถแก้ไขได้เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับรัฐอื่น ๆ ในภูมิภาค หรือเป็นผลมาจากการเข้าไปเป็นสมาชิกของภาคี หรือสถาบันระหว่างประเทศอันใดอันหนึ่งแล้ว จึงเป็นเรื่องปกติที่กระแสนิยมนั้นจะเรียกร้องให้รัฐต้องออกห่างจากสถาบันดังกล่าว ซึ่งในกรณีของอิตาลีคือการออกจากยูโรโซน

หากปัญหาที่อิตาลีเผชิญนั้นเป็นปัญหาเรื่องความปลอดภัย ความมั่นคง จากการจัดการพรมแดน ระเบียบข้อบังคับของสหภาพยุโรป เหมือนอย่าง que ประชาชนสหราชอาณาจักรรู้สึกด้วยแล้ว อิตาลีก็อาจมีแนวโน้มที่จะถอนตัวออกจากสหภาพฯ เช่นกัน ทว่าปัญหาเหล่านั้นยังไม่ชัดเจนหรือยังไม่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของชาวอิตาลีมากนัก สภาพเศรษฐกิจคือตัวแปรสำคัญที่กำหนดความเป็นอยู่ ไม่ใช่แค่กับชาวอิตาลี แต่กับประชาชนทั่วโลก หากรัฐใหญ่ ๆ อย่างสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส หรือเยอรมนียังวิตกกังวลหรือรู้สึกสั่นคลอนจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจนี้แล้ว อิตาลีในฐานะที่มีขีดความสามารถที่ต่ำกว่าย่อมต้องรู้สึกถึงผลกระทบอย่างแน่นอน และจึงนำกลับไปสู่คำถามหรือกระแสในอิตาลีที่กำลังถูกพูดถึงและเรียกร้องว่าอิตาลีควรจะตัดสินใจออกจากยูโรโซน เพื่อรักษาปากท้องของประชาชนชาวอิตาลีไว้ก่อน

โดยสรุปแล้วความเป็นไปได้ที่อิตาลีจะออกจากยูโรโซนนั้นมีความค่อนข้างสูงเนื่องจากด้วยปัญหาเศรษฐกิจและกระแสความคิดเชิงขวาในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามโอกาสที่อิตาลีจะออกจากสหภาพยุโรปนั้นยังต่ำมาก เพราะอิตาลียังคงได้ผลประโยชน์บางส่วนจากสหภาพยุโรปอยู่ และยังไม่มีชนวนใด ๆ ที่เป็นปัญหาต่ออิตาลี ที่จำเป็นจะต้องตัดสินใจออกจากสหภาพยุโรป อย่างไรก็ตามมียังคงมีความเสี่ยงที่กระแสเชิงขวานั้นจะได้รับการสนับสนุนมากขึ้นเรื่อย ๆ หากอิตาลีได้ออกจากยูโรโซนแล้วจริง ๆ ซึ่งอาจเป็นจุดที่ทำให้อิตาลีมีการบูรณาการกับสหภาพยุโรปน้อยลง จนอาจตัดสินใจถอนตัวออกในที่สุด ในทางกลับกันหากอิตาลีและสหภาพยุโรปสามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและภายในสหภาพสำเร็จ การบูรณาการของสหภาพยุโรปในอิตาลีอาจมีความเข้มข้นมากขึ้นเท่านั้น และยิ่งความมั่นคงของสมาชิกมีมากขึ้นเท่าไรก็ยิ่งส่งผลให้สหภาพยุโรปมีความมั่นคงขึ้นเท่านั้น และนี่ก็เป็นหนึ่งในความท้าทายที่สหภาพยุโรปที่จะต้องรับมือและออกนโยบาย วางแผนแนวทางต่าง ๆ เพื่อป้องกันและกำหนดแนวทางรับมือกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและวิกฤตต่าง ๆ ดังที่กำลังเผชิญ ซึ่งอาจกลับมาเกิดซ้ำได้อีกในอนาคต